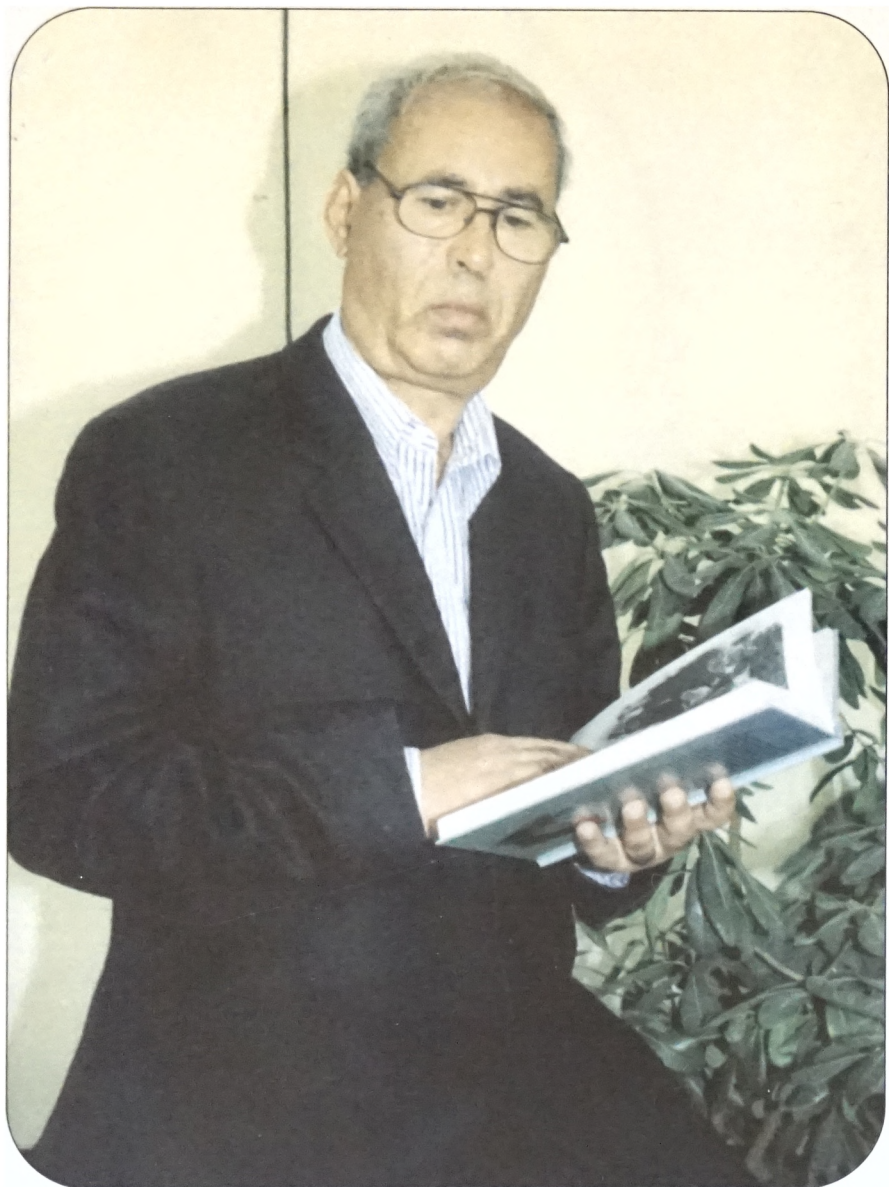

Јушва Ифраим

Чадвэл
Шиндлер

Јушва Ифраим

Јушва Ифраим

**Чәдвәл
Шиндлер**

Јушва Ифраим, Чәдвәл Шиндлер.

Вақы, "Јазычы" нәшријаты - 2012, 182 сәһ.

Az84
2012

J 48

ВВКС 63

"Чәдвәл шиндлер" китабына һәмјерлимиз Јушва Ифраимин Азәрбајған вә јәһуди дилләриндә шеирләри, бәјүк Азәрбајған шаири Шәһријарын "һејдәрбабаја салам" поемасынын јәһуди дилиндә тәрәүмәси вә мүәллифин "Чәдвәл Шиндлер" поемасы дахил едилмишдир. "Хунәј бәбә" ("Ата јурду") шерләр китабындан сонра бу китаб мүәллифин охузуларла икинги поетик көрүшүдүр.

Нәшријатын директору:

Шәмси ВӘФАДАР

Редактор:

Назим Әлиоглу

Компјутер дизајны вә

техники редактор

Корректор

Операторлар

Әләскәр ҺҮСЕЈНОҒЛУ

Фатимә ҺӘМИДОВА

Зәрифә БАҒЫРОВА

Кәмалә ҺАЖЫЗАДӘ

J 5204000173 - (789) qrifli nәşr
M - 656 - 2012

© ЈАЗЫЧЫ
© Јушва Ифраим

Халглар арасында мәнәббәт көрпүсү јараданлар...

Шаирләр јер үзүнүн ән дујғулу инсанлары-
дыр вә сәнәт адамы, гөләм саһиби һәр бир
јаратдығы әсәријлә нүмајәндәси олдугу милләтә
дејил, бәшәријјәтә хидмәт едир.

Халг шаиримиз Устад сәнәткарымыз Ф.Гоча
бир шеириндә дејир:

Шаир шаирин достудур -
Јахшысы јахшы дост,
Писи пис дост.

Бу мәнәда һаггында данышачағым јахшы
достумуз олан шаир Јушва Ифраим торпағы-
мызын бир дилбәр кушәсиндә, Губанын Гырмызы
гәсәбәсиндә дүнјаја көз ачыб. Мәнә елә кәлир ки,
доғулуб, боја-баша чатдығы јерин, тәбиәтин
ечазкарлығы Јушва Ифраимин шаир олмасында
өнәмли рол ојнајыб. Истедад саһиби Азәрбајчан
дилинин инчәликләрини билдијиндән бу дилдә
јадда галан, инсан гәлбини еһтизаза кәтирән
поетик ләвһәләр јаратмаға усталыгла наил олуp.

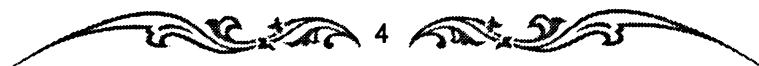
Јушва Ифраимин илк ири һәчмли "Ата еви"
китабында мүәллифин фәлсәфи, лирик шеирләри
вә һәзин тонлу нәғмәләри топланыб. Шаир мүх-
тәлиф бичимли шеирләри илә јанашы, "Сәнәткар
јашајыр" адлы лирик әһвали-руһијәли поэма
гөләмә алмышдыp. Мәнә елә кәлир ки, үстүндә
дүнјаја кәлдијин, гојнунда бөјүдүјүн јурда олан
севкини белә бир поетик диллә вермәк, һәм елә-
обаја бағлылығын, һәм дә торпаға олан истәјин

чох көзөл көрүнтүсү, ифадәсидир.

Хатырладырам ки, J.Ифраимин һаггында данышдығымыз, 2006-чы илдә Азәрнәшрдә чап олунмуш китабында топланмыш Азәрбајчанча олан шеирләрдә јанар үрәкли бир шаирин јарадычылығы илә танышлыг мәни мәмнун етмишди. һәмин китабда чох тәгдирәлајиг һал одур ки, шеирләри илә јанашы, мүәллиф Азәрбајчанча аталар сөзләрини вә башга-башга шаирләрин шеирләрини јәһуди дилинә тәрчүмә етмишдир.

Тәкчә шеир јарадычылығы илә кифајәтләнмәјән шаир Јушва Ифраимин тәрчүмә јарадычылығына үз тутмағы алгыша лајиг һалдыр. Истедадлы гәләм достумуз бу әнәнәни даһа да кенишләндирмиш, бөјүк Азәрбајчан шаири устад Шәһријарын әбәдијашар "Һејдәр Бабаја салам" поемасыны өз ана дилинә, – бәшәријјәтә нечә-нечә даһи вермиш јәһуди халгынын дилинә чевирмишдир. Әсил шаирин, сәнәткарын инсан кими ән бөјүк миссијасы, халглар арасындакы достлуг телләринин, үлфәтин вә үнсијјәтин кенишләнмәсинә хидмәт етмәкдир. Мәһәммәдһүсејн Шәһријар шеиринн сәһриндән илһамланмыш шаир гардашымыз Јушва Ифраим бу тәрчүмәсијлә јәһуди халгынын үрәјиндә бир поетик абидә-һејкәл учалтмагла јанашы, өз үрәјинин кенишлијини, илһамынын јетәринчә чошгунлуғуну, әсл сәнәткар олдуғуну әмәли иши, кәркин зәһмәтијлә тәсдигләмишдир.

Азәрбајчан торпағынын сәнәткар өвлады, истедадлы шаир-тәрчүмәчи Јушва Ифраим, бөјүк шаиримиз Шәһријарын мәшһур "Һејдәр Бабаја салам" поемасыны тәрчүмә етмәклә

Јушва Ифраим

кифајәтләнмәјиб. Устад сәнәткара бир поема һәср етмәклә бир даһа Шәһријар сәнәтинә, шәх-сијјәтинә олан севкисини кәстәрмишдир:

Мән кичик хәлгләрин дилиндән олуб,
Охудум өјрәндим, кимсән, Шәһријар!
Сәнин дәрдрәриндән кеч хәбәр тутуб,
Инан нечә јандым, билсән Шәһријар!

Сөјләдин дәрдини һөјдәрбабаја,
Ујмадын сәрвәтә, јалан дүнјаја.
Шеирин кәлиб кетди о тај, бу таја,
Көзләри јолларда галан, Шәһријар!

Јушва Ифраимин Азәрбајчанча јаздығы дәр-рин фикирли, мәналы, көзәл шеирләри дә өз фикир јүкләри, поетик тутумлары илә диггәти чәлб едир.

Һеч дә тәсадүфи дејилдир ки, көзәл нәг-мәкарымыз, сәсинин һәсрәт тону, илә бизи тәсир-ләндирән, дујғуландыран үнлү сәнәткарымыз Көнүл Кәримова, Јушва Ифраимин шеирләриндән нүмунәләри өз репертуарына дахил етмишдир.

Тарихән пејгәмбәримиздән кәлән доғма-лығы өз ганларында јашадан, Азәрбајчанымызын етибарлы, сәдагәтли достлары олан јәһуди хал-гынын истедадлы өвладлары һарада јашама-ларындан асылы олмајараг, доғулдуглары тор-паға баш учалығы, шәрәф кәтирирләр.

Шаир Јушва Ифраим һәссас бир мөвзуја тохунмуш 41–45-чи илләр мұһарибәси вахты әсир дүшмүш јәһудиләрин хиласы үчүн милләтчә ал-

ман олан иш адамы, Оскар Шиндлерин етдији хејирхаллыгдан бәһс едән поема јазмышдыр. Бу поеанын мөвзусу мүәллифин үрәјинә јол тапдыгындан, фактлар топлајараг бир бәдии абидә јаратмышдыр. О.Шиндлерин әсир дүшмүш јәһудиләри өз шәхси фабрикинә ишә чәлб етмәси, онлары лабүд өлүмдән гуртармасынын әсил инсанлыг нүмүнәси олдугуна мүәллиф диггәт јетирир. Поемада Јушва Иффраимин бу бөјүк үрәкли инсанын насист партијасынын үзвү олдугуна бахмајараг, кестәрдији фәдакарлыбы нәзмә чәкәрәк О.Шиндлерин хидмәтләрини кестәрмәк үчүн бу гуманист инсанын бәдии образыны усталыгла, миннәтдарлыг дүјүсү илә јаратмышдыр.

Бүтүн бунларла јанашы, Азәрбајчан мусигисини бүтүн инчәлијинә гәдәр билән, өзүнүн дә мәлаһәтли, көнүл охшајан вә адамы тәрпәдән сәсијлә хош дујьулар јашадан сәнәткар достумуз Јушва Иффраим Азәрбајчанын сәс корифејләри илә фәхр едир.

Инанырам ки, нәгмәкар шаиримиз, ики халг арасында мәһәббәт көрпүсү јарадан, халг дипломатиясынын үнсиджәт формасындан истифадә едәрәк, мәдәнијјәтимизин инкишафына вә зәнкинләшмәсинә чалышан Јушва Иффраим кими бир сәнәткарын үрәклә етдији хидмәтләри өз лајигли гижмәтини алачагдыр.

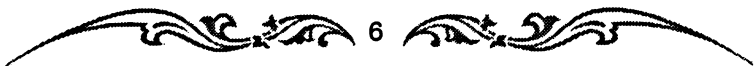
Әнвәр Әһмәд

Шаир,

филолокија елмләри доктору,

Бейнәлхалг Кадрлар

Академијасынын академики

ЈӘКӘМ КОФҲОЈ ДУЛМӘ ӘРИ ШАИР

Мә шинирәнкә шаир Үшвәһ Ифраим дүјмүн китоб хүшдәрә, әдәј чап сохдә мә анбар шор бисдорум. Әри әни китоб, әмә коф нүвүсдәји анбар шор бисдорум. Һәјчониш кировундум. Чүнки кәлә мәсулијјәт һис сохдум. Нәдәниширә ки, јәкүмүн китобү «Хунәј бәбә», вәдироморә бәгдә мә ә Үшвәһ Ифраим ә шаир јә шеир һәсри сохдәм. Мә Үшвәһ Ифраимә ә һәјилә вәхтојмә шинохдәнүм. Иму ә чүклә Гүба ә мәһәләј Гилготи әз дәдәј бирәјм овунчош кәлә бирәјм. Әри әну мә урә лап хуб шинохдәнүм. Мә һәмишә әз хүшдә, чәнд сал кәлә һәјило фикир дорәнбүрүм. Үшвәһ Ифраим әз мә 8 (Һәшд) сал кәләји. Урә һәмишә ә мусиги һәвәс анбар бири, әз чүкләји, мугамһо халг мәһһниһрјүрә хундә анбар шинирәм. Ә гәд Гүбәјму әзуни дүјмүн талантлү нә дәбири. Чәнд салһо кирошдә бәгдә бәлкә һәмәл омори. Үшвәһ Ифраим ә хәлгәвоз нүшди вәхүшди. Чәнд шориһәј хәлг имурә ә рәһ бәрди. Ә шориј хәлг шор бири. Үшвәһ Ифраим һүрмәт хәлг имурә һәлә әз чүкләји гәзонч сохду. Хәлгиш һүрмәт үрә әдәј күрдә. Уш хәлг хүшдәрә

Һәмишә хосду. Мидам куфдирә ки, Үшвәһ Ифраим ә хәлг хүшдә һәмишә боглуну. Мәһәниһәј чувурирә ә Губәјму јәкүмүн хундәкор Үшвәһ Ифраим бири, мә шоһод әни корум. У мәһәлһо ә губәјму мәдәнијјәт еви бу, Әвунчо касета рәһр дорәјүрә винирәм, һәм азәрбајчани, һәмикә ә чувуријму. Үшвәһ Ифраим хундәкоро хуно јә мәһәл ә Азәрбајчан опера театри, әзун бәгдәјкә, Ә Дагыстан ә театир кор сохди. Куфдирәннүт ки, әчә инчәсэнәт һисди, ә унчо мусигиш һисди. Үшвәһ Ифраимә әз чүкләји ә мусиги нә нүвүсдәји анбар һәвәс бири. У һәмишә у рәһорә рафди. Әву кироји ки, Үшвәһ Ифраим нүвүсдә-нүвүсдә, әјә хүбә шаир хәлг иму чарусди. Әри әни нүвүсдәһо, хундәһо инсанә талант әз худоји бијо бу. Шаир Үшвәһ Ифраима и талант әз Худојини.

ӘРИ ШАИР ҮШВӘҲ, ИФРАИМ

Ој шаир хәлг иму Үшвәһ Ифраим,
Нүвүсүм әз дүли әри тү шеир.
Ә дүлмә әри тү анбара кофһо,
Әри сохдә түрә гәләммә вәкир.

Мә түрә һәмишә јә садә дирәм,
Ғөрмәт түрә кәлә ә чкклә дирәм.
Ширнә ихтилот кофһо шинирәм
Уһо јә тарихи вир нибу шаир.

Зәһмәтој һәјилиш анбар кәширәј
Буширә винрәј, сәхти винирәј.

Рузһој тү гэд бисдо э гэд гүбэјму
Зүмзүмәһој «Гудај»ләш анбар шинирэј.

Кирошдә тарихә әјор дәшәнүм,
Өз пишој чумһојмә әдәј кирошдә.
У сәс түрә шәвһо рузһо кәшдәкүм,
Наштан ки, әз дүлмә шори кирошдә.

Хундә мугомһо у мәһәниһој тү,
Домунди у сәсһо э куш хәлг иму.
Шеириш, гәзәлиш нә нүвисдикә тү,
Хотур тү һәзизи әри һәмәјму.

Нүшдә вәхүшдәј тү у коф сохдәј тү,
Һәмишә хуб бири, ширин әриму.
Јарашуг мәчлисој ән хәлг иму тү,
Винирәјм һәмәрә э дү чум иму.

Ширини сәс тү у нүвүсдәһој тү,
Чикә күрди э дүл кәлә чүкләјму.
Нүвүсдә шеирһој тү јә хубә бәһәр,
Өз анбара дүлһо дорәни хәбәр.

Тәмәһкор нә бирәј э мол, э дөвләт,
Ө һилом һәркирә јә бәхши гисмәт.
Ө гэд хәлго гәзанч сохдәј тү һөрмәт,
Хубә нум э һәммә нәс бирә гисмәт.

Кәј ки, мә мәдиром, э кучә дәрә,
Кәшдәни чумһојмә һәмишә түрә.
Раст нә оморикә, анбара вәхто,
Өз нәзник инпүрсүм әз дурһо түрә.

Чэнгэдэ һисд түрэ һэвэс нүвүсдэ,
Нүвүс нэв тани, чүни вомундэ.
Үшвэһ бирор э коф Рэһмил сох бовор,
Шејријјэт тү э дүл хэлгһо домундэ.

Ә һүрмэтэвоз эри Үшвэһ, Ифраим:
Әз Рэһмил Мухаилов.

Чэдвэл Шиндлер
(диалог)

I

Ә тирој мишијму "дәһ" хубә кофһо.
Фуромори уһо, әз "Синај" доғһо.
Мәнајү әриму әз бурлијант буһо,
Нүвүсдә омори, һәммә дузиһо.
Тәмизи, кузкини, нә вәри локо,
Кофһој әгүлмәндә, кофој молохо.
Тәмизә әгүлһо дорәт имурә,
Нә вадарајм әз рәһ, нә рајм шәфтирә.
Әји кофһој, Миши милијон хуби дә,
Инсонә ө дүзә рәһо овурдә.
И кофһо әз тараф офуррокори,
Чәнд салһо кирошдә бәгдә омори.
Рәһој ән худоји дорәт имурә,
Әз хәрәби дур сохди бәндәһојмурә.
Чар зәри и һәдәт ө кушдо - хунһо,
Пар зәрә кәшдәнүт, јә гушә хуно.

Јушва Ифраим

Инсон ө руј хори хубиһо соху,
Өз дөһ кофој, Миши өгүл вомуху.
Ҳилом әсәр хубә инсонһо вәри,
Өз хәрәбо нидај сәр вөдәбәри.
Насдакә тү хуби сохдә ө инсон,
Дүл тү темиз бошку өз һәсмүј думон.
И рәһо әриму, чәнд әсир пишо,
Анбара вәрфо, кирошд ворушо.
Дузирә нә күшдәт, дузи зиндәји,
Өз мәрди коф сохим, нә сох кедәји.
Өз хәрәбһо дур бош, хубиһо бијор,
Өз дуство ујог бош, өз дүшмәһош дор.
Өз һәммә хубиһо, хәрәбһо ујог,
Ни кәшү пәшмуји вачарундкәш доғ!

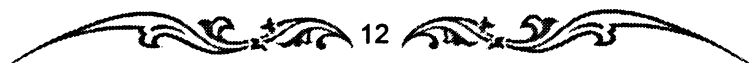
II

Ә һилом хушбәхти у инсонһо ки,
Ә тарих өз хүшдә хубә нум һишди.
Омокә кирошдкә јә чәнд әсирһо,
Нәсилһо мухуну әзу сәтирһо.
Мидаров ө фикир, муров ө хәјол,
Һәммә нидов кошдә бәһәрлүјә дор.
Имиһој кофһојмә шинит ө дуство,
Ә һилом оморә бирә инсонһо.
Уһо до хорирә, рача јарашуг,
Ә торкә зүлмәтһо вәнкәсдүт үшүг.
Уһо варавунди ө дүнјоһ корһо

Өвүһо дэбири кэлэ өгүлһо
Догэ никэрэһо, эрхо, кэрэки,
Инсонэш һэмишэ, инсон кэрэки,
Јарашуг бэшэри, јарашуг һилом,
Нэ данүсд хубиһо и пучэ һилом.
Хорини һовоји, аташи, ови,
Уһосүз и һилом кирэ кэрэки.
Һэммэ зэһмэт инсон бири ө хори,
Уһосүз бэшэрши буш сәһра бири.
Ө инсон виниш ки чү нуми түрә,
Тү шори сох, бурбун хубиһој түрә.
Һилом әсәр өгүл ишмуни, анчаг,
Нәбукә и бэшәр инбу ујунчаг.
Нүвисим өз хубиј, хубә инсонһо,
Нүвисим өз хүшдә чү норөт уһо.
Нүвисим өз мәрди өз икидиһо,
Уһо јәдикори ө гэд дүл хөлгһо.
Салһо омо кирошд өз сәр тү Үшвәһ,
Шөвһош кирошдәни, бирәни сәбәһ.
Һүмүр чүкләләји, дәрдһо, кәләји
Рузбә-руз и һилом өдәј бирөтөлһ.

III

Рузһој зимисту бу, һово дөкүрдә.
Воруш хүрдә-хурдә, өдөбу рихдә,
Һовоһо лап анбар хиникиш нәбу.
Думонһо коһ мурафд, коһ оморәнбу,

Јушва Ифраим

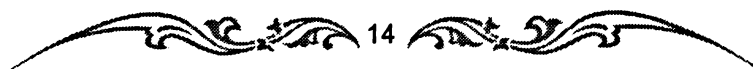
Кучәһо тари бу, чүлки бу һәммә.
Нәс бирәнбу һәфәс кучәрә кәшдә,
Васалһо әинчо дир дироморә.
Һич вәхтү нә бирә, поиз оморә,
Чү сохи ә дәс тү һичиш нә дәри.
И корһо һәмәлә әз худојини,
Ә дәс офурокор дәри и һилом
Чәнд сурһо бурбундә ә бәндәј инсон
Ә һиломиш уһо дәкиш нәс бирә;
Поизһо рафдан ки васал күл бирә.
Дүлмә јәкәм мәңәл ә тәнки дәбу.
Фикирһојмә әз сәр ә дүл зәрәбу,
Нә данүсдүм нүшдә рафдүм ә кучә.
Кәшдүм ә појәдә, тәјтә вомундә,
Кәшдүм јөвош-јөвош, мә и шәһәрә.
Мухундум әз дивор рекламаһорә,
Јәкәм вомундәји, јәкәм кәшдәји.
Сәһәт чор ә шәһәр торки күрдәји,
Воисдәнбу вокошдум, бијом ә хунә.
Дијә нә бу мәрә, ја рафда чикә,
Ә дүлмә коф дәбу, раст омо әмә.
Әз дүл хосдәнүмһо, нәзникә дустмә,
Һич нәзник нә бирә иму хәндүсдим.
Кужкә дүлһојмурә әз дур данүсдим,
Гәл күрдим, моч сохдим иму јәкирә.
Коф сохдим, арзуһо мәтләбһојмурә,

Ә хубә дустәвоз коф һәсәл бирә.

Өри дәрди сәрә әву куфтирә,
Вокундум синәрә, чү мэтләб дәбу.
Фикирү чумһоју ө рујмә дәбу.
Дустмә хәбәр вәкүрд, ку виним чүни.
– Бәлкә нүвүсдәји мәсләһәтини?
Дәрдмәрә куфдурум, өри и дустмә,
Гәһромон зу поисд, ө пишој чуммә.
Нум әну ө тарих, Оскар Шиндләри;...
Өз хуби ө хори нуму лов бири,
У ө чувруһојму кумәки сохди,
Ө дәрдһо өјәки нүшдү вәхүшди.
Ку виним ө бирор, хубиј и инсон,
Лови ө тарихо, лови ө һилом.
Ө кәлә гәзәбһо у шәрик бисдо,
Ө чәтини әз хәлг чиро нә бисдо.
Но өри хүшдә у, хубиһо соху,
Нуми инсон буһо, хуби мисоху.
Кирошд әз дүл бирор, јә кәлә шори,
– Әјор тү чүдам, у әзчә омори?
Ујог сохд мәрә ки, киноуш һисди,
Ө вунчо хориһо, сәнгһо кирисди.
До мәрә әз дүли у хубә кофһо,
Ширин киршод сохдә, и ихтилото.

IV

Һич кузәт ни сохдум и мөвзу әмә,
Чүдам диромокә ө әгүл сәрмә.

Јушва Ифраим

Ә ховһош и корә кузәт ни сохдум,
Вир сохдә јә сугдә инсанә офдум
Гәфләтиш омокә фикир әсәрмә
Тәнбәли нә сохдум ә нүвүсдәјмә.
Нә сохдум әсәрә ә чиб пәһәнү,
Бил хуну һәм кәлә, һәм чүклә данү.
Мукум; нә кәрдунум, мәтләбә ә дүл,
Хуб инбу чүрүмкә, әз тоху јә күл.
Боғбон бисдорикә ә гәд боғ... мејвә,
Дәс буш ни ведирој, чүн ки ә боғ дә.
Әзи фачиә кирошди, ним әсир рафди,
И дәрд әз дүл хәлгһо һәләм нә рафди.
Јарашуг ән шәвһо чәнд астарәһо,
Ә дүлһо мундиһо, кәлә јараһо.
Әз ховһој сәбәһи хәбәр бирән ки,
Ә мичәј ән чумһо һәрсо дирән ки.
Иһо инсонә дәрд дорә рузһо,
Домунди јараһо, ә дүл инсонһо,
Имиһој нүвүсүм, чүни и әсәр
Вокунум әримә јә һәсонтә дәр.
Рәһһорә вокиним дарајм ә дору,
Ведәшәним әз дүл, биним ә буру.
Таним әз чү рафда и нүвүсдәһојму,
Хундәкор инчимш нәбу әз иму.
Нүвисим ки бири таним и инсон,
Уш һәмәл омори әз нәсил одом.
Чәнд салһо нум нори рафди әз хүшдә,
Тарихиш уһорә дошди ә хүшдә.

V

Рузкор ө дүлмә јә мәтләб докунд
Гилијә дәрһорә ө рујмә вокунд.
Дүл тәмизә инсон хубә рәһ норә,
Өз шәфти мәкүрү, ө дуз вонорә.
Инбуруз тәһнојум, нүшдәм ө хунә,
Ө пишо куфдурум мә әзи товнә.
Корһој гәһромонмә омо әјормә,
Өдәм јә рәһ кәшда, әри мәтләбмә.
Күјкә нәбәләдүм мундәм ө рәһһо,
Күрди пишојмәрә, думонһо-чәнһо.
Өдәм ө дүләвоз һәзоб кәширә,
Кировуну мәрә өз бәсдә рәһһо.
Фикирмә ө дурһо зәрәни гәнәт,
Коф кәшдә, нүвүсдә бири сәниһәт.
Дүл тү пур бисдокә, әзјә хубә "чи",
Дир нәбош зу вәки, ө дәфдәр вәчи.
Хуну өз хун инсон, чун өз чун инсон.
Фикирһојү тәмиз, әгүлү лугон,
Миләтү, "нимици", рәһмлүјә инсон.
И нүвүсдәнүмо нә бири дәстон.
Өзчә сәр күрүм нүвүсүмкә мә,
Јәкәм чәтинини ө хундәкормә.
Өрчү ки өдәсмә һичши нә дәри,
Миданикә бијо кумәк бош әмә.
Танүсдә рәһорә тү бурбун әмә,

Гелет нә ведиров өз нүвүсдәһојмә.
Әз лугондә корһо, мундәм хәбәрсүз,
Хуб нибуз сохдумкә чирә мүнүксүз.
Бијо мәрә јәкәм ихтилото ди,
И дәрдә кәләш - чүкләш винири.
Насданүм дуркурә, мә раст нүвүсдә
Әз чәдвәл, Шиндлер мәрә хәбәр ди.
Бијо әкијмә нүш, тәһно нә мунум,
Хов нәдә ө чуммә, кујкә сәрсонум,
Инбуруз кәрәки мәрә кумәки,
Нә ведиров әзмә анбар гәләти.
Сәр күрдәм мәтләбә әри нүвүсдә,
Дәфтәрә вокундә гәләмәш күрдә.
Мидов бирә шәвһо һәзәбһо кәшүм,
Ширинә ховһорәш сәдого сохум.

VI

Јә чәнд јазичиһо, гәһромон Шиндлер
Әзу кәј нүвүсдүт, һич мәһәл нисд дир.
Нүвүсдәкор бири, чәнд тарихчиһо,
Вомухдум уһорә, танүсдүм киһо.
Хубһош әинчоји, хәрәбош инчо,
Ведини әинчо чәнд һәгсүзиһо
Ә һилом анбари, корһо пәһәнү,
Нисди у одоми, сурһорә дану.
Әри һәммә корһо, рәһ нори худо.
Дуз буров и рәһә, хориј бәндәһо

Өз дурһо өз нэзник сурогһо_сохдум
Һәр сура вомухдә шүкүрһо сохдум.
Дуз вомух һәр корә әри нүвүсдә
Мүрдә хүрмәтсүзи овил нә күрдә.
Јәкәм чәтиниһо, кәшүрүм ә рәһ
Шөвһо ховсуз бирәм, мундәм тә сәбәһ
Ки нүвүсд китобә кујум әришму,
Нүвүсдә омори дәрд чувурһојму
Китобә нүвисди "Томас Кеннелии",..
Кинорә кәшири "Стивин Спилбергин"?
Иһо дү әсәси ә тарих иму,
Чү зулмһо кәшири и чувурһојму.
Иму и тариха нидајм вир сохдә,
И тарих ә хунһо ә чунһојму дә.
Кинорә ә һилом һәммә винири
Чувурһо ә кәрмә тијон дүшири.
И чунһо инбуруз ә хори дәри
Холокос ә кирјә ә шивәи дәри.
Әри гәһромонмә китобһо анбар
Никита Грунтов јазичи надан,
Нац,ист хунд түрә и кәлә алчаг,
Садан һә садани, нәшәрһ һә нәшәрһ
Дузи нә хундәм мә и китобһорә,
Нә данүсдүм оврдә ә дәс уһорә
Кинорә винирәм, дәрд әну кино,
Ә дүл хәлгмә мундә чәнд дуринәһо.

Әзи чәнд сал пишо дирәмһо кино,
Кириздә, кириздә һәрсмә ө чумһо.
Инсон әри инсон һәчи дүшмә бу,
Сироји нә бошут, өз хурдә хунһо.

Әзи чәнд сал пишо дирәмһо кино,
Мундәм ө фикирһо мундәм ө дәрдно.
Ләрзири појһојмә, ләрзири дәсмә,
Шәвиш оморәнки ө пишој чумһо.

Әзи чәнд сал пишо дирәмһо кино,
Нә дәрүм ө хүшдә сәрсонә хуно,
Виниш ки бәбәһо чү рузһо дири,
Һәршошү нә рафди өз пилиг чумһо.

Әзи чәнд сал пишо дирәмһо кино,
Поисди ө пишој чумһо инбуруз.
Кура бири ө дүл кирошдә салһо,
Нәс рафда өз сәрмә, нә шәвһо, нә руз.

И кино, өз тарих биһовунә хәлг,
И кино, өз тарих, Оскар Шиндлера.
И кино, ө дүлһо домундиһо дәрд,
Әдәј әјор бирә, ө һәрој ән хәлг.

И кино һәр пәрдә ишкәнчәһоји,
И кино һәр нәфәс рихдә хунһоји.

И кино эн, Гитлер, нэн Чувурхоји,
Хори жаралүни урә дәрдхоји.

И кино өз чумһо рихдәниһо һәрс,
И кино ө дүлһо домундиһо дәрд.
И кино чувурә ө пич сухундә,
Дурәһо ө хори кирјә нушундә.
И кино эзу киноһо нисди,
И кино жаралү һәм бисди-бисди.
И кино дәдәјһо олмонә мунди,
Чумһошү чәнд салһо өрәһ домунди.

И кино әсәр дәрд-дәрдһо овурдә,
И кино ө дүлһо тәкрар домундә.
И кино шәш милјон чувурә күшдә,
Һәр сал и дәрдһорә әјор овурдә.

VIII

Тарих данүсдәни өз Адолф Гитлер!
Өгүл эн хун-хури дәбуһо, ө сәр.
Өзини инсонһо, һич нијосд бирә,
Сәрүрә худојму, зу мијосд бурра.
Өгүлү писирә, нијәтү хәрәб,
Чәнд салһо дәс хуни, бисдо дәрхәрәб.
Һәмәрә ө план күрд, өри хүшдә,
Ҷиломә гул соху, у өдәс хүшдә.
Наданүст дүнјоһә јәкиш нә хурди,

Јушва Ифраим

И җилом һәмәрә, фуборди, хурди
Омо ки, ө җилом, сәһиби соху,
Гул соху инсонһо ө дәсү дәбу.
Нә овурд ө пишо, Искәндәрһорә,
Чәнд хәзинә, дәвләт, кәлә молһорә.
Әҗәкиш нә данүст сәһиби сохдә,
Дәсү буш инсонһо әз җилом рафда.
Надана виниш ки, чү фикирһо бу,
Һәсбәлүрә, надан хәр винирәбу.
Воисдәнбу сәһиб бу ө кәлә җилом,
Ә һәммә звунһо јә нуму бијов.
Јә мәсәл куфдири кәлә бәбәһо,
Нәсиәт домунди ө дүл мүрдәһо.
Чәнд залум ө хори, омо хун рухунд,
Һәмәрә и сәнгһо, и хориһо хурд.
Залумһој чәндонә, җиломә хуно,
Дәсү хуни бисдо, әри чувурһо.
Әрчү нә хундәбу, тирој миширә,
Тәхсирсүз бисдорим күшдүт имурә.
Хәрәби ки сохди ө милләт чувур,
Худо вәдәшәнди, әзуһо һовун.

Хубиһорә шәнд, у әз сәр хүшдә,
Әз хәрәби надаи, ләзәт вәкүрдә.
Хубиһој җиломә, дәшәнд әзир пој,
Ә хори нә бисдо и залума тој.
Әз ләзәт ән җилом у мәһрум бисдо,
Ә рача күзәлһо, чуму дәбисдо.

Дэниши доғ бисдо у ө руј хори,
Нэ вини у лэзэт, чэнд јә ворвори.
Пуч бисдо нијет, пуч бисдо һүмүрү
Танүсд ки ө һилом, сујсуз мүмүрү.
Худо өзунирә нэс дорә һичиш,
Гатил һә гатили, нэс бирә дәкиш.
Хубә нум кәрәки, норә ө тарих,
Нэ мунди говрәјү, нисди товарих.
Бәшәр танүсдәни, һилом шоһоди,
Шәш мил'он хәлгмәрә, күшди нәһоги.

IX

һәләм у мәһәлһо, мә һәјил бүрүм,
Чүникә и һилом, һич насданбүрүм.
Һә дедәјә дүрүм, бәбә нә винүрүм,
Јәтимә хуно һә, кирисдәнбүрүм.
Дәдәјму дорәнбу ө хов имурә,
Чәтини и корһој, һилом куфдирә.
Һәр домундә рузә, һәр торкә шәвә,
Сабур сох, сәбәһү, мијов куфдирә.
Һозори нүвсади, чүл јөкүмүн сал,
Бисдијум ијун бу вәхтој ән васал.
Ө хори кәрмиһо, кирошдә вәхто,
Тәбиәт күл-чичәк вокундә вәхто.
Һәр гәләм, һәр будог, пур бирә вәхто,
Кәкликo хундән ки, өсәр ән доғһо.
Ө доғһо бәһәр бу ө боғһо күлһо,

Мухундут мѣѣни, рача бѹлбѹлнѹ.
Эз доғнѹ думоннѹ тѣмиз бирѣнки,
Эз љасму булуднѹ шори дирѣнки.
Тарихѣ нѣ воисд, вокошду пѣсѣ,
Хушбѣхтѣ рузнѹрѣ, кузѣт сохд нѣммѣ.
Э руј хѣлг хѣндѣнѹ, вѣбирѣ мѣнѣл,
Лов бисдо ѣ хори, јѣ бѣдѣ хѣбѣр.
Кирошд кѣлѣ доғво ѣсѣр ѣн хори,
Инсоннѹ бисдорут, ковнѣ нѣ дѣри.
Хѣлгнѹрѣ дѣрд вѣкѹрд, чум дирѣ-дирѣ,
Нѣ рафд ѣз лов јѣкиш, нѣ коф нѣ хѣндѣ.
Хори зѣнѣр бисдо, нѣво думонлѹ,
Нѣ мунд у одоми, чум нѣ бу љѣрслѹ.
И очугѣ љилом дѣкѹрд сијѣји,
Бѣшѣр дѣкиш бисдо, офдо киснѣји.
Э тѣбиѣт нѣ мунд рачиј мѣнзѣрѣ,
Шѣндѹт ѣз нѣвнѹ, туп брѣнгинѣрѣ.
Йѣјилнѹ бѣбѣсѹз, зѣннѹ шувѣрсѹз,
Хѣлгнѹ ѣ хѣрѣби, домундут руз-бѣруз.
Булуднѹ думоннѹ сијѣ кѹрд љасму
Нѣ бисдо ѣји дѣрд, бијѹфут дѣрму.
Инсоннѹ љѣрсошѹ, тији ѣ хори,
Вир бисдо ѣз ловнѹ, хѣндѣнѹ шори.
И хубѣ васал ѣ хуннѹ чарусд,
Кѹлнѹ солмуш бисдо, богнѹ вачарусд.
Чѹ љовун сохдѣбу и динчѣ хори,
Куфдурут ѣ љилом дѹшмѣ омори.

X

Расунум ө ишму ө хундокормө,
 Киникө, Шиндлөр и гөһромонмө.
 Јө садө рөһмлүјө у инсан бири,
 Ө хубиһо рөһ күрда, залум нө бири.
 Һәр кофө нүвүсдө уни ө дүлмө,
 Уни гөһромон чүклө өсөрмө.
 Уни тик күрдөкор инбруз дөсө
 Өзу бијо буров ихтилотомө.

Төрчүмөји һала кујум өришму,
 У мөһөл ө дорһо күлһо бирәнбу.
 Һозори - нүвсади, һөшдүмүн сали,
 Бисд - һөшдүм, апрели мөһој васали.
 Һөчөл зу кәши бөрд, өз һилом урө,
 Нијјөто, арзуһо, домундө дүлө.
 Јө тарихөш кујум, мүрдө руз бири,
 Нүһүм октјабр, мөһој поизи.
 Һозори нүвсади, һофдод - чор бу сал,
 Һмүрһо кәм бири, чи нөдө ө сал.
 Өз дөдөј омори кујум шөһөрө,
 Нүвисим һәмөрө данүсдүһөрө.
 "Свитавы - Австро-Венгерија" бу,
 "Полша - Чехо", хундө оморәнбу.
 Өз һилом зу рафд - 66-бу салу,
 Рузһөрө сијө сохд, косибииһоју.
 Өз шөһөр "Чехијө", өз дөдөј бири,

Унчо нәнүј-нәнәм хундә омори.
Бу Сив-ћәшдүмүн, сив-нүһүмүн салһо,
Рафданбу корһој антсмизимһо.
Си-сала инсон бу, у мәһәл һәлә,
Нәбу у мәһәл зән һәил урә.
Милләтү "Нимици",... Нә бири "нацист"
Әз хүшдә хубә рәһ, јә хубә нум һишд.
Јәкәм сәрә дорди, дорум ишмурә,
Ини тәрчүмәји һал гәһромонмә.
Чәтиниш бисдокә бијо тү тоб ди,
Ә коф ләпә добу, ө коф фикир ди.
Инбуруз гәләмә нүвүсдкәш зәһиф,
Хәрәб-хәрәб муrow, хубһо тәһәриф.
Нәбу чумә бәсдә кирорит ишму,
Дүлмә ән ишмуни, кофмә ән ишму.
Инбуруз әз Шиндлер нүвүсдәһојмә,
Һәләми ө һилом, дәрд чувурһојмә.
Нүвүсдүм и чиро, әз танүсдәһо,
Кофһој дү сәтири, дү гафијәһо.
Һәрчү ө пишој чум, әсәр ән хори,
Дүлиш әзи дәрдһо бири сироји.

Шиндләр кәлә дүл бу, нәс тәрсирәнбу,
Ә лутијә корһош урә пој дәбу.
Нүвисим чү, омо кирошд әз сәрү,
Әз һони, һошири косибихојү.
Косибһо нә бирәт һоширо бирәт
Әз хүнәј бәбәји бирәји дирәт.

Шиндлэрэ ө түрмэ дэшэндэбүрүт,
Һәглүһо рәһ вир сохд, һәгсүз бисдорит.
Пирказой өн “Мүнхен”, оморэ бәгдә,
Вөдөшөндүт урә тәмиз өз түрмә.
Ө партијаж, “нацист”ө кор дарафда,
Өз бийовһо корһо хәбәр данүсдә.
Ө күллүжә богһо тикон воромо,
Васала нә һүшдүт, шәхтә диромо,
Өз дәрдһо ө богһо пачири күлһо,
Өдәј һәрс рухундә ө боғ бүлбүлһо.
Өзи дәрдһо данит боғбон хәбәри,
Танүсд ө чувурһо инбу хәбәри.
Һәгигәтә кирит, бурайт дузә рәһ,
Өри мол дүвләтһо нәрајт шәфтә рәһ.
Шиндләр вини ки, чү корһо рафда,
Өинчө ө һәбә ө кор дарафда.
Ө анбара хубиһо дәр вокунд, Шиндләр,
Ө крундә рузой рижим өн, Гитләр!
Гәһромон хуб данүсд корһой чувурһо,
Офдорәнини сәхд ө чәтиниһо.
Ө Польша, ө Чехија ө чөнд шөһөрһо.
Өз хунәһо шөндүт, ө гәд кучәһо.
Ө хәрәби чувур норут ганунһо,
Һиломә күрд әдәс марһо, хунхурһо.
Шиндләр нә вәкүрд и һәгсүзиһорә,
Курундә һәјат, курундә рузһорә.
Фикирә дәкиш сохд өгүлү әсәр,
Хубиһорә вокунд, ө гилијә дәр.

XI

Шәһво дир хисүрүм, зу хәбәр бисдо,
Ә чуммә өинчә хов нә дәбисдо.
Вүнүм чү сохдәкә и гәһромәнмә,
Ә хуби зу вокошд, нүвүсд гәләммә.
Чәтиниһо инчә һәммә вәдини,
Төвәр әсәр чувур хүрд бирәнини.
Руј һилом сијәји, думон дәкүрди,
Әз дүлһо шориһо, динчи вирихди.
Милләт кумәксүзи әсәр ән хори,
Кирә чүдам воисд, доғһо вонори.
“Нимиц”, рәһмсүз бисдо әри чувурмә,
Әји доғ хориһо, һово кириسدә.
Омо гәһрәмонмә, дузә рәһә күрд,
У инсониятирә, ө хун, чун вәкүрд.
“Нацист”-иш бисдокә нә сохд “нацисти”,
Мәрд бирә ө пәсәј чувур поисти.
Иһо вәди бири ө һилом һәммә,
Јәвош-јәвош киросд, һәммә әз дүлмә.
Ә Үшвәһ дәбирәј ө гәд дуст-дускор,
Уһосүз нәс күрдә дилһойму гәрор.
Инсон һүрмәт мүнү, өз нум тәмизи,
Дүлһо хиник бирә, өз вәрф поизи.
Һозори нүвасди, сив-нүһүмүн сал,
Вәхтой поизи бу, рафдабу васал.
Шиндләр өз түрмә вәдироморәбу,

Зутә әјә завод сәһиб бирәбу
Јә вәхто коми ки, и завод бири,
Фомиләјү инчо, Натан Вюрцели,
Ә Польша сәһиб бонк ән завод бири.
Антисемитизм бирә о вәхто,
Вөкүрдәнүт һәмәрә өз дәс чувурһо.
Инчо јә сур бирә, күјүм әришму.
Шиндләр әри завод икиди сохдә,
Әз антисемито, әз гумор бәрдә.
Һәләлик бирәни, сәһиб ө завод,
Заводиш бирәни шәһәр Краков.
Шиндләр дир нә бирә зу вәхүшд ө пой,
Шәһво, рузһо дәшәнд завода ө кор.

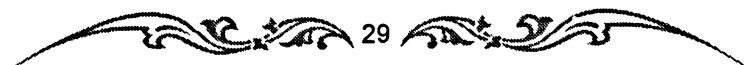
XII

И чүклә поэма кәшд әмәрәвоз,
Ә рәһиш коф мисохд әдүлмәрәвоз.
Чәнгәдә Тәһәди воно әсәрмә,
Нүвүсүм расунум ө хәлг куфдирә.
Нимицо, Полшәрә өгәд дү һофдә,
Вөкүрд сугдә хори сохд, әри хүшдә.
Гәрүш бисдо һово нә һилом инчо,
Ә “Авропа”, оғо мунд и хәрһо кичһо,
Хориһо хунәһо, әзир чәрх ән танк,
Дүл әни фашисто, бирәбу өз сәнг.
Чү рача хунәһо ө шәһәр дәбу,
Һәмлә ө хори тәрәз бирәбу.

Кирошдѐни ѓз дѐл и дѐрд миллѐтмѐ,
Нѐм шѐнѐрѐм, нѐвѐсд кирисд и дѐлмѐ.
Инчѐ чуннѐ мѐрди, дуринѐ зѐрѐ,
ѐчикѐј ѓѐрс ѓз чум, хуннѐ оморѐ.
ѐ сѐјрѐ ѓиломѐ нисдиѐ ѓшѐг,
ѐз шѐвнѐ, ѓз рузнѐ хѐбѐр нѐ кѐрдѐт.
Чикѐнѐшѐ лагир ѓ чѐклѐ гѐфѐс,
Зѐрѐт кѐллѐнѐрѐ буррѐ омѐ сѐс.
Жиди-жиди куфдирѐ нѐройнѐ сохдѐт,
Чувурѐ ним пулѐ хок-хори сохдѐт
Хѐрѐбѐ гѐзѐбнѐй ѓн рѐј ѓн хори,
ѐ Польшѐ ѓ чувур нѐммѐ вонори.
ѐз шѐнѐрнѐ тѐрк сохдѐ фирсо ѓшѐрѐ,
Бѐхшѐ-парѐ сохдѐт хунѐнѐшѐрѐ.
Дѐдѐј муј кѐширѐ ѓѐјил кирисдѐ,
Дѐлнѐ чѐвгѐ бирѐ ѓ сѐнг чарусдѐ.
Дѐшѐндѐт нѐмѐрѐ ѓ камиранѐ,
Дорѐт кѐрѐксѐзѐ чѐ ишкѐнчѐнѐ.
Оморѐрѐ зѐрѐт дураз ѓ хори,
Рѐчѐ дорнѐ ѓз кѐк буррѐ омори.
Вокндѐт ѓ, Польшѐ, концлагирнѐ,
Сухундѐт чувурѐ ѓ пичнѐ, гѐзнѐ.
Јѐзугѐ и миллѐт рѐнѐ вир сохдѐт,
ѐмид ѓ худѐ бу кумѐки хосдѐт.

XIII

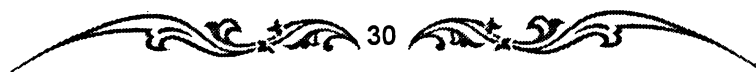
Мѐрѐ јѐ кофмѐни ѓ офуррокор,

Чувур куфдирәни мөлләрә тү дор.
Һәм шәһо һәм руһо нум түрә күрдә,
Өз тү куч вәкүрдә, гувот вәкүрдә.
Өрчү күмәкиһо нә бисдо өз тү,
Винирә нә кирисд, у дүл сәнгийтү.
Насданүм бәлкә тү кирә нушундәј,
И дәрдә һәмәрә әдүл нүвүсдәј.
Сурһой тү пәһәнү ој офуррәкор,
Һовунһо сохдәјмкә өз һовун кирор.
Вәдәшән имурә ә үшүглүјә руд,
Өриму милләто муни тамаруз.
Чәнд саһо кәширм иму һәзијәт,
Танүсдәни хори, танүсд тәбиәт.
Ку виним әрчүним иму гимәтсүз,
Насданүт имурә, хундәнүт һәгсүз.
Тү дүшмәрә пуч сох, тү худојмуни,
Куфдири ә һәдәт, чувур әнмәни.
Бурбун һүнәр түрә, кујут нум түрә,
Танүтку ән чувур бирәј куфдирә.

XIV

И чәтинә руһој, вәхтој ән доғво,
Вәхтај поизи бу, хиник бу һово.
Руһо киросдәнбу, анбар сәхт чәтин,
Һилом бәбсүз бу, мундәбу јетим.
Ә ловһо хәндә, ә сифәт хәндә,
Вәди нәбу ә руј јәзугә бәндә.

Шехтәһош јә дәрди, өзини рузһо,
Дәрдлүрә бирәни, анбара дәрдһо.
«Нимиц»-о нә данүсд, кәрми хиники,
Әнуһо кәјфһо бу ә соғиј јәки.
Рузһошү микирошд ә хәндәрәвоз,
Ә пиониш хун-риз ә чувурәвоз.
Иһо һәммә кирошд, әз пишой шиндләр,
Чү доғһо вонокә ә чувур, Гитләр!
Ә дәс гәһромонмә, јә завод дәбу,
Корсохо пилинһо, сасад-донә бу.
Јә корсох ән завод, куһнә тониш бу,
Ә Полша һәг-һисаб, пули бәрдәнбу.
Нум фомиләјү бу, Ицхак Штерна!
Кәлә һошир бири, әгәд ән Польша!
Шиндләр вәкүрдәбу ә завод хүшдә,
Әвурәвоз мисохд, нүшдә вәхүшдә.
Мәсләһәто сохдут уһо әјәки,
Дүјмүн завода вокундә кәрәки.
Әз, Штерна пул хосд кумәки соху,
И дүјмүн завода зутә вокуну.
И фикир һәл бисдо, омо ә һәбә,
Дур нә раф әз завод күрд у сәһибә.
Ихтилот сохдут ки, кор зу бийо бу,
Дүймүн фабрикара зутә вокуну.
Мәсләһәт ән дусти сохдут әјәки,
Әри пилин дошдә завод кәрәки.
Кәшүрүт ә һәрәј дү-јәки план,
Шиндләр оморәни зу әкий, Генрал?

Куфдирэни мэтлэбэ ө кэлэј “нацист”!
Мифирсим әришму ө завод чу һисд!
Оморут вокундут дүјмүн завода,
Рәһо дорут патрон, гоби-гичогә.

XV

Хориhoј Европа ө дөс фашисто,
Чумho ө хун чарусд ө чикөј һөрсө.
Вир сохдут динчирө хөлг өји хори,
Ө чикөј өн күл төлү воромори.
Кујит виним чү инбу һол чувур инчо,
И аташ и јолов өришү бисдо.
Буррут рөһһорө өз һөммө чикө,
Пирказho лов бисдо дорут ишәнчө.
Фашисто кировундјө көлө шори,
Һөммө формалho бу пагонho вөри.
Вөчи омо һөммө өјө ресторан,
Һөммө мөнөм бүрүт, һөмикө дарам.
Стулho өјөки нөзник овурдут,
Шорирө сүфрөрө көлө вокундут.
Инчо хубө заказ, хубө чи бисдо,
Һөммөшү ө шөхтө гөним дөбисдо.
Докундут пөјлөho согиho куфди,
Шинох - нө шинохиш кировунд дусти.
Гөһромонмө кујум сүфрө хосдөнбу
Өрчү ки, у мөһөл кифлөтү нө бу.
Хурдөнбу, көшдөнбу ө ресторанho.
Һөчи кирошд рузу анбара салho,
Офдо ө ресторан тазадан рөһү.
Офисант зу омо поисд өкијү,
Рафдөни нүшдөни ө төһно стул.
Дорони пишоки, у офисанта пул,

Немисо дирэни дэниширэ һэммө.
Ә Шиндлер сохдәнүт кэлэ һүрмәтә,
Форма нэс вәбирә, ә тән өн Шиндлер.
Вокунди һаштан ки, кукә маистир,
Фашисто нә шинохд әрчүкә урә.
Әз јәки сәр күрдүт, хәбәр вәкүрдә,
Вәкүрдүт хәбәрә өз офисант.
Човоб до, Шиндлер сәһиб фабрикант,
Ружошу әјәки вочовундә сәр.
Түрмәт әну һисди өз иму зәвәр.
Оморәни һэммә өз јәки нәзник,
Ичкиһо ө ләһә, сәрһо варафд дик?
Әинчо јә кэлә Генерал - чиновник,
Диромо ө дору, поисд һэммә тик.
Һәмәлә чәсд дорут, һорој "Хай Гитлер"?
Европа әриму мунд вокундә дәр.
Инбуруз хурдәним ө согиј полша?
Әнимуни Чехија нә Варшава?
Шиндлер шинохдәнбу кэлә, Генерала!
Әзу вәкүрдәбу дүјмүн завода!
Кирошдәни кејфо ө гәд ресторан,
Кимиһо шороб хурдә, кимиһо шанпан.
Јә духдәр генерал күрд ө гултуг хүшдә,
Шиндлерши зу офд у әри хүшдә.
Вәчәсдүт әинчо тарапа-тарап,
Кејфчијә инсон бу Генерал дәрхәрәб.

XVI

Думон сијѐ дѐкурд, нѐ сохд үшүги,
Рузһој зимусту бу һово хиники.
Чѐнд рузһо һово, һѐммѐ гѐрүши,
Вирихди ѐз үшү, рѐһѐти динчи.
Хѐлгһо вѐди нисди, ѐ гѐд кучѐһо,
ѐз тѐрси домундѐт ѐ гѐд хунѐһо.
Чорѐсүз мундѐн ки, инсон ѐ хори,
Үмидѐ ѐ кѐрдѐн худо вонори.
Јѐ руз бу, нүшдѐбу Ицхак нѐ Шиндлер!
Һѐрдүшү мундѐбу, ѐ кѐлѐ фикир.
ѐ фабрик јѐвош кор ѐдѐбу рафда,
Корсохо һѐммѐ бу јѐ сасад фѐһлѐ.
ѐ инчо јѐ рача духдѐриш дѐбу,
И духдѐр, Шиндлерѐ гуллуг сохдѐнбу.
Шиндлер мухосд урѐ анбар ѐз дүли,
Үкѐјһо ѐјѐки бирѐни ширин.
Насданүм хосдѐнбу, нѐс хосдѐ духдѐр,
Гѐд хунѐ вѐди нисд, ѐз гилијѐ дѐр.
Оморѐни ѐ инчо јѐ чулохѐ мѐрд,
ѐз сифѐт лѐгѐр бу, ѐз дүл кѐлѐ дѐрд.
Куфди, ѐ Шиндлер, разинүм мѐ ѐз тү,
Инбуруз фѐһлѐјүм ѐ фабрикај тү.
Тазадан тү мѐрѐ јѐ һилом дори,
ѐз һилом нѐ вохуро ѐ тү ворвори.
Куфди коф хүшдѐрѐ, мѐрд ѐри рафда,
Ки миданү һүмүр ѐчѐ варасда.

Шиндлер ө коф күрд појунд језугә,
Имурә һәкәнәш кәрәки фәһлә.
Имиһој имурә дү фабрикаји,
Өз ишму кумәки анбар кәрәки.
Мөрд сог боши куфди, вадарафд өз дәр,
Јә надаи фәгирә, гәрәз күрд өз сәр.
Вини мәнкә Давид ө синә вәри,
Рухунд хун фагирә, әсәр ән хори.
Нә кујит әфсана иһо нәгүли,
Виниш чү учузи чувур мүрдәји.

XVII

Инчо сәнғһо кирисд, хори дүлү рафд,
Думон сијә дәкүрд, ө шивән дарафд.
Өз һәсму ворушо, сајло рухундут,
Өри әни дәрдһо доғһо кирисдүт.
Шиндлер зу вирихд, ө сәс ө буру,
Дуллу бу ө сәр вәрф, фәгир ө буру.
Офдо ө корсохо војһо шивәнһо,
Вәкүрд сәр үшүрә, чәнһо-думонһо.
Тәрсүрүт әришү мунди и рузһо,
Ө пишој куләһо, ән сухдә пичһо.
Дуркуни өз душмә ки, күрдкә бирор?
Шиндлер гәрүш бисдо зутә әји кор.
Өкиј кәләј хүшдә зу вирихд омо,
Чәсд дорә һәмәрә вирихд диромо.
Өрәги хурдәбу пијон бу, Генерал!

Духдәриш әкијү нүшдәбу ө гәл.
Духдәрә әдәбу инчимиш сохдә,
Веди бу әз чуму, әз һәрс кириздә.
Хурдәбукәш, генерал дәбу ө хүшдә,
Духдәрә һүл зәрә дур сохд әз хүшдә.
Дәшәндәни, Шиндлер, генерала ө сәр!
Һәр кофу бирәнбу тү бирормә сәр!
Ө кормә корсохә, зәри охрана,
Фүрс урә ө түрмә, кәшү чәзонә.
Гәбул сохд әз кофһо вәдәшәнд гәрор,
Кәрәки, әз гулши, јә тик күрдәкор.
Шиндлер, пирказ до ичлас кировунд,
Дәс коми охрана ө пилин вохурд.
Мидәшәнүм урә мә ө гәзомот,
Әдәсмә приказ дә, һисд мәрә гувот.
Приказ ән генерали танит куфдирә,
Әзмә куфдирәји, ишму шинирә.

XVIII

Омо, Шиндлер вини кор әдәј рафда,
Әри дү завод бу, лап кәмә фәһлә.
Заводһорә әри ө кор дәшәндә,
Восдарәни пилин, чувурһо һәммә.
Јә завода сохд куллә-патрони,
Дүјмүнә сохдәни гоби-гичоги.
Шиндлер һорәј зәрә, зу Штернара,
Кәрәки анбара пилин висдорә.

Өри һозор пилин бөрдүт һөг-һисоб,
Пулһорө һөзүр сохд, бухгалтер Ицхак.
Анбари мөрд бирө, кәмдөки зәнһо,
Зәнһо мундөбүрүт ө ишкөнчөһо.
Шиндлер зу нушунд, Ицхака ө мошин,
Муку; ки чөдвөлө тазадаи вөчин.
Көшүрүт нумһорө, һө јөки-јөки,
Һөјлиш дөбисдо, дөдөј өјөки.
Ицхак нүвүсдөбу, јө шассад донө,
Куфдирәни кәми, бу һозордонө.
Һөзүр бирө пулһо, чөдвөл өјөки,
Бөрдөнүт дөрәнүт өчө кәрөки.
Дөрө омо өчө кәрөки пулһо,
Хилос бу өз һөчөл, и биһовунһо.
Иһорө өз хүшдө тү нөзник овурд,
Ө хөһөл киснөји өн төшнөји мунд.
Өри нөчогихо, кейфсүз бирөји,
Өри нө хурдөји, киснө мундөји.
Иһорө һәмәрө тү ө дүш вөкүрд,
Ө гөјгүј өнуһо шөвһо рузһо мунд.
Заводһо сәр күрдө ө инчө ө кор,
Јөки ө чех бисдо, јөки ө Краков.
Сохдикө ө хори мисвојө корһо,
Хубиј тү микөшдү ө гөд инсонһо.
Өсирһо омори кирошди рафди,
Нөсилһо јөкирө, һө дөкиш сохди.
Хуби хәрөбиһо мијов ө звун,
Хуби сох дөрдһорө хилос сох өз чун.

Ә җилом хушбәхти у инсонҳо ки,
Ә хуну дамарҳој хуби дәбири.
Ә җилом бәдбәхти у инсонҳо ки,
Ә хуну зәғарҳој ән мар дәбири.

XIX

Шори хубә кори, танит ә дусто,
У дүлҳо мәбәрү, михәндү ловҳо.
Дур сохдә, инсонә әз дәрд, әз фикир,
Дорәни һомсолә, дорәни сәбир.
Әз шәрҳо дур сохо, һәмәрә худо,
У дәрдҳо дәшәндә, ә дүл инсонҳо.
Инбуруз әз дәдәј бирә руз Шиндлер,
Кировунд јә шори, һич нә бирә дир.
Шинирәни һовур-ғәрмәғо һәммә,
Ә сифәт нимци,о, ән һәммә хәндә.
Ә үшүрәвоз, зәнҳо рача духдәрҳо,
Күрдәнүт нүшдәнүт, хубә стулҳо.
Хош оморәни бу инчо ресторан,
Ә столҳо норәнүт, шороб нә шанпан.
Шиндлер дик күрдәни пәјләрә ә дәс,
Соғиҳо куфдирә, күрдә дәс - ә дәс.
Курәни әз дәдәј бирә рузмәни,
Заказ дит һовоҳој ән вәчәсдәни.
Ә инчо әдәбу соғиҳо рафда,
Мәчлис әнкиникә, коф әзу рафда.
Нимицош курәни, јәкәм соғиҳо,

Кофшоу рафданбу, өз, Гитләр-чиһо.
Ини гәһромонмә ө сәр пој кәнә,
Өдәбу хуби хосдә, әри һәмәлә.
Өзини кофһо өдәбу сохдә... у,
Оморәни духдәр күһнә тонишу.
Гәл күрдә, моч сохдә, духдәр чувурә,
Фашисто винирә, һүм зә јәкирә.
Шиндлер һүрмәт сохдә, ө духдәр чувур,
Нушундәни әкиј хүшдә, ө стол.
Фашисто бирәнүт, мурдала сифәт,
Сохдәнүт ө, Шиндлер, ө духдәр нифрәт.
Духдәрһош бирәбу инчо ујунчоғ,
Чәтин бу әзинчо вадарафда сог!

XX

Нимицә гәһр омо өз корһој, Шиндлер,
Моч вәкүрд куфдирә өз духдәр чувур.
Дүлү пара бисдо, дәрд вәкүрд урә,
Моч сохдәнки, Шиндлер духдәр чувурә.
Омо әкиј, Шиндлер јә коф рәһо до,
Муку, ки омори әхир чувурһо.
- Муку ки, чувурә һич әхир нисди,
И бәдли Ёисобә һич худо нисди.
Гәһр сохдут, Шиндлерә өз мәчлис бәгдә,
Дәшәндүт ө гәзомот нүшд дү суткә.
Инчо өз чувурһо, јә сазандачи,
Мизә өз һовһо, мухунд мәңәни.

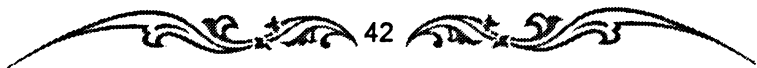
Јушва Ифраим

Танүсд ки, инбуруз, шориј Шиндлери,
Уш әдәбу сохдә өз дүли шори.
Зә чү кәрәк букә хубә һовоһо,
Әз дәрдлүјә дүлһо, мидо хәбәрһо.
Әдәбу курсундә у комончәрә,
Һәр пәрдә кирјә сохд дәрд чувурһорә.
Фашист нәзник омо өз комончәчи,
- Тән түрә вокундәј, лап вәчи-вәчи.
Хуб вокун тән түрә, винү и чуммә,
Сәбәһ и мәһәло, мијој әкијмә.
Тү мәчлисә едәј хуб ө рәһ бәрдә,
Јәбојкәш мә шүнүм мусигиј түрә.
Чувур әсәр офдо, кор әчәјикә,
Чунмә томом бисдо сәбәһ инчикә.
Шиндлер нәзник омо өз комончәчи,
Әрчү ранк тү рафди, ку виним һәчи.
Мә ки, өиничојум нәбу тү тәрси,
Рују дәкиш бисдо, офдо гирмизи.
Немицә кәши бәрд, Шиндлер ө гирог,
У мәрд ө Јерусалим зијисдәнбу сог.

XXI

Фәм сохим дәнишим, ө чәдвәл, Шиндлер,
Дәрд инсон күшдә, зу мисоһу пир.
Әји чәдвәл доғһо, јараһо вәри,
Чәнд сали јараһо һич хуб нә бири.
Һозори сасад бу дәрдлү, јаралү,

Мәрдһо духдәрһо бу, зәнлү һәжиллү.
Чү һовун сохдәбу хүрдә һәжилһо,
Рузһошү шәв бисдо ө гәд лагирһо.
Ө һилом и кәлә фачиә бири,
Виниш ө хундәкор чү рузһо бири.
Өинчо јө кофиш әфсанә нисди,
Намушо пуч бири чумһо кирисди.
Һәжилһош пилин бу ө дәс фашисто
Јә кәмләһо вирихд пәһәнү бисдо.
Хорирә вәкәндә нә дарафд уһо,
Өз сохдә анбара өлчәгә корһо.
Ө һәжил језуги нә омо үшүрә,
Синәј дәдәј дәрди өдәј кирисдә.
Инчо сәһибсүзи һәр ки, јө ого,
Вонорут ө милләт анбара доғһо.
Ө завод өдәбу јәвош кор рафда,
Пилин ө станок пәтли гич сохдә.
Ө корһој фәһләји гәрүш бу сәрү,
И завод бирәбу гәрүш хунәјү.
Дәрдһо анбар дәбу ө гәрүш дүлү,
Ө рәһој хуби, һәсрәтә чумһојү,
Ө дәрдәвоз кирошд, шәвһо рузһојү,
Нә гоһум нә бирор, нәбу өјонү.
Оморәни немец, ө рују зәһлә,
Заказ до ө пилин, пәтли гич сохдә
Ғәзүр бирә заказ, расү ө немец,
Фәгирә дүшмә күрд, хун-хурә фашист.
Күрд һичиш нә бирә, војнә өз фәһлә,

Әдәм зәрә түрә, инчо куфдирә.
Бәрдәни фәгирә хүршлү ә буру,
Хориһо һәм чилид, һәмикә вәрф бу.
Һүл зәрә пилинә ә сәр ән хори,
Хәрч сохд тапанчара, чәнд куллә дәри.
Омо кулләһо һич нә вәдиромо,
Әз худо әрију шолијәһ өмо.
Анбара мөчүзә бири ә һилом,
Ә хори чү бири бовор сох инсон.
Фашист дәс кәндәни һишдәни рафда,
Ә дүл ән пилин чунлә дарафда.
Вини ки, ә кучә јәкиш вәди нисд,
Шүкүр сохд ә худо у анбар кирисд.
Нәфәсһојү күрдә вирихд ә завод,
Шиндлер хәбәрсүз бу өзи дод-бидод.

XXII

Чәнгәдә вәхто кирошдә бәгдә,
Нацисто әјәки мәсләһәт сохдә.
Ә доруј ихтилот һич нә дарафда,
Ә сәр дәрд әдәј дәрдһо варафда.
Бәхили вәкүрдә инчо уһорә,
Әрчү ки, заводһо пилинһо дошдә.
Әз бәхилһо дур бош, нәв нәзник бијој,
Ә нүшдә чикәһо, тү ә чум мијој.
Дуз бирә корһојтүш, дуз нәс оморә,
Инсон ә чәтини ә сәнг офдорә.

Нацисто ө фикир планһо күрдүт,
Чүдам заводһорө ө дэс вәкүрүт.
Шөвһо нә хүсүрүт хужкирә хуно,
Хәрәбә чум бирә и һәјнәрәһо.
Хосдүт заводһорө вәкүрүт ө дэс,
Ө һәрәј нацисто лов бисдо и сәс.
Инчо кәлә пулһо тәкәлиф бисдо,
Чүһо нә куфдурүт, чүһо нә бисдо.
Шиндлер танүсдәнбу, әхир чү инбу,
Төвәр әсәр чувур кәнә хурд инбу.
Муку; рәһо нидүм мә заводһорө,
Дорумкә мүкүшүт биһовунһорө.
Өри Шиндлер норут кәлә хунәһо,
Ө завод мумуну ән тү фәһләһо.
Өкијму анбарта пилин мијорим,
Ө корсох ө пилин һич дэс низәним.
Шиндлер зу танүсд ки, корһо өчәји,
Зәһмәт кәрәк нисди, буров ө пучи.
Өји фикир, Шиндлер рази нә бисдо
Ө заводһој хүшдә у сәһиб бисдо.

XXIII

Рузһо зәһәр омо, мәһо дир кирошд,
Икид бу и вәхто ки, хүшдәрә дошд.
Үмид нә мундәбу, һич өјә чикә,
Пирказһо лов бисдо, ө һәммә чикә.
Ө дәсһо диромо чәнди ганунһо,

Ганун  н фашисто, ганун хунхурһо.
 з ш һ р пилино бијо вадаров,
 ј  лагирик  т ћ ди буров.
Ј јкиш нијо дану ки,  ч  рафда,
Анбара д рдһо, насда варасда.
   шв ћ, д л с нги бисдок  инсон,
К н ш тоб нијору,   д рдој Һилом.
Тоб ди инчик р ш  ри н в сд ,
Г л м  н в бини т јт  варасда.
Инчо т би тиш  д ј кирисд ,
 з аташ к лһоју, чич кһо сухд .
Чу к рм  рузһо, бу к рм  һовоһо,
Т шн  бу  ри ов, д л сухд корһо.
 з хори пој мусухд,  з һово ч нд к,
Нимицо солдато, мунд бу   ч нк.
Ј  х б р омо ки, т р -т ћ ди,
  тараф баракһо, һоройһо д ри.
Корсохој Шиндлериш   инчо д бу,
Ушош   барако, ш в руз сохд нбу.
Ј к м б гд  уһо мијосдут рафда,
  ш һ р   завод  н Кракова.
Ч нд мошин овурдут, појундут инчо,
Б ру чувурһор , суху   пичһо.
З р н т һ м р  партовој мошин,
Чу бир  инбуруз һово бу с рии.
Корсохој Шиндлерши  инчо в бу,
Коми ки, пул дор  у восд р бу.
Б рд н т һ м р   ј  станци,

Винурт чувурһо дүлһошү ләрзи.
Дәшәндүт һәмәрә кәрмә вогонһо,
Дул дүшмә өз сәнг бу, нә омо рәһмһо.
И хәбәр зу омо ө Шиндлер раси,
Омо ведиромо инчо тәһәди.
Зу хәбәр танүсд, өз фәһлој хүшдә,
Уһо бијо буров ө завод хүшдә.
Куфдурут мифирсим, әчә кәрәки,
Фикир дәкши бисд, руј вәкүрдәнки.
Шиндлер хуб данүсд ки, корһо хәрәби,
Фикир сохд үш буров тәрә-тәһәди.
Ө инчо киснәһо, тәшнәһо анбар,
Ө вогон өз кәрми палтарһошү тар.
Шиндлер тәләб сохд, ов рәһо дорә,
Тәјтә и поизһо ө рәһ офдорә.
Ө вокунһо јәкиш овә нә вошәнд,
Хүшдәнү ө кран шланга дәшәнд.
Тәјтә поиз рафда ов рәһо дорә
Үш ө пәсәј поиз ө рәһ офдорә.

XXIV

Расирәни поиз ө шәһәр "Јуденарт",
Чор тараф станци, пур бирә солдат.
Вокундәнүт дәрһорә, фуоров пилинһо,
Ө вој-хошир дәбу, инчо чувурһо.
Гувот нә мундәбу и језугһорә,
Појһошү, тәнһошү, бирәһнәһорә.

Палтарһо ө чәндәк пара-пара бу,
Васалиш әришү ө вәрф чарусдәбу.
Дәһ лүнкиш нә рафда әдәт офдорә,
Винирәнүт кәнәш камирәһорә.
Әри сухундәһо, шикәнчә дорә,
Ворвори у мәһәл кучлу оморә.
Хуб бисдо әинчә ө пәсәј поиз,
Омо вәдиромо, Шиндлер сад фаиз.
Расунд у хүшдәрә шуш нәфәс күрдә,
Әри фәһләһорә зу хилос сохдә.
Бурбундәни чәдвәл ән корсохорә,
Чәнгәдә пул дорә восдорәһорә.
Поизһо әинчә дуз нә омори,
Корсохојмә инчә сәһв диромори.
Нә дорәт өз чикә дузә пирказа,
Уһо рафдани бу ө Кракова.
Генерал пирказ дорә әри офицер,
Уһо һәјкәл бисдо, ө пишој ән сәр.
Хојит у чәдвәлә, чәнд нумһо вәри,
Чиросохит фирсит әкиј ән Шиндлер.
Чәдвәлә күрдәни офицер әдәс,
Хундә-хундә пилинһо дорәни сәс.
Чәдвәлә хундәнки, нум ән јә зәнә,
Өз гул һәјил күрдә вәдироморә.
Һәјил духдәр бирә јә сиздәһ сала,
һәлә нә дирәбу хушә васала.
Дәдәјә һул зәрә кировундәнүт,
Һәјилә чүникә нәс кировундәнүт.

Дэдөј бочөһ зөрө, мујһо кәширә,
Һәјилә өз хүшдә рәһо нәс дорә.
Шиндлер оморәни јә ширә хуно,
Һәјилә вәкүрдәни өз дәс әнуһо.
Хилос бирә һәјил өз ләһәј күркһо,
Ә дэдөј чун омо, өз мүрдә дүлһо.
Әјә поизикә воноронут таза,
Фирсорәнүт ө завод ән Кракова!
Омо и чувурһо һәммә шори сохд,
Һәммә өз гәд говрә, өз мүрдә вокошд.

XXV

Јә хубә нум нори әји һилом тү,
Өз киһо бисдори, нә бисдори тү.
Вичири јә рәһә, кирошд өз сәрдоғ,
Дарафди ө дору, нә рафди гирос.
Чәтиниш бисдокә доһор әри тү,
Доһор нә тәрсири, мијов ө сәр тү.
Кирошди өз корһо, јә мәрдә хуно,
Нә күрди ө әгүл тү бушә корһо.
Човон бисдорикәш јә мәрд бисдори,
Өз хәрәбә корһо, тү дур бисдори.
Коф тү тәмиз бисдо, нә бисдо дурку,
Сохди пул-молә ө чунһо гурбу.
Дүл тү өз хун бу, нә бисдо өз сәнг,
Звун тү әри тү, лап хубә јәрөг.
Вүнүрүм танүсдүм ө гәһромонмә,

Өз дурһо овордум, нүшүнд өјонмә.
Куриндиш бисдокә и рәһ әри тү
Шәндә чәтинирә нә вирихди тү
Рузһој тү ранкә-ранк, шәвһо дураз рафд
Ө дүл тү јараһој чувурһо дарафд
Хори шоһод бири дүлһо данүсдә,
Куфдири хубиһо кәрәки сохдә.
Өз хуби лов бири ө кәлә һилом,
Нум ишму һәмишә мунди ө доврон.
Дүл тү тәмиз бисдо, дәс тү мисвоји,
Тү дузи һәгг бирәј тараф худоји.
Салһо гәд инбу, мијов микирору,
Хәлгмә нум ишмурә ө дүл мидору.
Өз ишму нүвүсдә һич мөһәл дир нисд,
Чәнгәдә тарихи нум ишму һә һисд.

XXVI

Винирүм, шинирүм, кәшүрүм оворд,
И сәһнә ө дүлмә јә чәнд вәхт домунд.
Тәјтә өву сәһнә кәрәки норә,
Јәкәм ө чәтини дул анбар домунд.
Өз ләһәј анбарһо кофиш шинүрүм,
Өз һәрки јә сур, фикир шүнүрүм
Бири уһош әмә кәлә кумәки,
Гәләмә тазала ө дәс күрдәнки.
Һилом танүсдәни, әсәр и милләт,
Өвурдәт ујунһо, шәш милјон күшдәт.

Ингәдә имурә күшдәһо бәгдә,
Ҡовуни милләтә пәһәнү сохдә.
Бил данүт и милләт дүл сәнги бири,
Ә һилом сәр үшү чәзо кәшири.
Инбуруз чувурә киш нәс хосдәкә,
Әсәр үшү тан ки хокһо варафда.
И милләт ә дүнјоһ, бәлкә јә тәки,
Нә овурд дујмүнә худо кәрәки.
Имурә өз хәлгһо кумәки нисди,
Имурә ә кәллә худојму һисди.
Оморәм расирәм ә гәһромонмә,
Тарих тү домунди ә гәрүш дүлмә.
И һилом ә һәммә, лап кәлә шоһод,
Воисдәни өз бог бурс, воисдәни өз дог.
Хориш танүсдәни һово шоһоди,
И инсон анбара, кумәки сохди.
Нәв мүрдә кујит и кирошдә рузә,
Кәширә нә вәнит, ә рују пәрдә.
Иһо јә зәһәр бирә ә һүмүр инсон,
Ә дүл тү һәмишә и тарихә дор.
Нүвүсдүм танүсүм әзи гәһромаи,
Өз дүл дәрд кәшүрүм, өз сәрмә думон.
Јә чүклә, поэма бисдо әримә,
У һочиз нә појунд һәвәс до мәрә.
Өзјә чи әсәр тү хәбәр омокә,
Кәрәки уһорә ә хәлг расундә.
Бијојт ә хундәкор нә муним һочиз,
Нивисим нисдимкәш у кәлә һофиз!

Имиһој заманә јә зәмонәји
Мәтләбә нүвүсдүм звун дәдәји
Шәвһо дураз бири, хов дир оморә,
Торико рафдани үшүг оморә.
Чәтиниш бисдокә әримә јә кәм,
Ә звун дәдәји кофһо овурдәм.
Нә нүшдкә ө дүл тү нүвүсдәһојмә,
Танүсдикә кирор өз тәхсирһојмә.
И нүвүсдәнүмһо и чүлкә өсәр,
Хундәкор мокуну ө хубиһо дәр.

XXVII

Һозори нүвсади, чүл-чорумүн сал,
Әз офисер сәр ки тәјтә тә Генерал.
Гитлер пирказ лов сохд ө һәммә чикә,
Ә коми лагирһо чувур дәрикә.
Кәрәки һәмәрә, һич дир нә бирә,
Ә пичһо, ө газһо зутә сухундә.
Әз сәриш тә өхир и приказ өнмә,
Чәнгәдә мә согум, чун дәри өмә,
Ә һилом ни муну јә тәкә чувур,
Мә хүшдәрә ө һилом, бијо бурбунум,
Нә партизан муну, нә коммунисто,
Әри бәшәр уһо һисд кәрәксүзһо.
Муку - јә чувурә сог һүшдүмкә мә,
Сәбәһ туф мишәнү и һилом өмә.
Нијәтү өсәрү зу тији бисдо,

Хок нэ вороморэј эн хори бисдо.
Генералһо хэбэрэ танүсдэнбүрүт,
Гушунһој эн совет инчо нэзникүт.
Гушунһој эн совет сог кәрдо омо,
Хориј Бреница, зэрүт диromo.
Шиндлер, дир нэ бисдо, зу ө кор офдо,
Тәһәди өинчо у сәһиб бисдо.
Өз заводһо сәр күрд, өз һәрду чикә,
Вурухунд пилинһорә ө Брненцә.
Дуз һозор-дивисд, донө пилинә,
Хилос сохд өз мүрдә и чөнд чувурә.
Һассад мәрдһо бисдо, сасад өз зәнһо,
Садикә ө һилом хөндүст, лов һәјилһо.
Кәшүрүт пилинһо азада нәфәс,
Гөл күрдүт јәкирә, ө чумһошү һәрс.

XXVIII

Ини гәһромонмә поисди сәр гуз,
И дәрдһо чәрх хурдә, ө дүлү һө руз.
Бовор нәс сохдә ки, и руз омори,
Ө торикә шөвһо руз диromори.
Инбуруз хилоси, бәшәр өз дәрдһо,
Ө Полша азади инбуруз хәлгһо.
муку; ки нацистә, мә гуллуг сохдәм,
Дүлмә тәмиз бири мә инсон хосдәм.
Киризд похли-похли, һәрс рихд өз чумһо,
Шивән зө өји дәрд һөммө чувурһо.

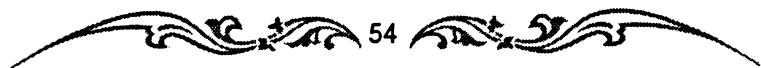
Ә пишошму мәрә тәхсиро анбар,
Әри дәһ чуникәш мә мокундум дәр.
Рафдани ө мошин һә дәниширә,
Јә кәлә һәјифбәри өз дүл кәширә.
Куфдирәни, мошин әрчү бу мәрә,
Мијосдум фурухдә чунһо висдорә.
Бурбундәни өз дәс, әнкүшдәрирә,
Хәлг ишму дориһо, и јәдикорә.
Миданүсдүм кәнәш, чун хилос сохдә,
Мивүнүрүм инбуруз, ө лову хәндә.
Минут сүкут дорә, әри мүрдәһо,
Бәгдә гәдүш зәрүт, әри мүрдәһо.
Оморәни... Исак, әјон ән Шиндлер,
Кујум мәсләһәтә нәбу сохи дир.
Ујог бош... - һәмишә миданүт күрдә,
Вәки и чәдвөлә кәрдун ө хүшдә.
һозори дивисд чун, тү хилос сохдәј,
Һилом миданү ки, тү чувур хосдәј
Гәл күрдүт јәкирә, рухундут һәрсо,
Рәһошү өз јәки, дур... чиро офдо.

XXIX

И доһво өз хори варасда бәгдә,
Әз шори анбара дүлһо кирисдә.
Чәнд салһо сәр хори чү хунһо бисдо,
И бәшәр чәнд салһо, ө јос дәбисдо.
Имиһој дур бирәт, өз һәммә гәмһо,

Ө лов үшү вөри, шорө хөндһо.
Күлһо өгөд богһо, гөнөт вокунди,
Чөнд салһо ө һәсрәт сәвки домунди.
Имиһој винирәт јәкирә өз дүл,
Бүлбүл моч вәкүрдә, өз ләңәј ән күл.
Имиһој вәдини үшүглүјә руз,
Тәрк бисдо өз хори, вәһшијә гудуз.
Ө дүл әни хәлгмә офдо шориһо,
Коми ки бурра бу һәммә үмудһо.
Дүлһошү өз шори өдәј ләрзирә,
Домунди ө чүнһо кәнә тәрсирә.
Өдәт дәниширә ө рујһој јәки,
Бәлкә сугдо офдут, өз һәрәј-јәки.
И "нүһүм" мај бисдо?.. чүл пәнччүмүн сал,
Варасд вәхтој "шавад", - Диромо васал.
Гәл өгәл дәшөндүт, - шинох нә шинох,
Нә бисдо тәһифәт, бисдокәш гирог.
Өз дүшмә тәмизи, имиһој хори,
Ө доғһош мивинит, күл воромори.
Инбуруз инсонһо ө миһид дәри,
Ө ловһошу хөндә, ө чүм һәрс дәри.
Инбуруз и миһид ән чувурһји,
Өз аташ, өз пичһо хилос бирәји.

Һозори нүвсади пәнчо һәшдүмүн,
У мәһәп салһој тү кирушд лап гурун.

Јушва Ифраим

Чәнд шәһәр, чәнд умог әзир пој дәшәнд,
Һашдан ки, ә сәһрә, гәриб бисдо кәшд.
Чәнд корһо вичири, чәнд корһо сохди,
Вичдон тү һәмишә, дузирә хосди.
Ә чәтинә рузһо анбар домунди,
Куфдири и җилом анбар курунди.
Нә күрд планһој тү һичиш дуз нә рафд,
Әз дәс тү бирәји, пулһо-молһо рафд.
Кәшири чәтини һәм косибихо,
Үшвәҗ нүвүсд ирә өз тарихчуһо.
Мундә һүмүр кирошд, зәнсүз һәжилсүз,
И җилом әри тү бисдо сәҗибсүз.
Ә җилом һәр корһо зу дәгиш бирә,
Әнкиһо бәхт-үшү ә чиб дәбирә.
Фикирһо дәр дәкүрд ә гәһромонмә,
Тү ә дүлмә дәри, һәм ә дүл хәлгмә.
Хәлгмә түрә әдәј әјор овурдә,
Ә ләҗәј ән кәлә, чүклә домундә.
Хәлгмә нә шәнд түрә, нәзник овурдут,
Ә Исроил әри тү дорһо дәшәндүт.
Дорһо кәлә бири ә бог чарусди,
Дусд шори сохдә, дүшмә вачарусди.
Ә Исроил омори, рафди вокошди,
Инчикәрә сугдә чикә танусди.
Ғофдод һәшдүмүн сал омо зу раси,
Һумур томом бисдо, җәчәл докоси.
Имиһој говрәј тү ә гәд, Јурсалим,
Әсәр мәсубој тү җәдәт тү вәри.

Шөңәмһој дустиш тү өдөј су күрдө,
Өјө кәлә "символ" уһо чарусдө.
Өз һәр чикә инчо инсон оморө,
Гуз бирә, моч создө, күлһо вонорө.
Тазадан вокошдум өјө мөтлөб мө,
У бала духдөрлә омо өјормө.
У ө Јәршолоим инбуруз соги,
Ө дүлү мундиһо шөхтөһој доги.
Мујһоју һәм сипи, кәмәр гөд бири,
Говрөј тү өрију гөд хунө бири.

Эпилог

Тәбиәт ө һилом, јө хубә нәмәт,
Уни дорөниһо, дүнјоһө сәрвөт.
Худо ө инсонһо, бәхшири гисмөт,
Өсәрү поисди, чөнд чиро сәрвөт.
Рачирө ө һилом гөдөрү нисди,
Усүз зиндәкуниј, ән хәлгиш нисди.
Өзу вәкүрдәним, согиј дүлһорө,
Рача тәмизө у ворвориһорө.
Ө чор тараф дәниш, сох һө томөшө,
Рача савзаһоји, күлһо, бөновшө.
Доғһо, шалалаһо, билөгһо, овһо,
Чөнд чиро доғһорһо, чөнд никәрөһо.
Инсон ө һилом кәрәк һисдиһо,
Ө хори һммәрө, чүт офирриһо.
Һәр корһо өјәки, ухшәр оморө,

Бүлбүл ө бог, күлсүз нэс дироморэ.
Һэммэ өинчөји, өсэр өн хори,
Чу кошдөј ө бог тү у воромори.
Јө хуби сохдикө, нум күрдө мијов,
Күл кор ө рөһ,өј тү, хубө буј бијов.

НУМ ЭН ПУЛ

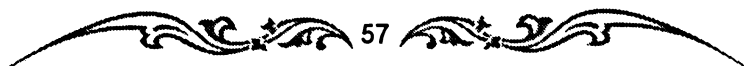
Кэлэ нуми э руј һилом нум эн пул,
Кирэ шоһ сохд, кирэ јетим, кирэ гул.
Өдэс күрди у поисди һэммэрэ,
Пулсуз һилом, пулсуз инсон вој зэрэ.

Кэлэ һүрмэт э һэр чикө нум энү,
Бөсдө эрхо никэрөһо моқуну.
Чөһөннэмэш э чөннэт мичаруну,
Өву һилом һүрмэт норэ, нум эн пул.

Кирэ шори, кирэ, вөхтсүз дөрд мүдү,
Кирэ һөлол, кирэ һөрим мисоху.
Өгүлмөндэ чундур, јөзуг мисоху,
Хубө эз хэрэб чиро нэ сохд, нум эн пул.

Күрдү э дэс сөһрлүјө очорэ,
Вокундэни эз сүрх бирэ дэрһорэ.
Һич нэ вокунд у паслүјө дэрһорэ,
Дэкиш сохдэ и һиломэ, нум эн пул.

Фирсорэни э сэр кими бөхторэ,
Хурд мисоху эз кэлэ тэхт шоһорэ.

Кирэ шори, кирэ мүдү дэрдһорэ,
Точиш сохдэ, војиш сохдэ, нум эн пул.

Кофһо анбар э гэд дүлмэ хисири,
Мэрд эз намэрд эз кэдэһо тэрсире.
Куфдирэнүт косибихош дэрд бири,
Кирэ күл сохд, кирэ күл сохд, нум эн пул.

Фикирһојмэ эдэј хурдэ дүлмэрэ,
Динч нэс һишдэ эгүлмэрэ, сэрмэрэ.
Өки кујум пәһәнүјэ сурмэрэ,
Анбар һәјбһо пәһәнү сохд, нум эн пул.

Өри бәшәр уни сәһиб кәлә дог,
Һәм мејвәлү, һәм зәһәрлү, рач бог.
Өзчә кәшдүм, Ушвәһ соху јә сурог,
Өри һәммә эјә чүм бу, нум эн пул.

НӘСИҢӘТӨ

Ө дэс дүшмәрэвоз һәл сох, сэр мара,
Тан ки, дү тарафа хуби мәкири.
Дүшмә бочор сохдэ күшдкә у мара,
Һаштан ки тү күшди, галиб оморн.
Мар галиб омокә, урәш тан ки, тү
Өзјә кәлә дүшмә хилос бирәј тү.

Сур түрә э дуст тү, нәбу куји тү,
Јә руз мијов бәлкә у дүшмә бисдо.

Әву анбар зарар нәбу зәни тү,
Мијов ја руз кәнә, дусти инбоши тү.

Ә һәрәј дү дүшмә хүбә кофһо сох,
Коф тү әгүллү бу, коф тү сараф бу.
Уһорә әјәки, ку дусти соху,
Дәниш әву дүсти әз дүл шори сох.

Дүнјоһә дорикә ја тәмәһкорә,
Чүм әну һич мәһәл тух нидов бирә,
Јә нуниш чум тухә гәнимәт бирә,
Әз мол анбар бирәш, чум тухи хуби.

Һисди инсонһо ки, коф анбар сохдә,
Нә күрдикә һәјбә һич нәс поисдә.

Чи хурдә пур сохдә шүгәм инсонә,
Ән чум тәнк пур нибу, ди мол һиломә.

Корһо дуз нәјовһо тан ки, ән дүшмә.
Ә рәһој ән дусти, дәс мидәшәнү.
Јә корһо ә һәрә у дуз мисоху,
Дүшмәш нидов әзу сәр вәдәбәрү.

Әјә һүмүр гәзонч сохуһо дустә,
Јә руз хәрәб бирә, мәсох әз хүшдә.

Гисмәт нә бисдокә, дәс тү ни расү,
Гисмәт тү бисдокә мијов мирасү.

Әји әгүлмәнди әзчә бисдори,
Нә данүсдәһорә әз вомухдәји.

Өз хүшдэ кучсузһо рәһим нэ сохдәкор,
Тану ку јә кучлу әву раст мијов.

Виниш ә чумһој тү пәјмун ә вичә,
Хејриш эинчоји, шериш инчикә.
Өз јор нэ вәдәшән, әз дүл һичишә,
Гәсос эинчоји, гәсобиш инчикә.

Шәһријар

*Шәһријарын «Һәјдәр бабаја салам»
поемасынын даг јәһуди дилинә тәрчумәси*

Ширинә рузһорә һүмүр кәрәки,
Өз һәммә пишотә у чун кәрәки.
Шинирәм ө һилом нә хәндүст, лов тү,
Мундикәш, боғбонсуз, Богтү кәрәки.

Һәмишә шаирә дәрд һојү бири,
Ө дүлү богчәһо күлһо дәбири.
Шәһријар, јә кәлә шаир бирикәш,
Өз Мәчнун анбарта дәрдһо кәшири.

1-үн һиссә

Һәјдәрбаба бирәнгинә чәсдән ки,
Овһо сәјлһо, ләпүр зәрә рафдан ки,
Дәстә курдә, духдәрһој тү кәшдәнки,
Түрмәт кәрдо, әл ишму шәһрәт ишму,

Јушва Ифраим

Нум мәрәш, ө звун бијоројт ишму.

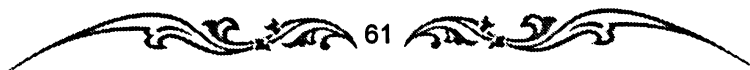
Һәдәрбаба, кәкликөј тү вәхүшдә,
Өз бинәј кул довшонһөј тү вирихдә,
Багчәһөј тү ө кул чичәк чарусда,
Танүсдикә бијор өјор имурә,
Сохим шори, нә вокундә дүлһорә.

Чордоғһорә ворвориһо чарундкә,
Новруз күли, поиз-күли бирәнкә,
Сипра думон палтарһорә шишикә,
Ки, имурә өјор дәшәнд сог кәрдо,
И дәрдһөјмуш, кәлә кәрдо доғ кәрдо.

Һәдәрбаба, кәрми түрә сухуно,
Руј тү хәндә, билөгһөј тј кирисо,
Һәјилһөј тү ө дәс хүшдә күл киро,
Ө ворвори ди фур, бијов әкијму,
Хәбәр кәрдо, и хисирә бәхт иму.

Һәдәрбаба сипи кәрдо сифәттү,
Чор тараф тү, билөгһөј тү овһөј тү,
Өзму бәгдә соги вино, у сәр тү,
Ө һилом зиндәји, мүрдәји һисди,
Һилом одомсүз јәтим зијисди.

Һәдәрбаба рәһмә өз тү дур офдо,
Һүмүрмә рафд оморәјмә дир офдо,

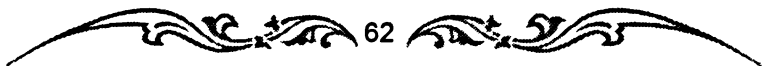
Нэ данүсдүм, ө күзэлһо чү офдо,
Нэ данүсдүм чилгәһоји, рәһоји,
Әји һилом һәр инсанә дәрһоии

Һәждәрбаба, икид зәһмәт вир нә сохд,
Һүмүр кирошд ө һичиш ләзәт нә сохд.
Намәрд бирә тә әхир һүмүр нә сохд.
Әчүн худо вир ни сохим ишмүрә.
Тәлол сохит нә диримкә ишмүрә.

Һәждәрбаба, Мирзә-әждәр сәһојү,
Лов бирән ки, ө гәд кәндһо кофһојү.
Ошуг Рүстәм, һәм кофһојү сазһојү.
Әјор түни чү һәвәслү микәшдим
Гушә хуно гәнәт зәрә мирихдим.

Ә кәнд шәнкүлово сибһо бирән ки,
Воисдән ки, унчо гиног мундән ки.
сәнг шәндән ки, әз сиб – биһо чирән ки,
У ширинә ховһо мунди әјормә,
Јә әсәри, һәм ө хунмә ө чунмә.

Һәждәрбаба, ө хүшкә күл гозһој тү,
Әз дәрәһо саз мизәнү чүлһој тү.
Хиникиһо у шәхтәһој ән кәндтү,
Үһо јә киноји ө пишој чуммә,

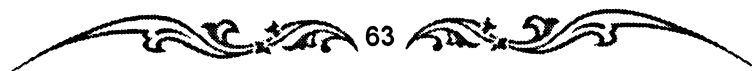
Тәһно мундә һә микәшдүм әримә.

Һәждәрбаба һәлбүс фурмунд имурә,
Әз мәнәббәт мәнрүм сохдут имурә.
Сијә рузә нүвүсд дорут имурә,
Хәлғһорә вәнкәсдүт ө чун дү-јәки,
Хунһорә боришмиш сохдут әјәки.

Ә һәрс чумһо дәнишикә хун нијов,
Инсон буһо, ө кишд хәнчәр һич нијов.
Кур рәһо до, әдәс әну һич нијов,
Чәннәт имуш әдәј чәнәннәм бирә,
Миһ, идојмуш чарусдәни һәрс бирә.

Ә вәхт поиз вәлкһо тији бирәнки,
Думон әз доғ ө кәнд дироморәнки.
Шејхүислам хубә сәс кәширәнки,
Хәрәбә кофһо, һәммә ө дүл мохуру.
Дорһош һәммә, ө худо сәр мизәнү.

Сәнглү билог ө гәдү гум нә кәрдо,
Боғ-богчәһо, һич саралмиш нә кәрдо.
Һәсбәлүһо ө рәһ овсуз нә кәрдо
"Дејнә" билог хејрлү кәрдош мирај тү.
Хумор-хумор астарәһо дәниш тү.

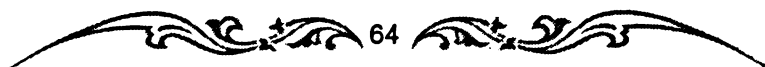
Һәждәрбаба, доғһо сәнғһо сәрәји,
Кәклик хундә ә пәсәји фәрәји,
Ә гузуһо сипи, зәрди, сийәји,
Мурафдүмкә әву доғһо дәрәһо.
Мукуфдурум чобан әчи гузуһо.

Һәждәрбаба, дузә овлујә чикә,
Билог дүши әјон сәнгә никәрә,
Савзој билог ә билог үзкүм зәрә,
Рача гушһо мијов-миров әзинчо.
Әхәлвәти ов мухурут әинчо.

Әзсәр сүнбүл, бичии сохдә у чинһо
Әтәр мујә дорог зәрә шунәһо.
Әз билдирчии хәбәр бирә овчиһо,
Бичинчиһо әзи дуғһо мухурдут.
Бичинчиһо, әз бичинһо мисохдут.

Һәждәрбаба, ә кәнд руз дарафданки,
Һәјилһо нун хурдә, шәв хисирәнки.
Мәнк әз думон, гошһо, чумһо шәндәнки,
Әз имуш әвуһо, јә нәгүл кујит.
Әз дәрдһојмуш анбар, дәрдһорә кујит.

Кәлә дәдәј шәвһо нәгүл хундәнки,
Ворвориһо пәнчәрәрә куфдәнки.

Јушва Ифраим

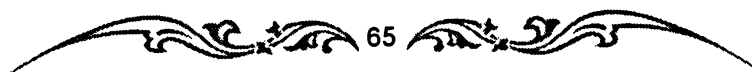
Күрк кәчиһој, шәнкүлүстә хурдәнки,
Мижосдум јәбојкәш мә һәјил бирә.
Јә күл бирә, бәгдә, дәрдо кәширә.

Әммәчонә һәсәлүрә мухурдум,
Бәгдә мәхүшд руј палтори мокундум.
Ә боғчәһо мәһәниһо мухундум,
Ој у рузһо мәрә анбар һәл сохди.
Әсәр дәрһо, әсәр һәсбо вомунди.

Холәј һәчи, палтар мушушд ә билог,
Мәмәд-Садыг, мәһәләрә ов мидо.
Насданбирим, сәнги, дивор нобкә доғ,
Әчә моисд шиллог мишәнд микәшдим.
Әчун худо, дәрд фикирсүз микәшдим.

Шејхүислам, әз мүнәчатһо мухунд,
Мәшәди Рәһим, лободорә мокунд.
Мәшәди Ачәли, бузбошорә мухурд,
Воисд хејр бу, воисд шеир бу әриму.
Чү бисдо нибисдо тәһифәт нәбу.

Мәлик Нијаз фушәндәнбу туфәнкә,
Гәрәз мәкүрд, чәнд гәртәлә, чәнд гушә.
Поисдәнбу ә томошә сәр доғә,
Духдәрһо тој-бо-тој мәкунд пәнчәрә,
Чор тараф күллүјә, савза мәнзәрә.

Һәждәрбаба, ө кәнд һәрси бирәнки,
Духдәрһо һәрүсо, хинә зәрән ки,
Бәк ө һәрүс өз бун сибһо шәндәнки,
Чуммәш дәри, әву рача духдәрһо.
Кофмә мунди ө ошугһо ө сазһо.

Һәждәрбаба, ө богчәһо савзаһо,
Ө бустанһо зулог-зулог гәрпузһо.
Ширин-һәсәл чавусдәмһо сәггүзһо,
Өдәј мәрә, уһо лап ләззәт дорә.
Өз вир бирә, рузһојмә хәбәр дорә.

Руз мигид бу, гуш өн шәви хундәнбу,
Өри бәкиш һәрүс чороб духдәнбу.
Һәрки шолә, өзјә тов дәшәндәнбу,
Чү хубә һәдәто шол дуллу сохдә.
Шол бәкә ө миһид ө киштү бәсдә.

Шол хосдәнки, мәш ө хунә кирүсдүм,
Јә шол вәкүрд ө кишдијмә зу бәсдүм.
Өкиј Гулам, рафдүм шолә фушәндүм,
Фатма холә, чоробһо бәсд әримә.
Хон-нәнәрә, өјор дәшәнд кәрисдә.

Һәждәрбаба, Мирзәммәд богчәһо,
Ө богчәһо, туршә-ширин өлүчәһо.
Һәрүсһо, дуз сохдә у рача рафһо

Үһорә һәмәрә дири чумһојмә
Әјормә дәшәнд, ә хәтирәһојмә.

Миңид бирә зәрдә малад вошширә,
Нәхүш зәрә, утоғһорә рач сохдә.
Әри рафһош, рача күлһо вонорә,
Һәрүс, духдәр, әсәр моно хнара.
Хош мијомо, дәдәј нә гәбиләрә.

Алверчирә бирә кофһо кәләчһо
Дәниширә ә мәсләһәт коғозһо
Ә шобото гәрәбәчә фундугһо
И духдәрһо "Вошен-фушән шоботһо
Күзки бирә очмиш кәрдо и бәхтһо".

Хојәһорә рача ранкһо мизәрим,
Зәрә бәгдә хүрд бирәрә микәндим.
Әз возиһо чиро ни инбисдорим,
Әли мәрә савза ошуг дорәнбу.
Ирзаш, новруз-күли бәхширәнбу.

Новрузәли кәндүм мукуфд ә хәрмон
Куфдәһорә чиро мисохд әз һонбор
Үов-Үов мисохд ә сәр ән доғ сәк чупон.
Мивинири, хәр пој мизә инпоисд
Мидәниши ә доғ, кушә тик микирд.

Сэр шәһәнкум нәхирчиһо мијомо,
Гудугһорә микәширим ә бәндһо.
Нәхир кирошд, мијишд мирафд ә кәндһо,
Лүт мәнүшдим, ә һәјвонһо һәј мисохд.
Ки коф мисохд, әвуһо сүкүш мисохд.

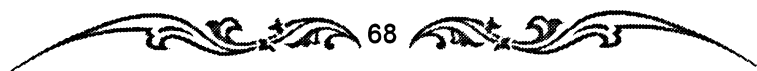
Никәрәһо шәвһој васал кур зәрә.
Ә сәјл доһор у сәнгоју һов зәрә
Ә торкиһош, чум ән күрк үшүг дорә,

Сәкһо вини, күркә шинохд равусдут.
Күркһо вини әз порогһо вирихдут.

Шәв зимусту, утогһој ән ковдуһо,
Нүшдә чикә ән утогһо кәтилһо.
Ә тов мисухд, дурә мидо үзүмһо,
Чәрәз сохдә чүрбә-чүрә ләпәһо.
Кәндә мәкүрд, кофһо, сохдә хәндәһо.

Әз Боку, шүәчәт мәкүрд подарка,
Мәно ә бун, самовара чојникә,
Миданүсдүм әз нәсилһо киникә,
Һәрсиж Чүнәмәкин, һәрс чарусд бисдо
Кузкиј Нәнәгүзи бәхтү хүрд бисдо.

һәјдәрбаба чумһој ән Нәнәгүзи,

Ширин-ширин, кофһој ән рихшәндәни.
Куфдурум, хунутку ә звун түрки,
Танүсдүткә инсон рафда нум мундә
Әз хуб хәбәр, ә гәд ләңә домундә.

Пишој васал, руз күнејә кәшдән ки,
Һәжил кәнди, руз ән вәрфә хосдәнки,
Ә сәр ән јон, әсәр киршә чәсдән ки,
Әвунчо танит ки и рүһмә мунди,
Гушә хуно, әзир вәрфһо домунди.
Гары нәнә, корә дураз сохдәнки.
Әз думон офдоји кәрми шәндәнки,
Күркиш-пир бирә, дәндү кәширәнки,
Сүрү мәхүшд, әз һүндири мивирихд
Шир пур бирә, әз бодјәһо мивирихд.

Һәчә Султан, шиширәнбу дәндүрә,
Молла Бағыр, инпојунд коф сохдәрә.
Тәнү мусухд, хунә бирәнбу дурә,
Чојник иму әсәр һовун ранк мәкирд,
Чәгәрһојму, ә гәд ән соч мәчәсдүт.

Әз бустанһо чирәнбирим күдүрә
Ә хунәһо пур мисохдим күдүрә
Ә тәнүһо инбурчиндим күдүрә
Мухурдим уһорә түмһорә мишәнд,
Хурдән ки, шүгәмһо мијофдо ә дорд.

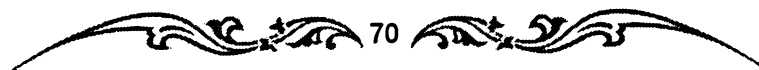
Өз Вэрзэгэн онбур фурух мијомо,
Сэс эн һэјилһо лов инбисдо ө кэндһо,
Мишинирим өз чэн шинирөкорһо,
Шиллог шөндө һө һорөјһо мисохдим
Дорө көндүм онбуруһо мисдорим.

Мө, миртағы шөвһо мурафд никөрө,
Чуммө ө мәнк ө гөд сәјлө никөрө,
Һөјө - бирдөн үшүг офдо ө богчө,
Винирәнки, күрк һорөјһо дөшөндим,
Нө данүсдө өз богчөһо вирихдим.

Һөјдәрбаба, дорһөј тү һүндүр бисдо,
Оммо һөјф ки човонһөј тү пир бисдо.
Тухһөј тү һәм лөгөр, чү зөһиф бисдо,
Сојө чарусд, рузиш дарафд, шөв торки
Чум эн күркиш, үшүг дорө ө торки.

Шинирәм ки, өдөј сүхдө шам худо,
Ө Даир көнд мәсчидһошму билөгһо.
Рәһәт бири, хунөј көндһо һөјилһо,
Өн мәнсур хан, дөсү-гулу сог кәрдо.
Өчө бисдо, худо өву јөр кәрдо.

Һөјдәрбаба, Молла Ибраһим һисд нөһ?
Ошколә вокунд? һөјилһо хундәни нөһ?

Јушва Ифраим

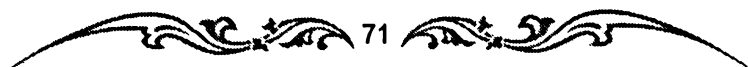
Ә кәнд ошколәрә, бәсдәт нобкә нәһ?
Әзмә ө ахунд кујит кәлә саламһо.
Ә өдөбәвоз, ку салам өлејкимһо.

Хәччәсултан, рафди винү Тәбризә,
Чү Тәбриз, нәс восдә винү имурә.
Бала кујит, вәхсим брајм ө хунә,
Мүрд огојму дустиһојмуш вачарусд.
Кусбәнд бисдо, өдәс өн кәшо домунд.

Һәјдәрбаба, дурку бисдо и һилом,
Өз Сүләјмон, өз Нуһ мунди и һилом.
Хәләф зәндә, ө дәрд дәшәнд и һилом,
Кирә чү до һәмәләрә вәкүрди.
Хүшкә нуми, өз Афлатун, һә мунди.

Һәјдәрбаба, дуст тоншио руй чарунд,
Јәки-јәки мәрә ө чүл, шәндүт рафд.
Билоһојмә, чирогһојмә һәммә мүрд,
Ә чәтинә чикә рузмә шәв бисдо
И дүнјо өримә хәрәбә бисдо.

Ә куکلәләрәвоз рафдим, Гыпчаға!
Мәнк мәдиromo, һәсбо ө јәјләго
Мишәндим хүшдәрә, өз доғ - ө доғһо!
Мә мәликхан, коврә һәсбә мәчовунд,
Туфәнкә муфушәнд, гирмәһо мишәнд.

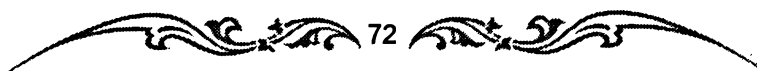

Һәдәрбаба ө дәрәһој сийә күл,
Хошинаба, хубә рәһо, хубә дүл.
Кәклик, фәрә, анбар офдорә ө күл,
Кирошдәнүт әзи тараф вәтәнмә,
Ғәзүр бошим әри корһој вәтәнмә.

Хошинаба хәрәбә руз ки дәшәнд?
Әз Сендһо киһо мүрди, ки мунд?
Миргафара, хунәјүрә ки вәкүрд.
Билог кәнә әдәј күлә пур сохдә,
Хүшкә богчәһорә әдәј ов дорә.

Миргафар, ө сеидһо јә точ бу!
Әкиј шоһиш оморәнбу, рафданбу!
Ә мәрд ширин, ө намәрдһо јә тәлһ бу!
Миләрзи һәмишә ө һәгг косибо,
Мижосд рафда, ө буз гилинч залумһо.

Мирмустафа холу дураза буј бу,
Ғејкәлү, согголу, јә Толостој бу.
Јос хүшдәрә мичарунд ө шори у,
Хошкинаб обурлу бу, јә чоғә зән,
Ә мәчидһо, ө шориһо хушә зән.

Јушва Ифраим

Мечдүси михөндүст, богһорә хуно,
Кур мизә, думонә доғһорә хуно,
Ғәл инбисдо кофһо, кәрәрә хуно,
 Рују очуг, лап хуб әсәр мијофдо,
 Чирог бирә, мусухд савзаја чумһо.

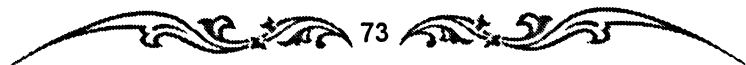
Бәбәјму һәмишә сүфрә хосдәнбу,
Ә чәғмәт дәс мүкүрд, кумәк бирәнбу,
Әз рачһојүш әхириһо мундәбу,

 Әзун бәгдә и чилгәһо зу чарусд.
 Үшүг сухдә, мүһүбәто чү зу мүрд.

Мирсаләһо хәрә корһо сохдәји,
Мирәзиз ширинә шохсәј зәрәји,
Мирмәмәдәш, хубә вәхто бирәји,
 Куфдирикә имој һәмә дуркуни.
 һәммә рафди, батмиш бирә нәгули.

Мирабдул ө пишој кузки гош мөкүрд,
Сәр ловһорәш ө гошовоз дуз мөкүрд,
Бунһо диворһорә, чәх мидо микәшд,
 Дурубин Шоһ-Аббас нәгул бирәји.
 Хошкинабаш, хушә корһо бирәји.

Ситарә, ловошһо ө пич мөкосунд,
Миргәдириш, һәрбој јәкирә мухурд,
Хурдә бәгдә һәсбә хуно мивирихд,

Хэндэји буловош вурухундэн ки.
Эсэр новун нунһо вокосундэн ки.

Һәждәрбаба, Мирһәждәрһо чү сохдә?
Мидов бирә, симовору дүшүрә,
Дәј пир бири, әзир дөндү чи хурдә,
Кушу кари чум дарафди ө дору.
Оммо һовош диромори ө сәрү.

Хонум, әммә, әз мүрәбдүл кофһорә,
Шинирән ки, шәфд сохд, гошһо чумһорә,
Ө молкомут мидо һәммә кофһорә,
Гәрүш-гәрүш чәнкһо мәнкәсд әјәки,
Чи хурдән ки, сәр мүкүрдүт михиси.

Физә хонум, әри хошкинаб күл бу,
Мирһәјиб әри духдәрләлә гул бу,
Рүхсарә, артист бу, сәвкилији бу,
Сәид корһој, Мирсалеһә сохдәнбу,
Мирчәфәр, гәјрәтлү бу хун сохдәнбу.

Сәбәһ-мундә нәхирчиһо мијомо,
Өз бун бочә сәс күсбәндһо мијомо
Әммәчаным, һәјилһорә чи мидо
Ө һүндири марафд дурәј тәнүһо,
Рача буј мијомо, әз кәрмә нунһо.

Кејерчинхо десте күрдә варафда,
Мәнк шәндән ки, сүрхә пәрдә вокундә,
Сүрхә пәрдә вәчирәни вирихдә,
Мәнк һундири?.. Вәди инбу доғһоју
Човон бирә тәбиәтү чикәјү.

Һәјдәрбаба, доғһо вәрф пур бирән ки,
Шәв карвани рәһә гәләт сохдән ки,
Әчәјүмкә, мә хушдәнмә насдан ки,
Чуммә өз дур сәчмиш сохдә уһорә,
Хәјол мијов микирору рузһорә.

Марафдүмкә, јәбо әсәр ән, Дамгај,
Мидәнүшүрүм, ә кирошдә һүмүрү,
Мүвүнүрүм, чү омори ә сәрү,
Микүрүсдүм, ә вәрфој әнурәвоз,
Ә вәрф бәјә зәрә, ә дүлһорәвоз.

Һәјдәрбаба, дестәј күлһо пачири
Оммо һејф ки дәрдој дүлһо анбари
Зиндәкуниш, јә торикә зиндони,
Дәр әни зиндонә нисд вокундәкор.
Әзи тәнкә чикә нисд вирихдәкор.

Һәјдәрбаба, сәрһој доғһо думони
И рузһојму, өз-дүјәки зәбуни
Әз дү-јәки дур нә бошит омони,

Хубиһорә өз дәс иму вәкүрдәт.
Хуб имурә ө хәрәби дәјишдәт.

Јәбо пүрсит, әзи гәргүшә фәләк,
Чү кәрәки әзи нориһо кәләк.
Ку кировун улдузһорә өз өләк,
Вачару и хори муну хәрәбә.
Һәлбүсә корһорә шәнүт өз һәрә.

Мүвүрүхдүмкә ө ворвориһорәвоз
Үәрмәһ бирә ө доғ, сајлһорәвоз.
Мүкүрүсдүм, ө дур мундә хәлгәвоз,
Мүвүнүрүм чиројирә ки дәшәнд.
Ө үлкәјму, киһо мүрди, киһо мунд.

Түрә хуно ө доғ дәшәндүм нәфәс,
Түш вокордун, ө һовоһо дәшән сәс.
Тәнк нә кәрдо, бәјгуш нүшүһо гәфәс
Ө инчо јә шири мунди ө һорој.
Гонмәзһорә әдәј зәрә ө һорој.

Һәјдәрбаба, мәрд хуниј тү дүшикә,
Сијә гушһо өз тү вирихд рафдүткә.
Ө һүндүрә сәнғһо вози сохдүткә
Вәхи һүрмәтмәрә өвунчо виниш.
Гәд бош бујмәрә, ө чәтини виниш.

Һәдәрбаба, шәв дурнаһо рафданки,
Чум Короглу сийә сәчмиш сохдәнки.
Ә гират вәнүшдә бурра шәндәнки,
Мәш әинчә зу ә мәтләб ни расум.
Тәјтә Әјваз нә оморә ни хусум.

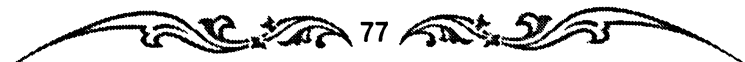
Һәдәрбаба, мәрдә кукһо һәзүр сох,
Намәрдһорә, әз кәрдәно тү хүрд сох.
Ә параһо, и күркһорә бугмиш сох,
И гузуһош хубә нәфәс кәшүкү.
Чәндәкһо кушдошү ригәни бошкү.

Һәдәрбаба, дүл тү анбар шор кәрдо,
Һилом һисди, ләһәјтү ширин кәрдо,
Әз тү киросд, нәзник кәрдо дур кәрдо,
Ку и кофә, кукмә шаир Шәһријар.
Јә һүмүр бу, гәмһо кәши ә дијар.

2-үн һиссә

Һәдәрбаба оморум синәмиш сохум,
Ә гичог тү јәбо рәһәти сохум.
Пиш сохум һүмүрә, бәлкә мә дузум,
Кујум ә һәјилиһо ә иму бијов.
Хәндү хәрәбиһо ә хуби јәбо.

Һәдәрбаба мәрә кәши овурди,

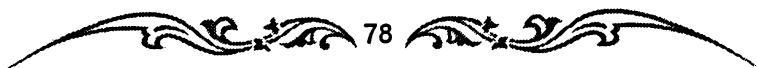
Ә хунәймә ө вәтәнмә расунди,
Ә һәжили тү, Үсүфә вир сохди,
Вир сохдкәш, Јәһәкү танүсд офдә,
Әз ләһәј өн күркһо танүсд вәдәшәндә.

Рафдакорһо чикә инчо вәдини,
Хонум нәнәм сипрә оғә вокунди.
Өчә рафдүм ө пәсәјмә вәдини,
- Бала, омори? Әрчү дир омори.
Сабурмә чәнкһо күрд, тү күч омори.

Винирәмо карван, раси кирошди,
Шороб чиројирә зу хурд, кирошди.
Бор иму һүмурһо, инчо кирошди,
Кирошд рафдүт буров-нәјовһо рәһо.
Тузһо нүшди әји сәнғһо куләһо.

Чү ширинә, хотирәһо хисири,
Сәнғһо нәзник ө јон-јәки поисди.
Сәнғ дустирәш өз имуһо дур шәнди,
Дәнүшүрүм өз һилом рафдакорһо.
Ә аташ, ө јолово сухдәкорһо.

Аташ воно гәбиләһојму әинчо,
Имој бири, мәскән гушһо нән күркһо.
Мәнк дарафда, мүрдә һәммә үшүғһо,

Јушва Ифраим

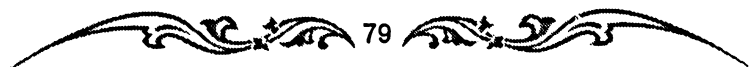
Је шәһәри мунди һәчи сәһибсүз.
Кирошдени шәвһо-рузһо үшүгсүз.

Вәхд гирошди ө үфүгһо түз мунди,
Карван бирә лап ө дурһо туз һишди.
Думон мијов и дүлһојму гурунди,
Дүл мугу ки, ө вәхд нәра омони.
Ә рафдәкор чуммә мунди омони!

Әји зомон јәсијовиш кор сохдә,
Ә дәндуһо хәлгһо шәндә оморә.
Виниш һилом чү фурмундә оморә.
Шорирә воисдә күрү һәмишә.
Говрә вини, хок нәс шәндә чум хүшдә.

Остугуһо ән күһнәһо хүшк бири,
Чухоһошу әз һол офдо хүшк бири.
Молла, Ибрагим һәл бири писири,
Шејхүлислам, лап хуб мунди күмроһи.
Новрузәли, гәчәг рафди гучоги.

Кәлә мәрдһо һофдод кәфән пусунди,
Ҷоһилһој тү дәрд һиломә кәшири.
Һәрүсо, духдәрһо, һә дәрдһо дири,
Рихшәндәрә, дәсә күрди нәвәјү.
Нәнәгыза, һәм домору һәрүсү.

Шүкүр ки оморим анбар винирим,
Өз вир бирә, вормоһо пирсирим.
Худо һишд боришмиши, гәһри бирим,
 Јебојкәш гисмәт инбу ни инбу.
 Ө һәмүрһо, фүрсәт инбу ни инбу.

Өји хори хәјолһојму анбари
Сәнһо-хокһош әмәрәвоз тониши.
Һәндәрбаба вини мәрә коф пирси,
 И чү сәси, тү ө һилом дәшәндәј.
 Бијо виним әчә јәбо тү мундәј.

Ө боровоз әз никәрә кирошдәјм,
Овиш анбар әзи чәшмәһо хурдәјм.
Јунчәһорә буррајм, бәгдә вәчирәјм,
 Кәчиһорә гидиг, дорә рузһојмә.
 Кәчиһорә вози сохдә рузһојмә.

Өји хирмон "Арданхирһо" мозирим,
Гәрушкәрә хно вози мисохдим.
Јәвош-јәвош ө бохчәһо мурафдим,
 Әзи дорһо чилинагач мичирим.
 Гуругчу мивинирим, мивирихдим.

Зәрдә ков бу әјә ковду зәндәбу,
Нәнә хонум ковһорә дүшүрәнбу.
Бүј дәдәји, әз бун дивор рихдәнбу,

Јушва Ифраим

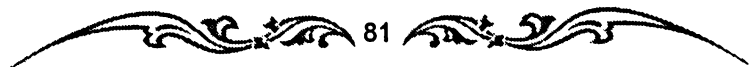
Курдөнбүрүм ковө гөл нә вириху.
Шир пур бирә өз бәдрәһо мириху.

Әји бунһо анбар чизиг кәширәм,
Руз-бә рузһо ошуг-ошуг возирәм.
Әз гургушун бирә сәгә фурухдәм,
Һәжил бәгдә ө чурәвоз шор бирә.
Дәрд имурә имој Һилом нәс күрдә.

Ә ошколә Һәжил нубо хундәнки,
Нүвүсдән ки, һә пузмишиш сохдәнки.
Молла Ибраһим һә хунә нүшдәнки,
Әз Һәрмәһо, омо јәкиш нә мунди.
Дәшәндәкор өјор имурә нисди.

И ошколә јә вәхд ө Һүрмәт вәбу,
Јә Мәммәдһусејин, јә Мусајиб бу.
Јәки везифә, јәки хәләфә бу,
Ә имурәвоз, Ахунд ө вози мирафд.
Анбара возиһо ө иму момухд.

Пүрсүрүм, Мәммәдһусејнә чү бири,
Куфдурут ки, нәчоғ күрди у мүрди.
Чү бири!.. Чү? Әз винијү хун рихди,
Мәмәдһәсэн јә ворвори вир бирә.
Поиндәкор өз вини хун, нәс бирә.

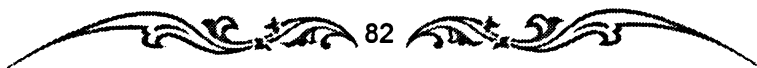
Мукум кујит ө Мусабөј чү омо?
Гулам ө кирисдө чумэвоз омо.
Шини буһојирэ мүрдөһи омо!
Мукум; Имурэвоз дөрд кәширәкор
Анбар бисдо өз киснөји мүрдөкор.

Ө ошколә лэзэт шеирэ данүсдүм,
Зөрүм һәнчө өз дөс Ахунд вөкүрдүм.
Ө һәрә-бир јө Ахундәш фурмундум,
Сөрмә дөрд-дөрө куфдирәм вирихдә.
Вирихдәм ө богһо өз чум вир бирә.

Буш бирәнки өз нубәһо мирафдум,
һүчүм сохдә јөкирә мишиширим.
Чү бирәнбу мизәрим мачарундим,
Хүјкирә данаји һашданки һөјил.
Јө дана нө ку, сад данаји һөјил.

Мөлик-Нијаз, вир бири вадарафди,
Әмираслан өз сүлмәһо дарафди.
Өчө рафди, өјө дөрө дарафди,
Варафди дөрд нуни ө чун әни хөлг.
Домунди ө дөрдһо чү соху и хөлг.

Кәнчи јозуг нисди ләнпә сүхуну,

Јушва Ифраим _____

Вүнүм ләнпәһошму, үшүгсүз муну.
Ки и кофә ө һоширһо мукују,
Чуни әхи тәхсир әни милләтһо.
Киро ишмурә, һовун и косибһо.

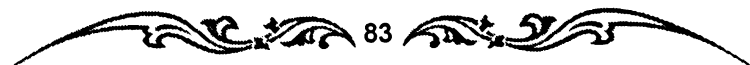
Чү восдәкә буһо дорә гимәтә,
Әкинчирә учуз сохдәт зәһмәтә.
Нәс дорәнүт лојиг бирә гимәтә.

Һәјлһој кәнчи муrow, әри кор сохдә
Әчә офдут, унчо һәнч зәрә хурдә.

Кәнчи һәрүсә - хно маравуну,
Ә параја палтар инбу кифләтү.
Дәрзи маравуну, лүт кәшдәни ү,
Имиһој палтарһо мунди ду ранки.
Әз параја шовол пој һәилһо веді.

Мичирим әри ош әз богһо тара,
Мокундим әрхләһо ө гәд никәрә.
Бирәнбу ләзәтлү ошлүјә тара,
Мичирим хурдәни савзаһо иму.
Тар инбисдо, әз ригәни ләһәјму.

Гузуһорә ө дүзәнкә хорундә,
Нә вириху јәки-јәки фәм сохдә.

Ө сөнгөвөз лөйлөхөрө гүј сохдө,
 Јө гобони и лејлөхө һаштанки.
 Күркө вини, гэрэз вөкүрд чупони.

Ханум нәнәм нөчөг бирэ салу бу,
Поиз һисди, ворвори бу, сәјл бу.
Поиз кирошд, ворушһо бу, думон бу,
 Вонорим борһорө ө рөһ офдоним.
 Сәјлһо бисдо, бөгдө пәсө офдорим.
Сәјлһо тији мундим ө зир ворушһо,
Ки боч бөрдө өзи рихдө ворушһо.
нө куфдирим бөлкө поисд ворушһо,
 Оморөбу, Балакиши фәјтончи.
 Өкиј, Имамијә мүнүшд ө чојчи.

Өји зөми өз чум вир инбисдорим,
Моно аташ, сүнбүлһорө мухурдим.
Дүл имурө михэндисдим мөбөрдим,
 Хөлгиш хөндө, ө мөтлөбһо расуку.
 Өји һилом дүл јараһо хуб бошку.

Төхүлчиһо инчо төхүл инбөрдүт,
Ө кәллөһо улогһорө мөбөрдүт.
Сәјла хуно шимшөк бирэ мирафдүт,
 Өки чү куфдири, у қорө мисохд.
 Дөрмуһој нөчөги мухосди мијофд.

Бәшәрши һаштанки јә киснә күрки,
Чумһорә зил сохдә, дәнүшди нүшди.
Әдәт дәниширә киһо хүрд бири,
Тији бош ләшһорә сохутку пара,
Ә дәндүһо вәкүрүткү һәнчһорә.

Һәјдәрбаба ә тү сирһо анбар дә,
Догһо хәзинәһо, омонәтһо дә.
Ә тү ухшәш, оммо чәнд синәһо дә,
И синәһо ә доғовоз коф сохдә.
Дого хуно, ә һово гәл дәшәндә.

Әзчә ә тү виниш нәфәс дәшәндүм,
И сәсә вокордун, дәшән ә һилом
Чарунди мәкәзә ә хубә симруг
Күјкә гәнәт вәри әји синәјмә
Әз һәр чикә дорут, сәсә ә сәсмә.

Һәјдәрбаба, түрә вәтән танүсдүм,
Әри әну мә ә јон тү оморум.
Әз тү бәгдә, һәрс чумһорә бокундум,
Мә танүсдә, һәммә дәрдһо ә түни.
Торкә шәвһо, телһә шороб ә түни.

Ки мунди ки, әз иму биг нә чарунд,
Чумһорә зир гоши әз иму чарунд.
Јә мәрдә ә иму кумәк нә појунд,

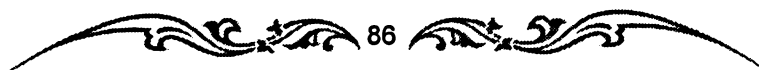
Гэл күрдит Һэлбүсорә, кәшдит ишму
Инсонһорә зир пој сохдит ишму.

Дивор варафд, мәнк ө иму нә раси,
Зиндон сијә, чум өз чумиш дур бири.
Чум рузијмә, ләнпәј үшүг нә мүрди,
Ов диromo, хунәјму новур бисдо.
Анбара хунәһо чарусд күл бисдо.

Өз сәр өвәл мәрә, өз сәр тү сохди,
Кормәрә чарунди тү дәкиш сохди.
Ө фикирһо тү устара пәрт сохди,
Јә кор нисди микирору Һиломи.
Шәхтәш муrow, сијә сифәт күмүри.

Рәһмә ән мәһәббәт ән дузи бири,
Корһојмә әхири ән үмүд бири.
Өз сәвки нүвүсдә вәхт ојмә бири,
Ө кәсәвоз хәрәбијмә нә бири.
Сијасәт чүникә дүлмә нә күрди.

Һәг куфдирә ө хәрәби нә брајт?
Өз үшүги нәбу ө торки дарајт?
Ө фирилдог, нәбу фурмундә бијојт:
Винирит ки, нә бисдо хәрәбә коф.
Пул дорә, ө вәкүрдә нәбу коф.

Чарунди Һәлбүсһо и гибләјмурә,
Әз рәһој худоји дур сохд имурә.
Ә зәһәр чарундит күл богһојмурә,
Миннәт норәт әрһо никәрә бири.
Әдәјм винирә, овһош зәһәр бири.

Һәјдәрбаба, әз килеји чү бирә?
Хунәј залума сабур вачарундә?
Дәрвиш буһо, дәс сабура сәхд күрдә!
Бијо вокошд, бијојм ө рәһ ән дузи!
Кирип әтәк мәнәббәтә ән дузи!

Һәјилһо әјәки куки дуст кәрдо,
Бәлкә поиз чарусд јә васал бисдо.
Ә билогһо, гоз кәрдо, үрдәк кәрдо,
Имуш виним, Һәвәс бијов вирихим.
Хүрдә гәнәтһорә иму вокуним.

Әлүчәһо әзи богһо мичирим
Ә нум поиз ө бунһо лов мисохдим.
Һә нәһог марафдим, һәм мичарундим,
Запаз ән поизә васал мухурдим.
Һә нәһогә бүхтүһорә монорим.

Хунэ мунди, веди нисди сәһибү,
Үшүг дорэ кусовһоју, товһоју.
Рафдәкорһо, јә кәм мунди кофһоју,
 Өз иму јә коф мумуну, ој омон!
 Ки өз иму коф мисоху, ој омон!

Өзму бәгдә мүнүшүһо күрсиһо
Ө кәнд бирәниһо нәгулһо кофһо.
Гары нәнә зәрәниһо чәхмәхһо

 Һәдәрбаба гәрүш инбу ө кофһо.
 Хумор инбу, шоробә хуно чумһо.

Ошуг мукују; јә рача јориш бу,
Ө әшгү су күрдә, сухдәкориш бу,
Ө саз, кофһорәвоз, шәһријариш бу,
 Аташһо, мүрд, аташ әну нә мүрди,
 Фәләк чарусд, чәрх әну нә чарусди.

Һәдәрбаба, хәрәбәһо пур кәрдо,
Мундәкәрһо, өзму бәгдә сог кәрдо,
Рафдакорһо, ө мундәкор нум кәрдо,
 Фәрзәндһојму, вир нә сохо күкһорә,
 Фикир нәдүт, гәдү бүшә кофһорә.

Хосдәнүм

Мә түрә хосдәнүм, кәнәш мухојум,
Ә дүл тү һәр кофә нәбу бијори.
Ә рәһ тү чәнд салһо чумә вонорум,
Воисдәни чәнд гунши шоһод, бијорум.

У вәхто домунди ә гәрүш дүлмә,
Чү бисда, чү кирошд һәммә әјормә.
Һәр кофә ни кују гилијә синә.
Әтүрәвоз кирошд, рузһој човонијмә.

Әз јәки куфдирә чон у рузһојму,
Дәниширә хәндә сифәт лов иму.
Чумә ни вәкирдим иму әз јәки,
Мухосдим јәкирә дузи һәрдүјму.

"Гудјалиш" әриму бу кәлә шоһод,
Шәво ховсуз мундә "бәнәвшә" билог",
Әзуһо кирошди, сурһој дүл иму,
Нүвүсд и сәһнәрә, һүндүрә "Шоһ-доғ".

Имуһој кирошди рафди салһојму,
И һәдәт җиломи әри һәмәјму.
У шәкһо-шүкһорә вәдәшән әз дүл,
У рузһо Хов бисдо вирихд әзкијму.

Оршолоим

Хорий оршолоим, хориј... бэбэһо,
Өз тиро хунһојму, шинирэ кофһо.
Мухундут инбуруз, иму инчојим,
Вэхт мијов инбошим, ө оршолоим.
Өзу вэхто кирошд, анбара салһо,
Инбуруз дуз омо, һәммә у кофһо.
Инбуруз у мәрдһо нисди әинчо,
Әри әни рузһо кәшүрүт дәрдһо.
Чикәј әну мәрдһо кән һидим кәрдо,
Ө дүл иму дәри у јәрәвурдо.
Инбуруз имурә һисд вәтән иму,
Дир зу кура инбу, чәһм милләт иму.
Мијов у вәхтој тү, мисохи динчи,
Омокәш ө сәр тү, дәшо гилинчи.
Азад мивини тү "Битә-Мигдошә",
Мивиним әз нәвә, унчо күл кошдә.
Ө рәһ мү һәзүри, поисди милләт,
Микәшим ө рәһ тү, иму һәзијјәт.
Миданим һәмәрә ө сәр дәшәндә,
Чумһој ән күркһорә, үшүгһо күрдә.
Бәјрог тү Өз бәјрог, чәнд чиро хәлгһо,
Ө һәр зүлогу вәри шолумиһо.
Әри һилом мү, әдәј динчи хосдә,
Кәрәк нисд ө хори, нәһог хун рихдә.
Сабур тү кәләји, ө оршолоим,
Өчәһо бисдорим, ө хун тү дәрим.

Воисд эн бәбә бош, воисд эн дәдәј,
Һәрдү әнимуни, тү нисди укәј.

Сәр доғһорә, вәрф дүрүм,
Поиз дүрүм, дәрд дүрүм,
Дәдәјсүзә һәжилә.
Ә руј хәндә нә дүрүм.

Һәмә нум дәдәј күрдә,
Әдәј мәғәни хундә,
Бушә кофһо гич сохди.
Надан насда чү хундә.

Һилом ә тү чү сур дә.
Тү мүһүчүз бурбундә,
Гәдүр һичиш надана,
Ә һәммә куч бурбундә.

Ө дүнјоһ

Өз тү хорој бидод омон,
Сәр доғһорә дәкүрд думон.
Тү инсофсүз, тү јә һомон,
Нәңәләти тү ө дүнјоһ.

Һәммә өз тү визор бисдо,
Дүл сәнгиј тү нәрм нә бисдо.
Нум тү ө хәлг, һә вој бисдо,
Михәнәти тү ө дүнјоһ.

Түрә дәдәј нијосд зәндә,
Зәндә чикә гәргүш сохдә.
Ө чол, ө һәк бугмиш сохдә,
Кәрәксүзи тү ө дүнјоһ.

Ө сәр тү коф һич нә дарафд,
Аташ тү сухд, јолов варафд.
Вәсси сохди ө дәрхәрәб,
Хәрәбиһо тү ө дүнјоһ.

Мијосди тү вачарусда,
Өзир хори доғ домундә.
Өз тү һич күк нијосд мундә,
Микирисди тү ө дүнјоһ.

Мәһәни әри дәдәј

Дәдәјмә чон, тү дүлмә,
Ој һүмүрмә, тү чүнмә.
Сипи бири мујһој тү,
Мујһој түрә гурбу мә.

Дәдәјмә чон дәдәјмә,
Тү хунмәни тү чүнмә,
Әз тү нәфәс кәширә,
Һәр кирошдә сәһәтмә.

Тү јәкиләј, јәкини,
Чофоһој тү вәдини,
Мәрә кәрәк тү бирәј,
Ә һүмүр, зиндәкуни.

Нум тү кәлә ә һилом,
Гәдој түрә вәкиром,
Түсүз зүлмәти инбу,
Ушүгмәндә и һилом.

Түрә гимәт нә бири,
Түсүз дүнјо јетими,
Ә һәр чикә дәдәјһо,
Ә точ сүрхи вәбири.

Дэдэјмэ чон, тү дүлмэ,
Ој һүмүрмэ, тү чүнмэ.
Сипи бири мујһој тү,
Мујһој түрә гурбу мә.

Ә рәһ мү

Пој әкијмә, дүлмә муров рафдикә,
Мәжил мәрә чумә рәһи ә рәһ тү.
Вәкүрдикә и чунмәрә бәрдикә,
Бәхтимә очмиш, бәлкә бисдо ә бәх тү.

Ә тү анбар пәһәнүјә сур дәри,
Ку әримә, ә чум гош тү ки дәри.
Шәвиш рузиш ә дүлмә тү, ух зәри,
Јара бирә хунһо, рихдә ә рәһ тү.

Танүсдикә јә коф расун әз дүли,
Сәрсон түнүм, әри бирә сәвкили.
Һәр кофој тү, пәһәнүни сирлини,
Фурмундикәш мүдүм чунә ә рәһ тү.

Мәһәббәт

Ә һилом ширини нум тү мәһәббәт,
Әз тү чәнд ошугһо, гәрибһо кирошд.
Надан чү миданү, чүни мәһәббәт,
Әз тү чәнд икидһо чү мәрдһо кирошд.

Иһо јә сәһнәји ө пишој һилом,
Вачарунд хунәһо, хујкирә дөвран.
Ки бисдо әз уһо вәкүрү хәбәр,
Ноләһој әнуһо мунди, јәдикор.

Мәһәббәт кәләји, ө руј ән хори,
һәм шинә дәһәм, зәһәрош дәри.
Анбарһо и рәһә кирошдут рафдүт,
Куфд ө сәр бәхтүшү, кәлә ворвори.

Мәһәббәт нә оил, нә чоһил данүсд,
Палаша хунһоју ө һәммә домунд.
Ә ховһош әји рәһ нә дүрүт динчи,
Кәширә һәсрәт ө дүлһо домунд.

Чәнд бакирә әји рәһо пуч бисдо,
Кәлә һилом мәһәббәтсүз һич бисдо.
Һәрс ө чум вомундә кирошд рузһошу,
Сәвдикиһо гисмәт үшү нә бисдо.

Шейх-Сәнан ө пәсәј ән сәнәм гәтрә,
Мәчнун әри Лејли офдо ө ләһә.
Кәрәм түр-түр бисдо ө пәсәј Әсли,
Фәчиәј әнуһо домунд ө ләһә.

Әзи аташ һәммә өз тү дәрд вәкүрд,
Хуб нә бирә јараһо ө дүлһо домунд.
Өз гәдими нум тү ө нәсилһо мунд.
Мә надан, чү кәлә дәрди мәһәббәт.

Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму

Һәмишә чәтини кәши и милләт,
Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.
Ө рәһој гәтрәји анбар домундут,
Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Өз ховһој сәбәһи зу хәбәр бирә,
Өз ширини бәһәм дујмиш нә бирә.
Мурафдүт зәһмәто әри кәширә,
Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Винүрүт ә һүмүр и чиро рузһо,
Тоб дорут ә һәр кор, је мәрдә хуно.
Әз Курундә корһо, нә вирихд уһо,
Ҷоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Кәширә зәһмәтһо, кәширә дәрдһо,
Әз рүһ нә офдорут, бовор сох уһо.
Вирихдүт ә пәсәј ән косибиһо,
Ҷоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Дәрд һәјил ән хунә вәкүрд үшүрә,
Рузһошу гәд бисдо, ә мәркә вишә.
Овурдүт ә кәмәр, шәлә әз вишә.
Ҷоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Ә гәд чәнд милләтһо тәрс нә данүсдүт,
Ширинә звуниш, танүсдүт офдүт.
Әз хүшкә хориһо пул вәдәшәндүт,
Ҷоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Ә диһо, ә чулһо анбар офдорут,
Галош нибисдокә, тирјох мокундүт.
Зимиһо мәкүрдүт, бичин мисохдүт,
Ҷоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

И кирошдә рузһо ә пишој чуми,
Ә чилидә рәһо појһо домунди.
Әзини рузһо әз сәр кировунди
Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.

Инбоши

Әјә руз худоји винүрүм түрә.
Јә сунәләр күли, мәләк тү бири,
Дирәмунд әз дүли куфдурум түрә.
Винүрүм әз рачо ән рач тү бири.

Кәшдәј тү хонуми, хәндәј тү хонум,
И ширинә назһо ә дүлмә домунд.
Әз тараф худоји, дорә бәхшәји,
Һәм шәвһо, һәм рузһо ә дәрд тү домунд.

Ә рафда рәһој тү домунд чумһојмә,
Динчи нә данүсдүм бовор сох әмә.
Нә бисдорум рәссам мә түрә кәшүм,
Монорум шәкилә микәшд, ә синә.

Әри тү офсдорум сәрсонә хуно,
Офдорум ә рәһ тү гәрибә хуно.
Әри тү анбара мәнзилһо куфдум,
Рафдүм нә расирә, рәһһор хуно.

Домундум ө хүшдө чү сохум түсүз
Шөһвө үшүг нидү, Астара мәнксүз.
Нүшдө вөхүшдәјмә һә тү бисдори.
Нә кәрдо јә рузмәш бовор сох түсүз.

Данүсди ө рәһ тү үшвәһ чү кәши,
Тү дорә дәрдһорә ө синә дәчи.
Һәр корә наз түрә, Хүррүрүмкәш мә
Куфдуурм әхирдәш өнмә инбоши.

Өз дүлмө

Дироморум, ө Вөтөнмө ө Гүбө,
Дэнишүрүм шори кирошд өз дүлмө,
Гөл дэшэндүм ө көрдөнү, поисд мө,
Хэбэрсүзэ һэрсош омо, өз чуммө.

Инчо нэфэс мө кэшүрүм өз дүли,
Инчо бирэм өз һэжили сөвкили.
Өз һүмүрмө һэммө уһо вир бири,
Јө иһтибор ө тү мунди өримө.

Өз һэжили пој бирәһнө өјормө,
Вози сохдөм ө хокһоју, ө сөнг мө.
Нөнүј-нөнөм, инчо хунди өримө,
Шөв тө сөбөһ, ө куфөрө дөдөјмө.

Хэбэр дит ки, әри "Гудјал" инчојум,
Һэжилиһорө өјү өјор мијорум.
Сөс шөх үрө, ө дүл, ө чүн мидорум,
Лөпүрһоју сөрин бирө өримө.

Ө "Гудјал"-мө? Ө Шоһдогмө? Ө күрпи,
Вөхто бири дуриш бирөјм, өз јеки.
Өчө мундим, көнө иму өн јеки,
Һэсрөт ишму һө мундөни ө дүлмө.

Дэдэј бу мэрэ

Өз молһо, дүвләтһо ширин әримә,
Јә гәдо вәкијә, дэдэј бу мэрә.
Ҳолмәрә пүрсирә, хәбәр вәкијә
Јә мөлһәм вәнијә, дэдэј бу мэрә.

Нисди әзуни чи түрә тој сохум,
Бијо ө кофовоз дүл тији сохум.
Түрә моч мисохум, тимор мисохум,
Јә чуму һәрисијә, дэдэј бу мэрә.

У рузһо һәмәлә мунди әјормә,
Тү бирәј, ој дэдэј һүмүр һәјилијмә.
Шәвһо нә хисирә мундәј әримә,
Гәдүр һәјил тана, дэдэј бу мэрә.

Сәрмә дорд мидокә инпүрси әзмә,
Чичој тү дорд-дорә, балај сүрхимә.
Ишмусүз нә кәрдо, јә руз һүмүрмә,
Һәчи чун сухунә, дэдэј бу мэрә.

Ә рафда чикәһо мәрә микәрдунд,
Моч тимироһо мисохд, гәдәһо мәкүрд.
Бор кәлә чүкләһо, ө дүшү вомунд,
Дәрд һәмәрә кәшә, дэдэј бу мэрә.

Чү кујум и һилом чәнд мәтләб бәрди,
Арзуһој анбарһо ө дүл домунди.

Кирэ човон бәрди, кирэ пир бәрди,
Өри һәммә кирисә, дэдәј бу мәрә.

Мијорум өјормә, тәјтә мә һүсдүм,
Мивинит Үшвәҗә, мәш дијә нүсдүм.
Нүвүсдүм и шәирә өз хүшдә һүшдүм,
Јә тәмиз һололә, дэдәј бу мәрә.

Рача духдәр

Винүрүм мә түрә ошуг бисдорум,
һаштан ки, ө хүшдә нә дәбисдорум.
Ранкмә дәкиш бисдо, јәкикә бисдорум,
Өз һолмә хәбәр тан, ој, рача духдәр.
Инсоф хубә чини тан рача духдәр.

Өримә һәсәлә зәһәр данүсдүм,
Лејсана әримә билог танүсдүм.
Өримә мә түрә һүмүр данүсдүм,
Өз һолмә хәбәр тан, ој, рача духдәр.
Назһој тү дүлмәни, ој, рача духдәр.

Нәв куји кофһојмә әри тү дурку,
Инбошум ө рәһ тү һәмишә гурбу.
Ө һилом нә бири үшвәҗ һич дурку,
Өз һолмә хәбәр тан, ој, рача духдәр.
Вәки өзмә Суруг, тан рача духдәр.

Гүбәјмә

Мә түрә нә шәндәм, әз тү мә дурум,
Чү сохум рузһојмә һәчи офдори.
Чү дирәм хубиһо, ә тү винирәм,
Тү Вәтән һәјили, тү Гүбәјмәни..

Әчәһо бисдорум нә бисдорум мә,
Инсон гәнәтсүзи, кәшдкәш чәнд чикә,
Тү әзмәш һәмәрә, лап хуб танүсдә,
Гисмәтмәш ә сәнго ә хокојтүни.

Инчимиш нәв боши, һәчини корһо
Күл ниду, әинчо мә кошдә дорһо
Кирошдәни хуб-хәбәр и мундә рузһо
Дүлмә ә никәрәј ән Гудјал мәни.

“Шоһ дог” - офдорәни һәрбој әјормә,
Нәзники унчоји хунәј бәбәјмә,
Ә хиникә овһој бәновшә билог,
Ә дурһош сухдәни, әришму дүлмә.

Ә инчо ә һичиш ләзәт нә дәри,
Васалма ә шәхтә ә вәрф чарусди.
Әки дүл вокунум, әки сур кујум,
Бәлкә и дәрдһојмә ә чәнд дүл дәри.

Шэвһојмә

Тәһно мундә чәнд шэвһојмә,
Вәхтмә курунд кирошд өзмә.
Тәјтә шәвә сәбәһ дирә
Зил бирәнбу и чумһојмә.

Тәһно мундә чәнд шэвһојмә
Нә танүсдүм гәрор күрдә,
Ә гәд хунә, ә чор дивор,
Рафданбүрүм ә фикир мә.

Тәһно мундә чәнд шэвһојмә
Дүлмә рази нәбу өзмә.
Мукуфдурум мә чү сохум
Мундум һәсрәт ә ховһојмә.

Тәһно мундә чәнд шэвһојмә
Нә данүсдүм хов чүникә.
Күјкә әдәм гәнәт зәрә
Вирихдәнүм ә дурһо мә.

Тәһно мундә чәнд шэвһојмә
Һәрчү омо ә әгүлмә.
Чәнд астарә өз һәсмүјмә
Әз шумордә вомундум мә.

Јушва Ифраим

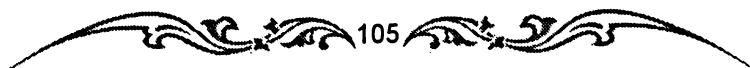
Тәһно мундә чәнд шәвһојмә
Нүшдәнбүрүм, һә тәһно мә.
Мијоморум һәјобирдән
Ә мугамат-ә һәвәс мә.

Тәһно мундә чәнд шәвһојмә
Чәнд мәһшово кирошд әзмә.
Хәјол вирихд лап ә дурһо
Әз фикирһо, дорд до сәрмә.

Тәһно мундә чәнд шәвһојмә
Гәләм күрдүм ә ләнчәјмә.
Әјә сипрә вәрәг дәфтер
Иһош кирошд, әз һүмүрмә.

Тәһно мундә чәнд шәвһојмә,
Јормәш дури анбар әзмә.
Чү хурдумкәш оғу бисдо,
Дур бирәнки, зән хунәјмә.

Әгүл одоми әз бују танүсдә нәс оморә.
Әз хүшкә чубуг чапар нәс күрдәнүт.
Чәнкһо јә корәш пишово нијору.
Дәдәј сәнг бирә һәјил зәбу бисдокәш.
Хунәрә бурра сарај ни соху.
Дүл дәдәј ә фәрзәнди, дүл фәрзәнд ә чүл

Өз чүкләји һәжилә хуб кәлә сохдкә әри
пири мәһәлү хуби.
Һәсб лүнкә ө һово күрдә куфдирә,
хәриш ө һово күрдә.
Түлкирә дүмү әдәс дорә.
Ө сәр өгүл нә дәбисдокә ө дү пој куч оморә.
Өри надан куфдирәј дәдәј огуни,
куфдирәј хәлг өгүл.

Түсүз

Мәһәббәт тү мәрә, лап нәчоғ сохди,
Чү сохум, мундумкә, насданүм түсүз.
Сојәј тү јә күли, ө пишој чуммә,
Солмуш бисдорикә, мүмүрүм түсүз.

Хосдәнүм мә түрә мәһсүмә хуно,
Тәзүрүм әри тү нүкәрә хуно.
Инпојум ө рәһ тү чинорә хуно,
Мундумкә ө сәһро мусухум түсүз.

Ө рафда рәһһој тү мә миннәт мундәм,
һәм шәвһо, һәм рузһо ө аташ сухдәм,
Винирикә сухдәм јә күмүр мундәм,
Өрчү ки, сәһибсүз мә мундәм түсүз.

Ө зәһәр чарусдә хурдә чиһојмә,
Доһор думон инбу, доғһо чикәјмә.

Јушва Ифраим

Насданүм өчөһо муров и сәрмә,
Нәс восдә ө күлмә, мә мунум түсүз.

Үшвәһә ө рәһ тү бијо шинох хуб,
Мәһәббәт ө дүлһо дәшәндәни губ.
Фикир сох ө күлмә, фикир сох хуб-хуб,
Нәс воисдә ө һилом мә мунум түсүз.

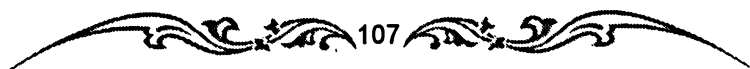
У рачиј тү

Чәнд салһо кирошдә бәгдә винүрүм,
Әз рачош рач бири әји һилом тү.
Әри винирәјмәш пәшму бисдорум,
Нә мунди, әввәлки у рачиһој тү.

Әз кирошдә салһо һисд мәрә хәбәр,
Мә бирор бирәм, тү әримә хәһәр.
Ој, хубә хосијјәт, ө дәрдлүјә сәр,
Чү дәкиш бисдори әји һилом тү.

Јә мәһәл микәшди наз дорә-дорә,
Мијосд мәнкиш әз тү рачи висдорә.
У сијә мујһорә ө дүш фирсорә,
Чәндиһорә ө дәрд мидәшәнди тү.

Бәлкә хәбәр нисди, түрә әз хүшдә,
Дәрдһој тү рачирә һә күшдә-күшдә.

Чү соҳи әдәс тү нәдә и һилом,
Һүмүрлүк рачирә мијшид ә хүшдә.

Нисди

Кәлә ворвориһо кирошд әз сәрмә,
Уһо чикә күрди, ә дүлмә нүшди.
Чү сәјлһо, ворушо, омо ә сәрмә,
һово тәмиз һисди, һич думон нисди.

Ә һәммә тоб дорәм әји һилом мә,
Фәләк Һәрмәһ бири, күрди әз бәлмә.
Киләји сохдумкәш әзи дүнјоһмә,
Чәнд тарһо, ә гәрүш ән хүшкһо сүхди.

Мә укәј нә бирәм, мә сүгдә инсон,
Дуз нисди, тәрс бири һәммишә һилом,
Сәнг нисди, әз кушди, чәндәк ән инсон.
Бурбун јә одоми, у дәрдсүз нисди.

Әри Высотцкиј

Јә руз рәһмә офдо әсәр говрәһо,
Вәди нисд ә инчо әз лов хәндәһо.
Сәһмлүни һовоју, курунди нәфәс,
Инчо сокитини, нә кофи нә сәс.

Јушва Ифраим

И дорхој чинори ләс бири мундә,
Зәрд бири вәлкхошү ә хори рихдә.
Әјон ән күкхошү чәнд чунһо дәри,
Лүкәһо-будоғһо әдәј кирисдә.

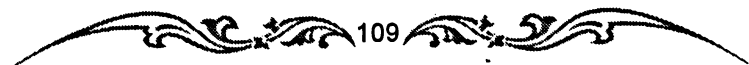
Әдәм дәниширә әји сәһнә мә,
Јәкиш тониш нисди ә инчо әмә.
Әз дүлмә анбара хәјол кирошдә,
Нүвүсдә хәтһорә әдәм хундә мә.

Оморокор вәри, нә вәри рафда,
Микәшди һәмәрә нидај варасда.
Суәл ди хорирә, човоб дү түрә,
Әз хок оморәкор, ә хокһо рафда.

Мәсубәһо нәзник, һәммә әзјәки,
Һәјили, чоһили, ојил әјәки.
Ә инчо хисири чәнд чиро милләт,
Әји һилом дусти һәммә әјәки.

Инчо оморәни сүн-хүрд инсонһо,
Ә дәшошу дәстәј тар бирә күлһо.
Вонорәнүт ә сәр мүрдәһој хүшдә,
Рухундә-рухундә әз чумһо һәрчо.

Инчо мәсубәһо һәјкәлә хуно,
Шикилһо ә сәнғһо зиндәрә хуно.

Воисд шинохо бу, воисд нә шинох,
Әдәт дәнширә јә сугдә хуно.

Дәниш јә музәји сәр әни хори,
Мәсубәһо һисди, һүндүри сари.
һәмә чәркә-чәркә, ә јон-јон јәки,
Бәлкә кирисдәнүт ә рузһој јәки.

Һәјили, човони, ојили, пири,
• Әхи мүрдә тәлһи, һилом ширини?
Чәндиһо әз һилом һичиш нә дири,
Хубә арзуһошу ә дүл хисири.

Әји сәһнә мәрә јә дуствә вини,
Мидам куффирә ки јә дәрд әһлини.
Муку, ки кәш түрә, әсәр јә говрә,
Бәрд мәрә вүнүрүм, Высотцкини.

Әзмә сәс нә бисдо домунд ә хүшдә,
Вүнүрүм шаирә, гул поју бәсдә.
Бәлкә ни вүнүрүм ә инчо түрә,
Ни данүсдүм әри тү мә шеир нүвүсдә.

Дәнишүрүм анбар чумә нә вәкүрд,
Појһо, дәсһојмәрә хиники вәкүрд.
Шаир Нәсимиһо офдо әјормә
Дүлһошму әз јәки хәбәр нә вәкүрд

Јушва Ифраим

Танүсдөнүм түрө хосди инсонһо,
Гијмәтсүз бисдори әкиј наданһо.
Бәлкә винирәнүт ә инчо түрә,
Сәхт пәшму бирәнүт ә сохдә корһо.

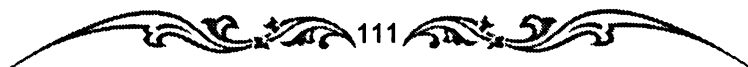
Вөкүрдәј гитара, зәрәј мәһәни,
Хундәј әз Лондони әз Америкаји,
Ә дүлһо домунди, шеир тү кофһој тү,
Чәтини ә сәс тү хундә мәһәни.

Ә бәсдәјә гулһо, бәсдәјә појһо,
Вөкүрдә омори довр, Нәсимиһо.
Сәс түрә, коф түрә и бурракорһо,
Нијов дүјмүнбо, чүн Высотцкиһо.

Әри Әмил Јагубов

Јә шаир кәшдәнүм, насданүм офдә,
Чәнд салһо һәрсини кәшдә чумһојмә
Әз чәнд тониш, әз чәнд нәзник пирсирә
Насда офдә чум һәрслүјә чумһојмә.

Кәрәкини урә бијо мә кәшдүм,
Урә хәлгмә, урә милләт шинохдум.
Һәјилиһо әз рәһоју кирошдум,
Әдәм кәшдә, нәс винирә чумһојмә

Нэнуј-нэнэм ө гэд Гүбө-сэс бири,
Өз “Шоһ-доғ”мө өзү нэфэс кәшири.
Дәрд хэлгһорө ө дүл хүшдө дәчири,
Шоһод бири и һәжилө чумһојмө.

Рафд шаирмө, буров - нәјовһо рәһо,
Офдо ө гэд аташо, өн јоловһо.
Чәнд сал кирошд, домунд чумһо ө рәһо,
Хәбәрсүзи, сурогсүзә чумһојмө.

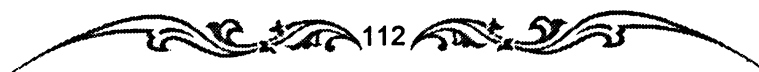
Пирсирикә өчи шаир, Әмилмө,
Нәбутәрси өз фачийөј мөһөзмө.
Рафд ө доғво, бирән ки мө һәжил мө,
Үмүд нә мунд, вүнү урө чумһојмө.

Анбар нүвүсд өри Вәтән шеирһорө,
Сәмөд шини мәној сәсһој кофһорө.
Бәхшә дорут рача дәстөј күлһорө,
У күлһорө сүпәнч дирө чумһојмө.

И хори

Өдөј дәниширө ө иму и хори,
Хүшдәрә һүндүртә, нәбу вөбәри.
Хуб бош ки, ө дүлһо тү чикә кири,
Нум тү өјор мијов өз хуб хәрәби.

Куш вәни ө кофмө ө куфдирәһо,
Бири өгүлмөндһо, бири саррафһо.

Јушва Ифраим

Өз хокһо оморут, рафдүт ө хокһо,
Өзуһо нум мунди, тан өјө хори.

Инсон ворворини, һәм мијов-муров,
Нәбу әзјор шәни, пәнч рузи һилом.
Һәчәл оморән ки нәс дорә имкои,
Зијод нәфәс кәши тү өји хори.

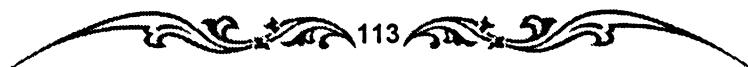
Мунди әримә

Кәшдәнбүрүм, дәрдсүз-гәмсүз әримә,
Нә данүсдүм, һилом чү сур ө тү дә.
Кирошдәнбу хәндә-хәндә рузһојмә,
Кирошд уһо, сојә мунди әримә.

Нә данүсдүм ө тү бирә сурһорә,
Чәлөг сохди әмә, вәхтсүз дәрдһорә.
Васал бөгдә у бијовһо вәрфһорә,
Јә доғ сохди ө рәһ нори әримә.

Ө гәл вәкүрд, поисд мәрә думонһо,
Әзчә рафдүм, курунд бисдо и рәһһо.
Өз хәндәји поисд, сифәт и ловһо,
Нә данүсдүм и руз мунди әримә.

Кујит виним өчү дәри сур һилом,
Һочиз бирә ө пишојү точ инсон.
Кәрәкирә зу кәширә, әз инсон,
Тү нәгүлү, өфсанәји әримә.

Өчә бисдо зу мәнкәнү ворвори,
Јә бәшәрә ө сијә пул восдори.
Залум бири ө чәндәк хәлг офдори,
Шәвһо, рузһо, фикир мунди өримә.

Јәсијову зури-зури кор сохдә,
Чүдам воисд хәми һәчи ов бәрдә.
Үшвәһ мунди өз һилом дүл бәрдә
Кирошд салһо, хәјол мунди өримә.

Винирәм

Бири ки, өз ховһо зу хәбәр бирәм,
Фикир сохдә-сохдә, гәд хунә кәшдәм.
Чуммә өз пәнчәрә, мунди ө кучә,
Кирошдәј чәнд чиро инсон винирәм.

Бәндәһо ө чуммә јәкиш нә шинох,
Мидәнүшүм өз дүл, кәширәнүм... Ох.
Куринди өзинчо, хубә дуст вичи,
Воисдәни гәдәрсүз хубиһорә сох.

Кәнә у Гүбәјмә, шәх никәрәјмә,
Јә һәсәлә хуно офдо өјормә.
Ө сәринә шәвһој, ворвориј Күрпи,
Өн ширинә рузһо, мундәјт өримә.

Дузэ рәһ

Әјә бирәһмә күл, дүлмәрә дорум,
Әз наз дорә бәхшәј һичиш нә данүсд.
Назлүјә чумһорә мә сүзмиш сохдә,
Әз мејү нә хурдә пијон бисдорум.

Нә мәрә ө куш күрд нә и һиломә,
Мәһәббәт алвар нисд, кујум ө күлмә.
Сәрсон бош ө ховһо, бош јә зүлејхо,
Мидани у мәһәл хәбәр өз дүлмә.

Бовор сох нә мунди үзкә чоројкә,
Үшвәһиш нә данүсд өчи дузә рәһ.
Дүлмәрә өз дүл тү хәбәр күрдикә,
Бәлкәм омори тү әјә дузә рәһ.

Гурбу мисохдум

Кирошди өз сәрмә, рафди салһојмә,
Омори ојилә һүмүр вәхтојмә,
Унчо һәјилиһо, човонијмә мунд,
Әву бәхтәвәрә хубә рузһојмә.

Кәшдәнүм нәс офдә күрүт өз дәсмә,
Јә хәбәр вәкүрүт, танүт өз һолмә.
Әз молһо, дүвләтһо ширин әримә,
Ишму инбисдорит әри һүмүрмә.

Јә мәһәл лов бирә күл-гүзүлкүлһо,
Ә дәс ө пәнчәһо микәшдүт уһо.
Јарашуг мәчлишә өн чәнд сүфрәһо,
Уһо һәсрәт бисдо домунд ө дүлмә.

Өчәји у рузһо чүдам бијофум,
Гәл күрүм моч сохум, тимор мисохум.
Бәлкә нә данүсдәм гәдүр ишмурә,
И мундә рузһорә гурбу мисохдум.

И һилом!

Ә рәһ дәшәнд, чәнд нәсилһо-әсирһо,
Рафдүт уһо, дәрд нә кәши и һилом.
Чәнд хун бисдо ө кирошдә тарихо,
Күрд ө мичә, пәјмунд ө чум и һилом.

Чәнд икидһо гилинчлүһо омо рафд,
Өз-зир појһо өз хориһо аташ чәсд.
Өјә зәрә чәнд кәрдәнһо, чәнд ләш рафд,
Чәнд хун сохди, өји хори и һилом.

Дүлү сәнги нәс оморә јәзуги,
Күјкә һичиш өји хори нә сохди.
Кәлә-чүклә әзи дәрдһо кирисди,
Әри һәммә залум бисдо и һилом.

Јушва Ифраим

Бовор сохит хубиһоју һич нисди,
Чәндиһорә чуму һәрси һә һишди.
Әки воисд мүһүчүзһо бурбунди
Куфдирәнүт сиһирлини и һилом!

Шәвһо рузһо ә чумһоју нәдә хов
Нәс поисдә ә кор дәри јәсијов.
Куфдирәнүт ә дүл сәнги рәһм нијов,
Јәбо шори, јәбо гәми, и һилом.

Хәбәрсүзим әзи фикир әзи дәрд,
И һиломә, пуч ән пучһо куфдирәт.
Танүсдикә кофа вокун әкиј мәрд,
Намәрд бири әри һәммә и һилом.

Мәрә

Кирошд рузмә һүмүрмә, мә пүрс өзмә ә дустмә,
Куфдурумкә дорд мүдү и синәјмә и дүлмә.
Нәмүндә дәс куч мәрә, күрүм пишој уһорә
Вокордунум бијорум у кәрәкә рузһорә.

Омо думон зу дәкүрд, руј тәмизә һоворә,
Рухунд кәлә тәкәркһо, сүпәнч сохдут күлһорә,
Әз һол ә һол чарундут, һовоһорә рузһорә,
Әз кирошдә рәһојмә нә шинохдут һич мәрә.

Васал рафди өз дулмә, шәхтә мәрә ләрзүндә,
Әчә нүшдүм вәхүшдүм, әдәј мәрә тәрсүндә.

И Һиломи ө Үшвәһ, чәнд инсонһо фурмундә,
Омо рузһој ојили, Һочиз сохди чүн мәрә.

Духдәрој Гүбә

Тәбиәт бәхш дори кәзәлһојмурә,
Һәм рачи, һәм ширин духдәрој Гүбә.
Ки вини мукују и күлһојмурә,
Ә Һилом јә тәки духдәрој Гүбә.

Гошһо гәләм бирә, чумһошу јә мәнк,
Сифәто өз рачи дорәни бирәнг.
Тәбии рачһојут низәнүт һич ранк,
Һаштан ки, мәләки духдәрој Гүбә.

Кәшдәшү марали, нүшдәшү чәјрон,
Ки вини өз дүли, бирәни һејрон.
Ә дузи јә тәки иһо ә дөврон,
Һүмири, арзуни духдәрој Гүбә.

Дуз бијов

Јә коф бисдо, ховә-хуно әримә,
Куфдирәнүт хәрәб муrow хуб мијов.
Насданүм һич бовор сохдә әримә.
Нидов бирә, хуб рафда хәрәб бијов.

Јушва Ифраим

Әји җилом шәфтә звун анбари,
Әки воисд шәлә бәсди вонори.
Ә дүш хубһо, бор хәрәбә вонори,
Норә поју шәфтә рәһи дуз нијов.

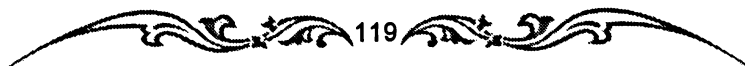
Дәниш виниш һич јә рујә ни вини,
Ә руј һәрки чәнд маскаһо мивини.
Әз дуркији астарһошү писири,
Әји сифәт бәлкә инсон һич нијов.

Мә күрдәнүм рәһ худоји әримә,
Әз нәһого әдәј дорә, дорд сәрмә.
Үшвәһ, бирор мә норәм ки, әримә,
Мошијәһ бәгдә бәлкә һәммә дуз бијов.

Совуј луги

Офдорум мә јә руз ә мәчлис дусти,
Јә дуstmә әримә ихтилот куфди.
Ихтилот һәм ширин, һәмикә тәлһ бу,
Әз кирошдә рузһо хәбәр дорәнбу.

Муку, ки мә дирәм ә чуммәрәвоз,
Мирихд кәлә вәрфһо ә рузһорәвоз.
Әвәлһо ә иму вәхтој зимисту,
Бирәнбу хиники, лап кәлә човгу.

Имурэ јә краи чәҗмәти бири,
Нә забор кәширә, нә килит бири.
Һәм шәвһо, һәм рузһо рихдәнбу ову,
Җәрүсһо духдәрһо, ө дүшү сову.

Инбәрдүт өзунчо ов әри хушдә,
Зир чуми фәм мисохд, кини ө кучә.
Нијо у рузһорә өз јор нә шәним,
И корһо кирошди ө чүклә Гүбә.

Јә руз хори вәрфи, һәм чәмчәмәки,
Јә җәрүс Гүбәји ов вәбәрдәнки.
Чәмисди појһоју рафди ө хори,
Хурд бири өз дүшү, совуј кәрәки.

Винири и корә өз дүл ләзирә,
Имиһој чү човоб дүм, гәбиләрә.
Әри совуј луги һәчи хүрд бирә,
Куфдири, појһоју мијосд хурд бирә.

Кохорә шинирә мө әзи дуствә.
Тәнбәли һич нә сохд нүвүсд гәләмә,
Дәдәјһо, хәһәрһо чү рузһо дири.
У һәсрәто мунди ө дүлһој һәммә.

И духдәрһој Гүбәрә

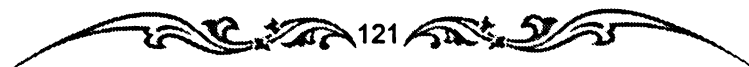
Танүсдәнүм нә бири?
Дурһо нәзник винири,
Јә төкләји куфдири,
Танит гәдүр уһорә,
И духдәрһој Гүбәрә

Ғолол кәрдо уһорә,
Ә коф хүшдә дузһорә,
Вир мисохим дәрдһорә,
Танит гәдүр уһорә,
И духдәрһој Гүбәрә.

Ә дүл ән јор мидаровт,
Ә коф ә вор ни варовт,
Ә ИҒтибор мидаровт,
Танит гәдүр уһорә,
И духдәрһој Гүбәрә.

Әз думонһо тәмизүт,
Үшүг рузи шәвүнүт,
Һәдәторә мүкүрүт,
Танит гәдүр уһорә,
И духдәрһој Гүбәрә.

Ворвориһо әз Шон-доғ,
Ружһо рачи, чунһо соғ,

Дурһо мөкүрү сүрөг,
Танит гэдүр уһорө,
И духдөрһој Гүбәрө.

Чөнд чикөһо көшдиткөш,
Рөһ гөриби күрдиткөш,
Субој-сулуг мундиткөш,
Танит гэдүр уһорө,
И духдөрһој Гүбәрө.

Әри Сәмәд Вурғун

Түрә өз дүл миһосд Илијә Әренбург
Көлә вәзифә бу, һәм көлә гүллуг.
Мукуфди ө Сәмәд әдем сәр зәрә.
Мисохум шаир ө дүлмә гүллүг.

Хубә инсон көлә шаир бисдори,
Пул вонори базар дәрди восдори,
һәр чикә, Сәмәд Вурғун бисдори,
Нә шинохиш шинһод түрә ө шаир.

Шәвһо, дураз сәбәһој тү дир бисдо,
Гөләм ө дәс мувәһ ө кор дәбисдо.
Сәр ө һәрәј ән дү пәнчә дәбисдо,
Ә фикирһо анбар рафди ө шаир.

Јушва Ифраим

Нэхү зәрди, ловһо гәбәр бирән ки,
Ә дү әнкүшд һә сигарит күрдән ки.
Әри мисра тү гафијјә кәшдән ки,
Ховһо вирихд өз дү чум тү ө шаир!

Ә овчиј түрә анбар мејл бисдо,
Түрә һәсбиш, ө дүш туфәнк вәбисдо.
Чејронһој тү ө сәр доғһо вәбисдо,
Әдәј кәшдә уһо түрә ө шаир!

Һәммә даһи насда бирә ө һилом,
Јә бәхш бири, дори түрә и зомон.
Јәтим-јәсир мундәбири ө һилом,
Ки мукују ки чү инбу ө шаир!

Човон бири дәрдһо гәл күрд өз сәр тү,
Дәшәнд аташ, воно јә лов ө чун тү.
Дүл тү һә мунд ө севдики Дүррәј тү
У хосдәнбу өз дүл түрә ө шаир!

Зомон түрә һүмүр нәдо руз вини
Вәхтсүз һәчәл омо ө сәр винири.
Бовор сохит, лап и һилом дуркуни"
Човон рафди әзи һилом ө шаир!

Танүсди ки, һәчәл әрчү омори,
Јошмә кәлә нисди, һәлә човони.

Өдөс дэри һэлэ инсон өсэри,
Нэ нүвүсдө нимэ мунди ө шаир!

Нэ данүсди дијө кәшдө догһорө,
Гушһо нүшдө, кәклик хундө богһорө.
Өри чөјрон нүвүсдөјһо шеирһорө,
Өдөј кәшдө чуму һәрси ө шаир!

Ө чөнд звун ошугһо вө кофһој тү,
Өдөј хундө у тарһој тү, сазаһој тү.
Ө даиһо јө өгүли кофој тү,
Тү мүрдөјкәш нум тү мунди ө шаир!
Мәш гәрхундум өз тү өри нүвүсдө.
Шөјријјөтү ө гөд дүлмө зијисдө,
Анбар хундум өз сөвкиј тү нүвүсдө,
Ошугтүнүм өз чүклөји ө шаир.

Бәнөвшә билог

Өдөбүрүм өз сәр курпи кирошдө,
Килөји сохд өмө, "Бәнөвшә билог"
Хәрәби өјәкиш мө һич нө сохдө,
Куфди дүл хүшдөрө, "Бәнөвшә билог".

Муку ки чөнд салһо, өји гөд Гүбә,
Мәрә шинохдәни, һәм кәлө-чүклө.
Тарихо кирошди, рафди өз сәрмө,
Домунди ө дүлһо, "Бәнөвшә билог".

Јушва Ифраим

Дуст ән чәнд дәдәјһо һәрүсо бирәм,
Чәнд рача духдәрһо, әјонмә дирәм.
Ихтилот шинирәм кофһо шинирәм,
Сурһо мунди, әјон, "Бәновшә билог"

Чәнд гәсбәлүһо, чәнд појәдәлүһо,
Ов хурдәт һирошдәт ө пәнчә уһо.
Сәрин бири әзмә у суздә дүлһо,
Ә дүлһо домунди, "Бәновшә билог".

Дәрдлү бу инсонһо дү руј куфдирә
Дуркуһо хүшдәрә дузум куфдирә.
Ә пәсәјү јәкиш, нисди куфдирә,
Әдәбу кирисдә, "Бәновшә билог".

Әрчү ө хәһәл мә јәкиш нә бисдо,
Әсәрмә анбара, әлчәгһо офдо.
Кәшүрүт дүлмәрә, әки чү офдо,
Овсуз мунди овһој, "Бәновшә билог".

Сәһибсүз бисдокә јә чүклә чикә,
Түлкиһо әвунчо вәзифә күрдә.
Әз кәрәкә корһо хәбәрсүз мундә,
Кур мунди чәнд сали "Бәновшә билог".

Мэнки

Инсонһој эн бәшәр танүсди һәммә,
Мэнки рачиј җилом, рачиј мәнзәрә.
Дәрјо-никәрәһо лап шори сохдә,
Өз һәммә ширинтә үһо мәнк хосдә.
Мәнксүз нидов бирә ө җилом үшүг,
Уни тәбиәтә сохдә јәрашуг.
Өз тараф худоји јаранмиш бири,
Өри бәшәр урә һәјат фирсори.
Хорирә һоворә у үшүг сохдә,
Күлһо шори сохдә богһо вәчәсдә.
җиломә-бәшәрә, у рачи дорә,
Кәрмиһој хүшдәрә, мәшәл фирсорә.
Һүндүрә чинорој эн гирог рәһи
Үшүгсүз һүмүрү, рузһошу тәлһи.
Бијо үшүги хоим иму әриму,
И җилом омори әри һәмәјму.
Воисд һәминоиһо, воисд зимусту,
Мәнк ө кор дәбирә, нәс вомундә у.
Үшүг лов бирә ө һәммә чикә,
Торкирә мисоху, кузкијә чикә.
Гушһо чәһ-чәһ зәрә ө гәд эн богһо,
Винирәнүт кәрми үшүгә рузһо.
Күлһо шори сохдә өз үшүг мәнки,
Уһорәш әзини рузһо кәрәки.
Догһо никәрәһо, билогһо овһо,
Хосдәнүт мәнклүјә, үшүгә рузһо.

Мәсәләһој ән хәлг уму

1. Чоһил шороб нә хурдкәш пијонә хуноји.
2. Одоми ју хушдәрә нәһ, кәс урә бијо тәһәриф дү.
3. Шәв хов дири, руз хујкир 'бири.
4. Ә дәрд дүләстировоз кәлә бүһо одоми лову хәндәкүл нибу.
5. Дәрд нә буһо одоми мәһәни ни хуну, Нәчоғ нәбуһо одоми нолә низәнү.
6. Гушој хәр дурази, әгүлү кутәһ
7. Звун ә кәрмә чикә дәри.
8. Гингәлиш чәрх һәрәбәрә күрдә.
9. Һој-һој рафд, вој-вој вокошд.
10. Јә кәчәлә духдәр Хуби, әз һофд нәбудә кук
11. Раби куфдирәрә мәсох, раби сохдәрә сох.
12. Әз күһнә дарашој рабирә шинирә, күһнә мәһәниһој ошугә шинирә Хуби.
13. Бијә зән дүлү хурд инбу, бијә мәрд мәғбун.
14. Ә шәфдә лүлә, шәфдә појә вогундә.
15. Әз дәвә кәлә фили.
16. Чун хәр јә ову јә үзүм.
17. Вишә чоғголсүз нибу.
18. Сәк мукују һәжил анбар кәрдә, әз дәс әнуһо офдорәрә лүгә-парара хурум, сироји бошум.

19. Назу мукују э хунэ һэммэ миро, јэ кура гәри домуно, кушдо-кәрәһој әнурә э хәлвәти хуром.
20. Әзир дор домундокориш э һороји әзир ән вәлкош домундо кориш.
21. Һозор пәшә-кәм мојә.
22. Ә киләһмә мә дәниш, ә зир һиләһмә чу дәрикә дәниш.
23. Ә сијәјимә (бирачијмә) мэдәниш э корһојмә дәниш.
24. Гоф анбар мәсох гәләт инбоши.
25. Хори сәһибсүз мундкә чоғол э сәр тәпә маров.
26. Әз ошу нә хурдәм, әз дурәјү чумһајмә кур бири.
27. Зимусду нәвинириһо бүлбүл гәдүр васала ниданү.
28. Чофо нәкәшинирәкорә угул гәдүр сафорә ниданү.
29. Һилом корвонсорәји: јәки әдәј оморә јәки рафда.
30. Әгүл одомирә бијо әз хүшдә бу: урә э базар нәс фурухдәнүт.
31. Әз шороб пијон буһо очмиш инбу, әз пул пијон буһо очмиш нибу.
32. Худо ковә дәрә сүркһо, хәрә мидокә мизә шигәм ән һәмәрә лов мисохд.
33. Худо мәрә Һошири нә дүку, чунсоги

дүкү.

34. Шир эн мүрдә ков ширин бирә.

35. Һәр руш вәјишдокор раби нәс бирә, руш кәчирәш вәри.

36. Чумһо нәдикә дүл ни хоју.

37. Ә зәвәр туф шәндүмкә ә бигһојмә, ә дәрә шәндүмкә ә рушһојмә мохуру.

38. Ә говрәш чикәј одоми бијо фирәһ бу.

39. Әјә дәсәвоз чәк зәрикә сәс инбу.

40. Нум одоми вадарафданиһо, чун одоми вадаровһо Хуби.

41. Әз одоми јә Хуби, јә хәрәби мундә

42. Әз бијобури мүрдәји хуби.

43. Бәг куфдирәни мә гоф анбар мисохум, тәрсирәнүм ә ләһәјмә ов мударов.

Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм

(Истәкли нәвәләримә һәср едирәм)

Бир-бириндән кезәл, кәјчәк,

Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

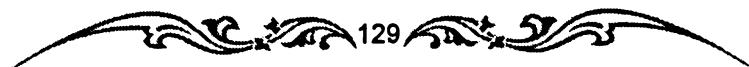
Гәләм сизә сөз дејәчәк,

Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

Әзизсиниз, ширинсиниз,

Чанымсыныз, кәзүмсүнүз.

Дејә күлә бәјүјүн сиз,

Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

Гызыл күл тәк әтирлисиз,
Нур колуду көзләринсиз,
Ширин, шәкәр сөзләримиз
Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

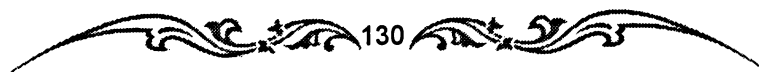
Бәјүк кичик сиздән дојмаз,
Һеч ким сиз тәк ширин олмаз.
Ата, Ана сиздән дојмаз,
Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

Сиз баханда күлә-күлә,
Охшајырсыз чүт бүлбүлә.
Гәмләр өтә, севинч күлә,
Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

Баба сизи чандан севир,
Бахыб сизә фәрәһләнир.
Көзләримә ишыг кәлир,
Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.

Дүнја

Чәқдин бизи јаман дара,
Гәлби дашдан олан дүнја.
Бағламадын һеч бир јара,
Етибарсыз олан дүнја.

Јушва Ифраим

Сәни севән һеч олмады,
Шәһријары алан деди.
Бәшәр сәнә јалан деди,
Көзү ганлы олан дүнја

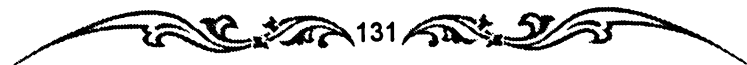
Төкдүрмүсән көздән јашлар,
Саралыбдыр үзләр галшар.
Кими охлаг, кими дашлар,
Вуруб башлар јаран дүнја.

Шејтан олуб кәздин јери,
Вуруб јыхдын јахшылары,
Гучагладын алчаглары,
Доста дүшмән олан дүнја.

Јајын сојуг, ғышын човгун,
Кимә јахшы мөлһәм гојдун,
Кимә дәррдән јара вурдун,
Сағалмаздыр јаран дүнја.

Руһун дашдыр, өзүн гансыз,
Јаранмысан өзәл фәрсиз,
Елә зүлмүн чох гәдәрсиз,
Јохдур вәфан билсән дүнја.

Шејтан илә, фәләк илә,
Әсирләрдән достлуг илә,
Евләр јыхдын күлә-күлә,
Күл башына олсун дүнја!

Ахыры

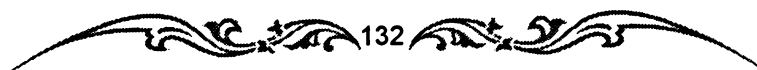
Дүзлүк јолун тутуб јаша һәјатда,
Өјриләрин чәтин олар ахыры,
Бу дүнјада јашајырсан чәннәтдә,
Јахшы, писдән бир ад галар ахыры.

Тәмиз гәлбә вурма гара ләкәси,
Чирки бурах, тәмиз сахла нәфәси,
Нәрмәт бәслә, көрүрсәнсә һәр кәси,
Ондан сәнә бир ад галар, ахыры.

Нөгсан тутма бу дедијим сөзләрә,
Чалаг олмаз башга ағач күлләрә,
Әмәл едән мән дедијим сөзләрә,
Мин һәрмәтә лајиг олар ахыры.

Хайфа

Бир ил кечди, јолум јенә,
Дүшдү хайфа шөһеринә,
Таныш иди јерләр мәнә,
Јолландым мән һәкимләрә,

Бир ил габаг бурда мөним,
Јармышдылар чан синәми,
О вахтлары хатырладым,
Унутмадым кечмишләри.

Елә билдим јенә мәни,
Алачаг дәрд агрылары.
Рүзкар исти, дәниз сәрин,
Бүркү богур, бу күн мәни.

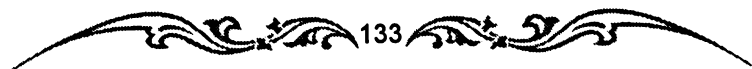
Јолландым мән һәкимләрә,
Баш гарышды сөһбәтләрә,
Сорушдулар әһвалымы,
Дедим: шүкүр бу күнләрә.

Јахын билди һамы мәни,
Кечдим бөјүк бир сәһнәни.
Дедиләр ки, фикир чәкмә,
Сахлајачаг рүзкар сәни.

Бу минвалла мән гуртардым,
Бу күн белә кечди вахтым.
Бир шеји дә унутмадым,
Бир дә һачан күләр бахтым.

Ајрылдым мән бу сәһнәдән,
Сағ ол дејиб чыхдым бурдан.
Дедим; кәзим бу шәһәри,
Дост әлини сыхдым бурда.

Бу торпагда дарыхмазсан,

Үзләр доғма, сөсләр таныш.
Нансы дилдә, истәр даныш,
Кәз һәр јери гарыш-гарыш.

Билмәдим

Хәбәрсизәм кәлиб өтән илләрдән,
Нечә кәлди, нә чүр кетди, билмәдим.
Сорушмадым кәлиб кечән күнләрдән,
Јаш да өтдү өмүр кечди, билмәдим.

Тәбиәтин гајдасы вар, ганун вар,
Бу һөкмү вермишдир она јарадан.
О гәдәр бәхтиндән күсәнләр дә вар,
Бу һәјатын мән сиррини билмәдим.

Дәјишиб әһвалым, башгадыр һалым,
Хәстәси олмушам белә заманын.
Өмүр карваны да өтүб јувамын,
Налдан-һала дүшмәјими билмәдим.

Дурналар

Бахдым сизэ фэрәһлэндим, севиндим,
Сыра тутуб, көйдә учан дурналар.
Чәркәнизә бахыб белә сөjlәдим,
Јол хәтасыз олсун, көчән дурналар.

Гаггылдашыб учарсыныз һәмишә,
Ганадланын даим үзү күнәшә,
Нечә дагдан, нечә багдан үз дүшә,
Онлар верә сизә нишан дурналар.

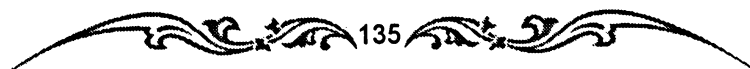
Әзәл башдан көjlәр олуб мәскәниниз,
Көј үзүндән ширин кәлир сәсиниз,
Јенә чәркәләниб низам-сәфиниз,
Олмајасыз һеч пәришан дурналар,

Кечин биздән, Гәсәбәдән, Губадан,
Хәбәр верин Гарабаг тәк обадан,
Салам дејин, сизи севән Јушвадан,
Севинч сәрһәдләри ашан дурналар!

Көнүл

Нә гәдәр јалварым сөjlәјим сәнә,
Нәр көрән надана, алданма көнүл.
Үздән тәмиз олар вичдан ләкәси,
Мин јалан ујдулар, инанма көнүл.

Инсанлар көрмүшәм, күләр үзлүдү,
Инсанлар көрмүшәм, һалалды, дүздү.

Инсанлар көрмүшөм, һәјасыз үзлү,
Ачма үрәјини, әгјара көнүл.

Ај Јушва, өзөлдән тәмиз үрөксән,
Намыја хошбәхтлик, хош сөз диләрсән.
Кәдадан бир мәрдлик һеч вахт көрмөзсән,
Чалыш бу дүнјада дүз јаша көнүл!!!

Көнч јашымда

Көнч јашымда көрдүм сәни,
Көзәл, көјчөк, һури сәни,
Көрдүм судан дуру сәни,
Көнч јашымда севдим сәни.

Чыхмамысан үрәјимдән,
Кетмир әксин көзләримдән.
Инчимәзсән сөзләримдән,
Көнч јашымда севдим сәни.

Тәбиәтин көзәлисән,
Чәмән кими бәзәнмисән,
Көзәлләрин көзәлисән,
Көнч јашымда севдим сәни.

Мән һәсрәтәм о көзләрә,
Табым олуб һәр дәрдрәрә,
Бирчә сәнсән гәмә чарә,
Көнч јашымда севдим сәни.

Јушва Ифраим

Өтдү илләр, һәм фәсилләр,
Әлә кәлмәз кечән күнләр,
О бәхтәвәр, күләр көзләр,
Кәнч јашымда севдим сәни.

Гудјал шаир билир буну,
Сәнә ашиг олдугуму,
Соруш мөндән доғрусуну,
Кәнч јашымда севдим сәни.

Гәзәл

Мән сәнә чан сөјләрәм, чана лајиг чанансан,
Көрүрәм көзәллиқдә, аләмдә бирдәнәсэн.

Гојма мәни диванә, етсин о сәрви-бојун,
Разыјам етсән дә, мин чүрә назы, мәнә сән.

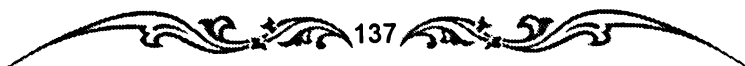
Бахарам күл чамала, едәрәм мән тамаша,
Чәкдир көздән зүлфләрин, көстәр үзүн мәнә сән.

Сәндән кәнар олалы, бил ки, һалым јаманды,
Јарадан-јарадыб көр нә көзәл мәләксән.

Хош кечәр һәр күнү, јар илә пејман оланын,
Чәкәрәм мән назыны, кечә күндүз биләсэн.

Нәсрәтини чәкәнләр чох бағбанлар вар һәлә,
Бу ешги пејманыны, дәрк еләјиб көрәсэн.

Бахма јадлар сөзүнә, чохлар биканә олуր,
Јушва ешгә садигдир, ону кәрәк биләсэн.

Гөзөл

Нө бөлаја дүшдү сәри, о чананын әлиндән,
Сормаз һалым нө чөкәрим, бу севданын әлиндән.

Вургунујам көрөн күндән, о шух назлы дилбәрин,
Јанар чаным атәшләрлә , сәрви бојун әлиндән.

Нәсрәтини чөкмәдәјәм, аһу-көзлү дилбәрин,
Дәрд әлиндән виранәдир, үрәк онун әлиндән.

Јохдур инсаф чананда, бир инсафа кәлсин бары,
Саралмышам бир јарпаг тәк о афәтин әлиндән.

Овчу овун ахтаран тәк, дүшдүм онун изинә,
Мәчнун кими диванәјәм, о Лејланын әлиндән.

Мән бу дәрди чөкмәдәјәм, кечә-күндүз билсәниз,
Јохдур даһа тагәт мәндә о назәнин әлиндән.

Кәл еј көзәл, Јушва көрүб сәни гәлбдән севинсин
Бир хәјал тәк көрүм сәни, тутумушам мән әлиндән.

Сәнсиз

Гаранлыг кечәдә мән бир шам олуб,
Дөнүб пәрванәјә јанарам сәнсиз.
Сән кедән јолларда чинар тәк дуруб,
Нәсрәтдән, нискилдән донарам сәнсиз.

Сән кедән јоларда галыбды көзүм,
Бу һичран гәмине мән нечә дөзүм?
Сәнин ајрылыбын мәни чох үзүр,
Бу дәрәдә табламаз, аьларам сәнсиз.

Јолума чән дүшәр, башыма думан,
Чәкәрәм гәмине, чәкәрәм һичран.
Әкәр алов көрсән, -мәнәм о јанан,
Кимсәсиз ушаг тәк аьларам сәнсиз.

Дүнјада һәр шөјдән сән мәнә әзиз,
Јашаја билмәрәм һәјатда сәнсиз.
Нејләрәм бу өмрү, ахы, сөвкисиз,
Сән кәлиб чыхмасан, соларам сәнсиз.

Еләмә Јушваны бары авара,
Салма нәзәрине, бахма әьјара.
Позсан етибары, позулса ара,
Бу дәрәддән одланыб јанарам сәнсиз.

Көрүнмэз олдун

Ачынча көзүнү, бахдыгча сәнә,
Мөндөн узаглашыб көрүнмэз олдун.
Кетдијин јолларын дүшдүм изинә,
Итирдим изләри көрүнмэз олдун.

Нәгарәт

Көрүнмэз олдун, көрүнмэз,
Даш үрәк бу дөрдә дөзмәз.
Дәрдини чәкән кимсәләр,
Нә шад олар, нә дә күлмәз.

Елә бил илдырым чахды башымда,
Сәсиндән бир аьры кәзди чанымда.
Үрәјим һә галды кедән јолунда,
Билдим ки, бир даһа гајытмаз олдун.

Нәгарәт

Гајытмаз олдун, гајытмаз,
Даш үрәк бу дөрдә дөзмәз.
Дәрдини чәкән кимсәләр,
Нә шад олар, нә дә күлмәз.

Алмадын һесаба сән һеч Јушваны,
Төкдүрдүн башыма чәни-думаны.
Ахы белә олмаз поэма севданы,
Салдын интизара, көрүнмэз олдун.

Нәгарәт

Көрүнмәз олдун, көрүнмәз,
Гајытмаз олдун, гајытмаз.
Дәрдини чәкән кимсәләр,
Нә шад олар, нә дә күлмәз.

Гәлбимдә сөзүнүн ишығы жанар
Устад Рәсул Рзанын хатирәсинә

Рәнкләри рәнкбәрәнк бир дүнја иди,
Көнлү дејәнләри шеирә гатды.
Јанар дағ кимијди, гәлбинин оду,
Бир баһар ешгијлә јазды, јаратды.

Устад сәнәткарым Рәсул Рзајды,
Кәнчләрин әлиндән һәр вахт тутарды.
Үзү баһарајды, јашыл јазајды,
Ишыглы дујғусу, гәлбә јатарды.

Сөзүндә бир һикмәт јашајыр, галыр,
Фикри дүшүндүрәр доғманы, јады.
Хәјалым јадыма һеј сәни салыр,
Көнлүмдә јер тутуб бир Рәсул ады!

Гәлбимдә сөзүнүн ишығы жанар,
Ичиндән адладын думанын, чәнин...
Јолуну тутубду, өвладын Анар,
Адына, сөзүнә, вурғунам сәнин!!!

Диләдим

Күнләрин бир күнүндә,
Көрдүм булаг башында.
Көрән кими вурулдум,
Су апарыр чижиндә.

Архасынча һа бахдым,
Чанымы ода јахдым.
Билмәди ки, о кезәл,
Жолунда јаман аздым.

Кетдим булаг башына,
Дәрдими дедим она.
Күлә-күлә деди ки,
Башгасыдыр, чан ана.

Мән бу һалдан пәришан,
Алды башымы думан.
Мән булагдан чәкиндим,
Көрүб чашма еј инсан.

Бир дә ону көрмәдим,
Сораына дүшмәдим.
Севиб-севиләнләрә,
Ширин арзу диләдим...

Мән күсдүрмүшәм

Сөйләјиб дәрдами достума, јара,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.
Позулуб етибар, позулуб ара,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.

Тохунуб хәтримә, гырыб гәлбими,
Сахлаја билмәди үрәкдә сирри.
Дәјишиб хасијјәт, башгадыр дили,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.

Бахмады хош сөзә диванә кими,
Јананы мән олдум пәрванә кими.
Јатмадым кечәләр, сәһәрә кими,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.

Күнаһым олса да көрдүјүм ишдә,
О күндән бу гәлбим дүшүб төшвишә.
Чыхдым јагмурлардан, дүшдүм јаьыша,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.

Ачмајын бу сирри олмасын һалы,
Севмишдим үрәкдән о күл чамалы.
Неч нәдир көзүмдә дүнјанын малы,
Јарымы өзүмдән мән күсдүрмүшәм.

Үчүн

Нә хошдур сәндәки бу гәмзә, бу наз,
Сән тәки кезәлдән һеч доймаг олмаз.
Сәни севән кәнлүм гочалмаз солмаз,
Јарандын севилиб, севилмәк үчүн.

Салыбдыр чохлары сәнә мејлини,
Кам аларам ичсәм ешгин мејини.
Унудур кәнүлдә олан гәмини,
Сән тәки бир күлү, бәсләмәк үчүн.

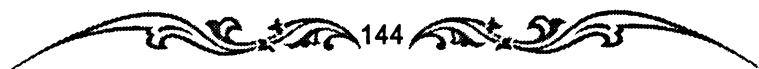
Јушва одуна чох јанды күлүм,
Гаранлыг кечәдир ишыглы күнүм.
Истәрәм һәмишә мән сәни көрүм,
Сән мәнә дүнјада бир диләк үчүн.

Кезәл

Билмирәм мән сәни кимә бәнзәдим,
Баыларда күлләрдән, чичәкдән кезәл.
Чых сәһәр сејринә тамаша едим,
О хош чамалына чичәксән кезәл.

Тәбиәт кезәли, көјләр мөләји,
Ај да саламлајыр сән тәк кезәли.
Јарадан јарадыб нә кезәл сәни,
Һуридән кезәлсән, мөләксән кезәл.

Гәлбимин телләри назына бағлы,
Пајызын, баһарын јазына бағлы.

Јушва Ифраим

Мәним мин арзум вар ешгинә баглы,
Нә вар ки, дүнјада диләқдән көзәл.

Сәнсән хәјалымын һәр дәрди-сәри,
Гәмләрә салырсан бахан көзләри.
Ешгинлә Јушванын гәлби көзәрир,
Од тутуб јаначаг керчәқдән көзәл.

Ата

Олдун аиләнин бөјүк дирәји,
Өвлад гајгысыны дујансан, ата!
Сән һалал газандын һәр вахт чөрәји,
Бизләрә һәр заман кәрәксән, ата!

Көзүмдә арзум вар, мурад үстәјәм,
Зилә галхачагам, һәлә пәсдәјәм.
Адынла бағлыдыр ешгим, истәјим,
Бир ширин үмидсән, диләксән, ата!

Гудјал тәк чағлајыб, чошмаг истәрәм,
Өн уча дағлары ашмаг истәрәм.
Адына нәгмәләр гомаг истәрәм,
Синәмдә дөјүнән үрәксән, ата!

Күлүм

Мән сәнә ад верим, сән мәним күлүм,
Һәр заман мән сәнин башына дөнүм.
Кетмә бу көзүмдән, јахын кәл көрүм,
Башына доланым, јолунда өлүм.

Баһарда күл олуб, ачылан заман,
Көнлүнү сыхмасын, бир шүбһә, күман.
Үстүнү алмасын, нә чән, нә думан,
Мән дә фәрәһимдән шадланыб күлүм.

Јарадан пај вериб сәнә өзәлдән,
Тәбиәт динләјиб сәни үрәқдән.
Јушваны итириб, дөндөрмә сәндән,
Јаныб солар, ешгин одуна күлүм.

Нә үчүн унутдун

Бир заман сән мәни чандан севирдин,
Дејәрдин сәнинлә јохду бир дәрдим...
Јолунда чанымы мән ки, верәрдим,
Нә үчүн унутдун о күнләри сән?

Мән дүшән гәмләрә сән ки, дүшмәдин,
Јолунда титрәдим, сән үшүнмәдин.
Сән мәни анлајыб һеч дүшүнмәдин,
Нә үчүн унутдун о күнләри сән?

Дикилиб көзләрим сәнин изинә,
Үрәјим учунар һәр бир сөзүнә.
Ғајыт кәл, кечәни дөндәр күндүзә,
Нә үчүн унутдун, о күнләри сән?..

Бетәр

Пәришан һалымдан сормадын хәбәр,
Ејләдин сән мәни дәлидән бетәр.
Фәләқдән галмазсан чан алмағда сән,
Чанымы бу гәдәр үздүјүн јетәр.

Кәлдин бу чаһана, мән бәла чәким,
Тапмадым бу јолда бир логман, һәким.
Овчу тәк ахтарыр сәни көзләрим,
Олмусан Зүлејха, Јусифдән бетәр.

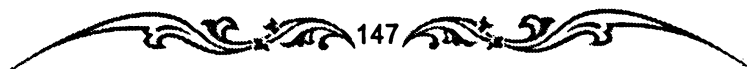
Јушванын һалына јетирсән нәзәр,
Бүлбүл өз күлүнү ахтарыб кәзәр.
Әкәр мәндә олсајды сәндәки һүнәр,
Олардым јолунда Мәчнундан, бетәр.

Олмушам

Чохум кедиб, галыб азым,
Аста чалыр симли сазым.
Азалыбдыр шән авазым,
Зилдән дүшүб, бәм олмушам.

Күнүм кечир инди белә,
Әлим чатмыр кечәнләрә.
Наггын вардыр дејәнләрә,
Инди дәрдә, чәм омлушам.

О кәздијим дағ-дәрәләр,
Күл-чичәкли мәнзәрәләр.

Жаддан чыхмаз о сәнэләр,
О күнлөрдән кәм олмушам.

Нәјат сыхыр сәни, мәни,
Ким дәјишир заманәни,
Һалдан-һала салыр сәни,
Өз һалыма гәм олмушам.

Нәјат ширин, өмүр ширин,
Кәнчлијиндә гәдрин билин.
Кечиб кетсә, кәлмәз билин,
Она һәсрәт мән олмушам.

Јеринә

Гарангушлар кәлмишди,
Багда мәскән салмышды.
Бүлбүл буну биләчәк,
Багдан көчүб кетмишди.

Буну билди күл өзү,
Саралыб солду үзү.
Деди ки, мән бүлбүлсүз,
Көрмәрәм баһар үзү.

Кәзди ели-обаны,
Думан көрдү һаваны.
Деди: - бүлбүлүм һаны,
Кедим говум гарһаны.

Јушва Ифраим

Битөн бағын күлләри,
Јар олмуш бүлбүлләри,
Күлсүз бүлбүл јашамаз,
Дејир баһар ајлары.

Гара гушлар анлады,
Өз-өзләрин данлады.
Деди олмаз, һеч заман,
Гарангуш бүлбүл ады.

Агры вурду бејнинә,
Көчдү зибиллијинә.
Бу хәбәри ешитди,
Кәлди бүбүл јеринә.

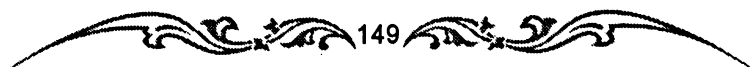
Көрмүшәм

Мән нечә чүр инсан үзүн көрмүшәм,
Мин үзлүнүн, мин бир үзүн көрмүшәм.
Нечә чүрә белә үзләр ичиндә,
Утанмајан, намәрд көзүн көрмүшәм.

>

Дәмирдәндир, ја дашдандыр билмирәм,
Һарда көрдүм, јаха дартыб гачырам.
Бөһтаныны ја шәрини демирәм,
Сирләрини үзләринә ачырам.

Јалан сөзә бәзәк вурар нахышдан,
Дејәрсән ки, бу инсандыр бахышдан.
Гуру чыхыр көјдән јаған јагышдан,
Аралыгда беләләрин көрмүшәм.

Данышанда арсыз-арсыз күлөчөк,
Сөндөн, мөндөн, сөзү алыб билөчөк.
Сөндөн јалан, мөндөн јалан дејөчөк,
Һөјасызын түпүрчөклө силөчөк.

Нө дејөсөн белө үзү олана?
Гапыдан гов, пәнчөрөдөн кирәнө?
Јалан сөзө анд ичөчөк Гурана,
Доғру сөзүн, јалан билиб одланыр.

Хөстө

Хајфа шөһөриндө јатмышам хөстө,
Көзлөрим бағлыдыр, гулағым сөздө.
Көрмөсин бу дәрди, көрмөсин бөндө,
Көчөлөр нө чөкир, билсөниз хөстө.

Атрајыр ајағым дура билмирәм,
Бағлыдыр јарасы ача билмирәм.
Баһары пајыздан сөчө билмирәм.,
Елө бил үшүтүмө дүшүб чаныма.

Нөчө саатлар, һәм дөгигөлөр,
Олмајыб өзүмдөн, билсөниз хөбөр.
јарылыб синөдөн, одлу бир үрөк,
Мөним дө пајыма бу олду гисмөт.

Көсдирир ағрылар чанымы һөрдөн,
Күндүзлөр шириндир, ачы көчөдир.
Ағыр бир һичрандыр, көчирдирөм мөн,
Гөмлөр дөнизинө сүзүрөм һөрдөн.

Јушва Ифраим

Мави дэниз тутуб һалымдан хэбэр,
Јахынам бахырам, һэр ахшам сәһэр.
Чагырыр, гышгырыр о аг далгалар,
Достлара кәндәрир дәрдимдән хэбэр.

Фикирләр ичиндә үзүлән чаным,
Дәјишик јоллара дүшдү хәјалым.
Чәтин күнләримин агыр вахтында,
Галдырыб әлимдән, һәјат јолдашым.

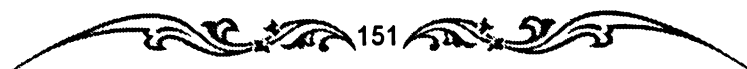
Шириндир, әзиздир чанын сағлығы,
Онсуз мәнасыздыр дүнја варлығы,
Нечә дәрдләрлә гатлашыб дурур,
Јетмиш иллик өмрүн баһары, гышы.

Дашғын Борсунлуја

Охудум јаздығын гәм китабыны,
Дәрд илә отурдун, дурдун, шаирим.
Алараг әлинә кәнүл тарыны,
Башына кәләни чалдын, шаирим.

Аглады пәрдәләр, аглады телләр,
Даьдан бөјүк имиш сәндәки дәрдләр.
Вахтына чатмајыб, соланда күлләр,
Бүлбүлләр ган ағлар инан, шаирим.

Галдын ки, нәләрдир кәлән башына,
Һәјатда кәнч икән сәнин јашына.
Нә кәлди башына, јаздын дөшүнә.
Охуду нәсилләр, инан, шаирим.

Залым талејинә көр нәләр јазды,
Фәләк дедијини позан олмады.
Наданлар мәрдрләрә чан бәсләмәди,
Дөздүн һәр дөрдләрә, дөздүн шаирим.

Дүшдүн гүрбәтләрә вәтәндән ајры,
Башын думан олду, јолларын бағлы.
Галдын зинданларда шахталы, гарлы,
Кечди гаранлығда өмрүн, шаирим.

Көр нәләр чәкмишдир, о шаир башын,
Көзләри јолларда гоһум-гардашын.
Көксүнә тушланды фәләјин дашы,
Севдалар ичиндә үзән, шаирим.

Кетди о вахтларын галмады изи,
Еј полад үрәкли, еј даш үрәкли.
Вәтәндән дидәркин саланлар сизи,
Ган гусуб дедиләр инан, шаирим.

Дејирләр пис күнләр чох ачы олар,
Кал мејвә јејилсә тамы турш олар.
Бир күндә ачылан, бир күндә солар.
Бир чәрхи дүнјадыр, инан, шаирим.

Бахдым

Бир сәһәр јухудан еркән ојандым,
Асдача кезәрәк, еви доландым.
Кәлиб пәнчәрәјә, јанашдым јахын,
Өтүб кечәнләрә һәсрәтлә бахдым.

Күчәләр бәзәниб гардан агаппаг,
Шахтадан көрүнүр, донубдур торпаг.
Аьларда гарышыб бурда гараја,
Һәм јерлиси кечир, һәм дә ки гонаг.

Көрдүјүм инсанлар мәнә таныш јох,
Чыхыир үрәјимдән јангылы бир ох!
Бахдыгча бунлара һәрә бир чүрә,
Чәкдијим Һәзабын һагг-Һесабы јох!

Чохдан сынамышам бурда һәр иши,
Беләдир һәјатын бурда вәрдиши.
Нә гәдәр истәсән јахшылыг елә,
Унудар бир күндә инсанлығыны.

Кәзиб бу јерләрдә галдығым заман,
Тапмадым гәлбими, охшадан заман.
Кинли үзләриндән, төкүлүр зәһәр,
Дәјишиб һәр јердә, дәјишиб заман.

Галдығым бу јерләр бәсимдир јетәр,
Дојмурам гәлбимдә, һиссдән бир кәдәр.
Ешитсин “Гудјалым”, билсин “Шаһ”-дағым,
Гәриб тәк онлары, көзләрим кезәр.

Дүшүр үрәжимә вәтәнин сәси,
Азәри дилиндә дејиб күлмәси.
Ордадыр һәр арзу, инсан диләји,
Дуз-чәрәк кәсдијим гонаг сүфрәси.

Бизим бу молла

Өмрүндә мәсчидин гапысын көрмәјән,
Нә хејрә, нә шәрә һеч јарымајан.
Аллаһ өлүсүндән рүшвәт истәјән,
Алмаса охумаз, јасин бу Молла.

Каһ саггал сахлајыр, каһ быг бурахыр,
Әлијлә үзүнү һеј тумарлајыр.
Һүзүрлү јерләрә чәлд аддымлајыр,
Гачмағы өјрәниб, бизим бу Молла.

Утанмаз, гызармаз үзү даш кими,
Һәр јердә башыны сохандыр киши,
Чох пуллу јерләрә гачандыр киши,
Алмаса туршудар үзүн, бу Молла.

Һәмишә саггалсыз кәзән бамәзә,
Бир саггал бурахды, нурсуз үзүнә,
Һачдан кәлмисәнми? Дедиләр буна,
Јухудан ојанды бизим бу Молла.

Өзүндән чох разы олан бу инсан,
Јохдур кишилиқдә бунда бир нишан.
Десәләр һаглыдыр бу шери јазан,
Од тутуб бәрәлдәр, көзүн бу Молла.

Гәсәбәм

Сәни атмамышам, сәндән узағам,
Нә етмәк рүзкарым белә дүшүбдүр.
Јахшы күнләрим сәндә көрмүшәм,
Ушағлыг вәтәним чан-чијәримдир.

Һарада олсам да, олмасам да мән,
Ганадлы гуш кими кәзәндир инсан.
Өзүн һамысыны јахшы билирсән,
Гисмәтим дашында, торпағындадыр.

Кәл күсмә һеч заман беләдир ишләр,
Күл ачмаз кәнарда салдығым бағлар.
Өтүр јахшы-јаман өмүрдән күнләр,
Көнлүм “гудјал”-чајын һәсрәтиндәдир.

Нәрдән “Шаһ”дағымда дүшүр јадыма,
Јахындыр дајаныб, ата евимә.
Дүшәр узағлара мәним јадыма,
“Бәнөвшә булаг”-ын зүмзүмәсидир.

Көрмәдим бурада һеч нәдән ләззәт,
Баһара јазына, галмышам һәсрәт.
Бәлкә бу гәлбимин мәндә ки, бу дәрд,
Нечә инсанларын бил гәлбимдәдир.

Олармыш

Кечди хатирәмдән, өтән кәнчлијим,
Бир нечә дилбәри көрүб севдијим,
Сиррими, гәлбими она вердијим,
Билмәдим ахыры јалан олармыш.

Бир вахт булаг үстә гоша кәләрдик,
Фәрәһдән шадланыб, дејиб, күләрдик.
Нә олду, биз белә, тез көзә кәлдик,
Билмәздим арада, шејтан олармыш.

Хошду көрүнүшүн, һәр ширин сөзүн,
Севирдим назыны, билирдин өзүн.
Ојнајыб күләрди гашларын, көзүн,
Бу сирри чохлары билән олармыш.

Кәлән јолларыны көзә јыьардым,
Өһдинә дүз идин, кәлиб чыхардын.
Сәнсизлик гәлбими јаман сыхарды,
Көзләрим јолларда галан олармыш.

О күләр көзләри мән һәр көрәндә,
Телләри верәрдин сән јан кәрдәнә.
Јанаглар лалә төк дишләр дурданә,
Бу ишдә күнаһкар, надан олармыш.

Инана билмәдим өз көзләримә,
Бир дә көрүнмәди көрүшләримә.
Кимләр нә дедисә о, севдијинә,
Јушва һардан билсин, јардан олармыш...

Күлүр

Бахырсан үзүмө, дејирсэн мәнә,
Сөнин арзуларын көзүмдө күлүр.
Бир севмәк сөзүнү сөйләсэн мәнә,
Мин арзу, диләјим сөзүмдө күлүр.

Демәдин адичә бир севмәк сөзү,
Кәзир ортаглыгда һәсрәтлө өзү,
Нә вар ки, демәјә бир диләк сөзү,
Ешгин, мөһәббәтин үзүндә күлүр.

Јушвадан арзуну, диләји истә,
Бәсләјим мән сәни көзүмүн үстә.
Олмушам јолунда, дәрдиндән хәстә,
Һәјатым јолунда, үзүндә күлүр.

Хәбәрсиз галмыш

Хәбәрсиз галмышам, бир күләр үздән,
Бахышын көјәрдиб, битириб мәни...
Мөһәбәт шәфгәти охунур көздән,
Бәс нијә вүсала јетирмир мәни?

Сејр едир рүзкары, һеј бахыр мәнә,
Көзүмү охшајыр өндәки синә,
Дурушу ох вурур, јанан синәмә,
Мөһәббәт јандырыр, итирир мәни.

Анлаја билмирәм үрәк сөзүнү,
О гара гашыны, гара көзүнү.
Севирәм сөйләсә, десә дүзүнү,
Елә бил чаһана кәтирир мәни...

Кечәндә

Көрдүм сәни јол кечәндә,
Сачлар үзә төкүләндә.
Сығалладын телини,
Аг үзүнә сәпиләндә.

Аз галды ки, итсин ағыл,
Бу јухудур, јохса нағыл.
Дүшүндүм ки нә көрүрәм,
Көзүм бахыр, көзүм ахыр.

Көрдүм ону үзү күләр,
Хумар иди гара көзләр.
Чәјран кими јеришинә,
Мән нә дејим, ахы сөзлә?

Бир ејбин јох, тәр үзүндә,
Нә гашында, нә көзүндә.
Көзәллијин тәбиидир,
Јалан јохду бу сөзүмдә.

Бу һәјаты көзәл јаша,
Севдијинлә һәр вахт гоша,
Јушва бахыб гәһәрләнсин,
Илһам алыб, кәлсин чуша!

Шаһ дағым

Адын улу даглар кими дилләрдә,
Чәкилир һәр јанда мәним шаһ дағым,
Тарихин бәллидир бизим елләрдә,
Нәсилдән-нәсилә мәним Шаһ дағым.

Бабалар јурдусан, аталар кәзән,
Ат сүрүб, од күдүб, овчулуг едән.
Чохалыр гојнуна һеј кәлиб, кедән,
Сәфалы бир јердир мәним Шаһ дағым!

Дөрд јаны мешәли, ахарлы чајлар,
Бојланыб әтрафа шаһ кими бахар.
Чәкәр кешијини кечәләр ајлар,
Бахыб фәрәһләнәр мәним Шаһ дағым!

Гајалы дагларын башында олан,
Зирвәси булудла, гар илә долан.
Гарталлар јувасы көксүндә олан,
Көзәлләр мәскәни мәним Шаһ дағым!

Гојнунда булаглар дуруб јан-јана,
Булаглар су верәр бахан чәјрана.
Сән ки, бир һикмәтсән, сән бир әфсанә,
Мүгәддәс бир јерди мәним Шаһ дағым!

Сәнинлә фәхр едир, Губа-Гәсәбә,-
Сән баба олмусан, онлар тәләбә.
Һүснүнә бахдыгча, кәлирәм тәбә,
Сән гурур јеримсән мәним Шаһ дағым!

Нијә кәлмәдин

Дикилди көзләрим, галды јолларда,
Назыны чәкдијим, нијә кәлмәдин?
Јорулду көзләрим јол көзләмәкдән,
Галдым интизарда, нијә кәлмәдин?

Башымда дагларын думаны, чәни,
һәр кәлиб кедәндән сорушдум сәни.
Нә үчүн алдатдын, нә үчүн мәни,
Мәни дүшүнмәдин? – нијә кәлмәдин?..

Мән сәнә инандым, ај чаны јанмыш,
Ешгинлә Јушвадыр саралмыш, солмуш,
Галмышам әлачсыз, олмушам һушсуз,
Унутдун әһдини, нијә кәлмәдин?!

Көрдүм

Дөнүм сәнин көзүнә,
Дүнја күлүр үзүмә.
Сәнин көзәллијиндән,
Ишыг кәлир үзүмә.

Нә дәрдим вар, нә гәмим,
Ај көзәлләр көзәлим.
Сәнин һәр күлүшүндән,
Күлүш умур көзләрим.

Үзүм күләр, сән күлсән,
Һуриләрдән көзәлсән.

Јушва Ифраим _____

Мәним өмүр јолума,
Тәзә чыхан бир күлсән.

Сән тәк кезәл көрмәдим,
Сачларыны һөрмәдим.
Гара көзүнә бахдым,
Мәнә бир һә вермәдин.

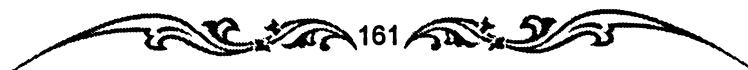
Азәрбајчан

Кечди өмрүм, күнүм сәндән,
Көрдүјүмү дејим сәндән.
Хәбәр алыб соруш мәндән,
Чох сеvirәм сәни чандан.
Азәрбајчан, Азәрбајчан.

Дағын кезәл, көлүн кезәл,
Чөл-чәмәнин шеир, гезәл.
Һәр арзудан, сөздән өзәл,
Үрәкләрдә јурд салмысан.
Шөһрәт шаным, Азәрбајчан.

Јурд салмышам торпағында,
Јашамышам очағында,
Бөјүмүшүк гучағында,
Көзәл дијар, көзәл мәкан,
Чаным, көзүм Азәрбајчан.

Чох јерләри кәзиб бахдым,
Сәни һәр ан сејрә чыхдым,
Көрмәјәндә чох дарыхдым,

Сәнсэн мәнә шөһрәт, һәм чан,
Олуб фәхрим Азәрбајчан.

Кәздим сәни гарыш-гарыш,
Араз, Күрүн мәнә таныш,
Сәндән јахшы бир ад галмыш,
Гонаг севән халг олмусан,
Гол ганадым, Азәрбајчан.

Сәнсэн мәним мәһәббәтим,
Сәнсиз јохдур сәадәтим,
Јәһуди адлы милләтим,
Севир сәни гардаш чандан,
Үрәк - чаным Азәрбајчан.

Нечә јада кәтирмәјим,
Сәнсиз күнүм олар јетим,
Өмүр истә сәнә верим,
Јох демәрәм, сәнә инан,
Јаша чаным, Азәрбајчан.

Гарабаг

Нечә ил һәсрәтин чәкдијим торпаг,
Сәни чох сеvirәм, чандан, Гарабаг.
Үрәјим сән илә дөјүнүр һәр вахт,
Бизимдир һәр дагын, багын, Гарабаг.

Даглы ашырымлар, овлу бәрәләр,
Даш новлу булаьлар, чајлар, дәрәләр.

Јушва Ифраим

Јадыма дүшдүү хош мәнзәрәләр.
Сәнсиз дарыхырам јаман, Гарабағ.

Сәнин торпагына көз дикән нашы,
Өз башына вурар тутдугу дашы,
Әфи иланларын үзүләр башы,
Вагифи никаран галан Гарабағ.

Сејидин мәскәни, Ханын јурдусан,
Нәгмәјлә долудур, нәфәсин, канын.
Гонага јер вердин олду дүшманын,
Буну дәрк еләјир заман, Гарабаъ.

Бабалар ат сүрүб бу торпагларда,
Башын сохмусан, ај дүшмән һарда?
Ғојмарыг, “Гарабағ” галсын јадларда,
Үзејир мәскәни олан Гарабағ.

Дарыхма сәнин дә икидләрин вар,
Вахт кәләр дүшмәнин чаныны алар,
Кечмиш тарихләри јадына салар,
Бир күн кор олачаг дүшмән, Гарабағ.

Белә бир һәсрәтин өмрү аз олар,
Ғыш галар архада, кәлән јаз олар,
Дилләнен тар олар, өтән саз олар,
Шад олар елләрин инан, Гарабағ.

Шәһријара

Мән кичик хәлгләрин дилиндән олуб,
Охудум, өjrәндим кимсән Шәһријар,
Сәнин дәрдрәриндән кеч хәбәр тутуб,
Инан нечә јандым, билсән, Шәһријар.

Галмышам дәрдинә дөзә билмирәм,
Jүклүдүр карваным, сүрә билмирәм,
Мејхошам, мејини ичә билмирәм,
Ичмәмиш сәрхошам инан; Шәһријар.

Дүшүнүрәм нәләр кәлиб башына,
Башын туш олубдур дүшмән дашына.
Бир кимсә бахмады, көзүн јашына,
Тәнһалыг дәрдини чәкән Шәһријар.

Дәрдрәрин бир дејил, мин дәрдин олду,
Күлләрин баһарда саралыб солду.
Бүлбүлүн гәфәсдә көзләри долду.
Мин чүрә дәрдрә дөзән Шәһријар.

Бәлкә дә јарадан јарадыб белә,
Гәлбимдә арзулар галыбды һәлә,
Фүзули көзүндән од тутуб елә.
Фузули гәмијлә јанан, Шәһријар.

Нә шаһа баша әјдин, нә дә бир хана,
Јашадын өмрүнү сән јана-јана,
Лазыммы сарајлар, зинданлар сәнә?
Әјмәдин башыны бир ан, Шәһријар.

Јушва Ифраим

Бу дунја гэминдән чох паж кетүрдүн,
Зәһәр шәрбәтини ичирдин өзүн.
Һәјатын хејринә шәринә дөздүн,
Јаранышдан белә олан Шәһријар.

Јандын шамда јанан пәрванәләр тәк,
Чан дејиб хәлгинә сән вердин үрәк.
Ишыглы рүзкары гара көрәрәк,
Һәр дәрдә гатлашыб галан Шәһријар.

Өмүр баһарыны вурубду шахта,
Көчдү “Әзизәниз” чох чаван вахта,
Дәрдләрин даь олуб, јүкләнән вахта,
Гопду үрәјимдән туфан, Шәһријар.

Гара сачын дөнүб олду гар кими,
Аьарды көјдәки булудлар кими,
Өтдүн нәгмәләри симли тар кими,
Көкләниб дәрдләри чалан Шәһријар.

Сөјләдин дәрдини һејдәрбабаја,
Ујмадын сәрвәтә, јалан дунјаја,
Шерин кәлиб кетди о тај, бу таја,
Көзләри јолларда галан Шәһријар!

Кечилмәз сәрһәдләр сәни говурду,
Јоллара бахмагдан үрәк јорулду,
Доьмалар јахынкөн сәнә јад олду,
Бу тајын һәсрәтин чәкөн Шәһријар!

Үмид көрпүсүндөн һеч вахт өнмәдин,
Үмидсиз јоллардан кери дөнмәдин,
Чәтинлик көрсән дә башын әјмәдин,
Әјилмәз шаирләр, дедин Шәһријар!

Сән бир очаг билдин һејдәрбабаны,
Севиндирдин јурду, ели-обаны,
Гәләмә сөјләдин гәлбә доланы,
Вәтән интизары чәкән Шәһријар!

Охудум јаздыгын јалан дүнјаны,
Гардашы гардашдан ајры саланы,
Сән олдун бу дәрдин, одсуз јананы,
Үрәји ағрыјла јанан Шәһријар!

Сән һәм Шәһријарсан, һәм һејдәрбаба,
Ана дил сөјләдин бир мәғрур даға,
Шадланыб бу һалдан дурду ајаға,
Дилсизин дилини ачан Шәһријар!

Сәни көрмәсәм дә һәр вахт анмышам,
“Аман ајрылыгдан” јаман јанмышам.
Мән сәни өзүмә устад санмышам,
Шеринә, сөзүнә һејран Шәһријар!

Бу јер күрәсинә сөјләдим ана,
Сәнәтин шәрәфдир Азәрбајчана,
Шеринин ишыгы дүшдү һәр јана,
Тарихдә әбәди галан Шәһријар!..

Јушва Ифраим

Нејдәрбаба дагы сәндә,
Ушаглыгдан из саланда,
Утанмадын сән бу дагы,
Јада салдын ушаглыгы.

Кечмишләри хатырладың,
Сән һеч кими унутмадын.
Јахшылары, јаманлары,
Вәрәгләјиб, јаздын адын.

Сөз сорушан, өзүн олду,
Чаван алан, сөзүн олду,
Јаддан чыхан тарихләри,
Нејдәрбаба дејән олду.

Көрдүн орда нәләр вармыш,
Баш горујуб, күл салармыш,
Нечә ушаг, нечә көрпә,
Нечәләри јетим галмыш...

Накам галан мәһәббәтин,
Галмамышдыр орда изин,
Бәзәң бојүк бошбоғазлар,
Нардан билсин, зәрди сөзүн.

Кечди кетди бир өмүрдән,
Күнләр кәлиб, кечир илдән.
Нәм јахшыдан, һәмдә писдән,
Бир из галыр һәр өмүрдән...

ДҮНЈА

Сөндө нә инам вар, нә дә етибар,
Де көрүм, нә үчүн беләсэн, дүнја?
Көрмәдим дилиндә дүз сөз, дүз илгар,
Өзәлдән залымсан, чох сәртсән, дүнја.

Көрүм јыхыласан, батасан гана,
Өмүрлүк дүшмәнсән јазыг инсана.
Олмадын һеч кәсә мәрди-мәрданә,
Агилләр демишкән, намәрдсән, дүнја.

Јохсула дүшмәнсән, варлыја әзиз,
Вичданын чүрүкдүр, дејилдир төмиз.
Кимә кәрәклисән, кимә кәрәксиз,
Сән ки, өзүн бојда бир дәрдсән, дүнја.

Үрәкләри јахды чәһәннәм оду,
Сәнә кез ачанын кезләри долду...
Дад чәкиб, шам кими јананлар олду,
Көрмәдим дејәләр: «сән мәрдсән, дүнја».

КӨНҮЛ СЕВӘН КӨЈЧӨК ОЛУР

Шаһа сөјләдиләр бу әфсанәни,
Мәчнун ашиг олуб Лејли бир гыза.
Гаранлыг мешәләр олуб мәскәни,
Нәсиһәт кар етмәз, кәлмәз ағыла.

Јушва Ифраим

Јалваран чох олду бу бинәваја,
Бөјүк бир дөрд олду ата-анаја.
Ајрылды еллөрдән дүшдү сәһраја,
Итирди ағылы, дүшдү нағыла.

Јаныб атәшләрә күлә дәнмәси,
Көјләри јандырды онун наләси.
Фәләјә хош кәлди бу һичран сәси,
Деди, дүшәр бу сәс, дилә, ағыза.

Нә кечә, нә күндүз јата билмәди,
Бу фикри башындан ата билмәди.
Арзуја, мурада чата билмәди.
Дөрдләри јазылды китаб - кагыза.

Чагырды Мәчнуну шаһзад јанына,
Ағыллы фикирләр сөјләди она.
Сарајдакы гызлар һәр бири сона,
Нәдән вурулмусан, гара бир гыза?

Мәчнунса бахмады бу соналара,
Јанырды үрәкләр, ахан јашлара.
Лејлијә бахсаныз Мәчнун көзләрә,
Дүшәрсиз мән дүшән бу бәлалара...

ДӘҢРӘ ДӘМИР

Ачыјыб бу һалдан, палыд ағачлар,
Өјибдир башыны галыб јазыглар.
Бир балача «Дәһрә» әлиндән белә,
Зинһара кәлибдир палыд ағачлар.

Кирәркән мешәјә бу дәһрә-дәмир,
Анчаг палыдлары ахтарыр, кәсир.
Ағачлар ичиндән сечдикчә бир-бир,
Палыд ағачлары башлајыб әсир.

Бу дәрәдән никаран галан палыдлар,
Дәрәләрин һәр јана елан јаздылар.
Бу зүлмүн әлиндән гуртармаг үчүн,
Бүтүн мешәләрә шивән салдылар.

Шикајәт јаздылар бөјүк палыда,
«Дәһрә» дәмир гырыр, һәм јазда, гышда.
Билмирик нә вериб, нә истәр биздән,
Һеч чәкмир әлини о јахамыздан.

Динди бөјүк «Палыд» данышды һирсдән,
Кечә билмәз һеч кәс өз күнаһымыздан,
О «дәһрә» дәмирин сапы ки, биздән,
Гырачаг хаин тәк өз нәслимиздән...

ИНСАНЛАР

Әмәллә ад гојуб көчән инсанлар,
Дүнјада ән јахшы ад газаныблар.
Кечсә дә, кәлсә дә һеј гәринәләр,
Кечән заманлара, бахыр нәсилләр.
Даланда хәјала дүшәр фикирә,
Саф ағач кәрәқдир мејвә битирә.
Кәрәкли сөзләри мән јазым достлар,
Бәшәрин вариси көзәл инсанлар.
Онлар һәр јердә олуб көзә јарашыг,
Гара зинданлара салдылар ишыг.
Онларын зәһмәти јаратды нәләр,
Бу күн дә көрүнүр о минарәләр.
Дағлара инсан көзәллик салар,
Нә дајанмаг биләр, нә дә јорулар.
Бәшәрә јарашыг инсанын өзү,
Билмәди гәдрини пуч дүнја өзү.
Торпагдыр, һавадыр, бирдәки судур,
Бунларда инсанын бир әли вардыр.
Еј инсан зәһмәтин чохдур дүнјада,
Чәннәтә дөндәрдин сәһралары да.
Бөјүк мәнә јашар бәшәр сөзүндә,
Сизсиз бош галарды јерләр өзү дә.
Ағлыныз үстүндә дурур бу дүнја,
Јохса батыларды јағыша, суја.
Бөјүк адла көчүб кетдин дүнјадан,
Чүнки адыныза дејинир инсан!
Бу дүнја дурдугча јашајачагсан!
Бир инсан адыны дашыјачагсан.

ГУДЖАЛ ЧАЈЫМ

Сән бизим јерләрин тәбиәтиндә,
Көзәл мәнзәрәсән, а Гудјам чајым.
Һәр гәриб өтәндә, сәни көрәндә,
Далыр хәјалалара, а Гудјал чајым.

Бир јанын Гәсәбә, бир јанын Губа,
Сәнинлә фәхр едир бизим ел-оба.
Ыгышыр гыз, кәлин ахшамлар тоја,
Јајлы кечәләрдә, а Гудјал чајым.

Шаһ дағын јанындан ашыб-дашырсан,
Дашларла, гумларла пычылдашырсан...
Һәрдән дә чошараг сәдди ашырсан,
Јорулмаг билмәдән а Гудјал чајым.

Әсирләрдән галан бир јадикарсан,
Нечә нәсилләри јола салмысан.
Нә јахшы Губада јатагланмысан,
Адын унудулмур, а Гудјал чајым.

Сојуг булагларын чыхмаз јадлардан,
Сечилдин һәмишә башга чајлардан.
Мәним севкилимсән ушаг вахтындан,
Бәлкә јадындадыр, а Гудјал чајым.

АҒАРДЫ САЧЛАРЫН

Ағарды сачларын, саралды үзүн,
Бурда өтөн илләр, заман күнаһкар.
Сәнә дә дәрә олду, көрдүкдә өзүн,
Алды көзәллији әлиндән рузикар...

Јазылыб дәрәләрин ачыг симанда,
Өжилди гамәтин тез бир заманда...
Көрүм үз-көзүнү чискин, думанда,
Үзүдү үрәијми һәсрәт, интизар.

Чәкмә о күнләрин һәсрәтини сән,
Дүнјанын тануну беләдир билсән.
Һәјатда даими бир шеј көрмәзсән,
Һәр вахт үмидли ол, өндә сабаһ вар!

АХТАРЫМ СӘНИ

Чохдан сораына дүшдүјүм көзәл,
Де, һансы мөкәнда ахтарым сәни?
Бәлкә көнлүндә кәзир бу хәбәр,
Хәбәр ет һајанда ахтарым сәни?

Сәнсизәм олудбу пәришан һалым,
Дезмәрәм көрмәсәм о күл чамалын.
Рәвамы јоллара мән дүшүм, галым,
Бәс һансы заманда ахтарым сәни.

Күнләрин бириндә күләр хош сөзүн,
Јушваја көз вурар сүзүлән көзүн.
Һәр јердә дөзәрәм, билирсән өзүм,
Нә гәдәр күманда ахтарым сәни.

КӨЗЛӘРИМ МӘНИМ

Дүшмүшәм дәрдинә дөзә билмирәм,
Ешгин дәрјасында үзә билмирәм.
Мән сәндән аралы көзә билмирәм,
Сән арзум, диләјим, чичәјим мәним.

Пәрванә төк јандым, бу јолда һәр ан,
Дөздүм әзабына а назлы чанан.
Һеј сәни дүшүнүб, һеј сәни аннам,
Нанә кими әсир үрәјим мәним.

Мән кәздим еләлрин баъчасын, бабын,
Бүлбүл төк чәкирәм күлүмүн назын.
Күнаһсыз Јушваны јар данламасын,
Галмасын үрәкдә диләјим мәним.

О КҮНЛӘР

Мән сәни севмишәм, јенә сеvirәм,
Гәлбинә шүбһөләр һаһаг долмасын.
Јолуна нә вахтды мән көз дикмишәм,
Сәнли хатирәләр һеч вахт сөлмасыен.

Галыб үрәјимдә о хош сәдалар,
Күләк кими өтлү гәлбә доланлар.
Сиррими ачмаъа еһтијачым вар?
Киминсә дилиндә сөзүм олмасын.

Чанлы шаһид олуб о Гудјал чајы,
Кечә дальалары салыб һарајы,
Бир ешгин, севкинин мәһәббәт пајы,
Елләрә јајылсын кизли галмасын.

Көчдү чаванлыьым, өтүшдү илләр,
Өмрүнү илләрә верди фәсилләр.
Бәс нијә сусубду, севдијм дилбәр?
Сеvirәм сөјләсин, дили сусмасын.

Фабрика Шиндлера в
Брненце

Фабрика Шиндлера в
Кракове

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Халглар арасында мөһәббәт көрпүсү	
Јараданлар (Әнвәр Әһмәд).....	3
Јәкәм Кофһој дүлмә әри шаир (Рәһмил Мухаилов)....	7
Чәдвәл Шиндлер (диалог).....	10
Нум ән лул.....	57
Нәсирәто.....	58
Шәһријар.....	60
Хосдәнүм.....	89
Оршолоим.....	90
Сәр доһорә, вәрф дүрүм.....	91
Ә дүнјоһ.....	92
Мә әни әри дәдәј.....	93
Ә рәһмү.....	94
Мөһәббәт.....	95
Чоһилој гүбәјму, мәрдој гүбәјму.....	96
Инбоши.....	98
Әз дүлмә.....	100
Дәдәј бу мәрә.....	101

Рача духдэр.....	102
Гүбәјмә.....	103
Шәвһојмә.....	104
Өгүл одоми өз бују танүсдә нәс оморә.....	105
Түсүз.....	106
У рачиј тү.....	107
Нисди.....	108
Әри Высотүкиј.....	108
Әри Әмил Јағубов.....	111
И хори.....	112
Мунди әримә.....	113
Винирәм.....	114
Дузә рәһ.....	115
Гурбу мисохдум.....	115
И һилом!.....	116
Мәрә.....	117
Духдәрој Гүбә.....	118
Дуз бијов.....	118
Совуј луги.....	119
И духдәрһој Гүбәрә.....	121

Әри Сәмәд Вургун.....	122
Бәнөвшә билог.....	124
Мәнки.....	126
Мәсәлһеј ән хәлг уму.....	128
Мәлкин нәвәм, Лијел нәвәм.....	129
Дүнја.....	130
Ахыры.....	132
Хәјфа.....	132
Билмәдим.....	134
Дурналар.....	135
Көнүл.....	135
Кәнч јашымда.....	136
Гәзәл.....	137
Гәзәл.....	138
Сәнсиз.....	139
Көрүнмәз олдун.....	140
Гәлбимдә сөзүнүн ишыы јанар.....	141
Диләдим.....	142
Мән күсдүрмүшәм.....	143
Үчүн.....	144

Көзэл.....	144
Ата.....	145
Күлүм.....	146
Нә үчүн унутдун.....	146
Бетәр.....	147
Олмушам.....	147
Жеринә.....	148
Көрмүшәм.....	149
Хөстә.....	150
Дашьын Борсунлуја.....	151
Бахдым.....	153
Бизим бу молла.....	154
Гәсәбәм.....	155
Олармыш.....	156
Күлүр.....	157
Хәбәрсиз галмыш.....	157
Кечәндә.....	158
Шаһ дагым.....	159
Нијә кәлмәдин.....	160
Көрдүм.....	160

Азәрбајчан.....	161
Гарабаг.....	162
Шәһријара.....	164
Дүнја.....	168
Көнүл севән көјчәк олар.....	168
Дәһрә-дәмир.....	170
Инсанлар.....	171
Гудјал чајым.....	172
Аьарды сачларым.....	173
Ахтарыб сәни.....	173
Көзләрим мәним.....	174
О күнләр.....	175

Yığılmağa verilmişdir: 01.07.2012
Çapa imzalanmışdır: 27.07.2012
Kağız formatı: 60x84 1/16
Fiziki çap vərəqi: 11.5
Mətbəə kağızı: № 01
Sifariş: № 765 Sayı: 2000 nüsxə
Ofset üsulu ilə çap olunmuşdur

Kitab "Yazıçı" nəşriyyatında yığılıb, səhifələnmişdir,
Ünvan: Bakı, Mətbuat pr. 24,
Telefon:(99412) 510-79-94, (99412) 510-79-94
e-mail: desinger2010@mail.ru

